

Bibliotekarz Zamojski

ISSN 1234-7752

2019/1-2
(49/50)

Książnica Zamojska im. Stanisława Kostki Zamoyskiego w Zamościu

Quest(ja) Zygi – gra miejska

Zamojskie Czytanie Łeśmiana

Letnia Czytelnia Książki i Prasy na Rynku Wodnym

Biblioteka Gminy Nielisz w nowej odsłonie

Bibliotekarz Zamojski 1-2/2019 (49/50)

Z ŻYCIA BIBLIOTEK

Książnica Zamojska im. S. K. Zamoyskiego w Zamościu w 2019 r. _____	3
Biblioteki publiczne pow. zamojskiego w 2019 r. _____	28
Jak w kalejdoskopie. Relacja z wizyty w bibliotekach _____	35
<i>Quest(ja) Zygi</i> . Mobilna gra miejska _____	42
Różne oblicza Internetu _____	44
Jak zaprogramować najmłodszych do czytania książek? _____	45
Projekt <i>PoCiąg do czytania</i> _____	48
Budowanie marki Biblioteki Publicznej Gminy Nielisz _____	50
Klub literacki TARABOOK _____	53
<i>Czytamy „Pana Tadeusza”</i> _____	54

RELACJE

Biblioteki śląskie – wyjazd szkoleniowy _____	56
Podkarpackie biblioteki _____	61
Seminarium <i>Gamifikacja na ActionTrack</i> _____	63

ODESZLI...

Odeszli _____	65
---------------	----

POMOCE METODYCZNE

Rocznice regionalne 2021 _____	69
Rocznice literackie 2021 _____	73

ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE

Jan Henryk Cichosz _____	81
--------------------------	----

NASZE RECENZJE

Piotr Szewc <i>Tymczasem</i> _____	91
<i>Czerwony Kapturek w wielkim mieście</i> _____	92

KRONIKA _____	94
---------------	----

WYDAWCA

Książnica Zamojska im. Stanisława Kostki Zamoyskiego w Zamościu

Zespół redakcyjny

Piotr Bartnik

Barbara Grabowska

Anna Kalniuk

Joanna Kołtun

Halina Zielińska – red. nacz.

Projekt okładki i skład

Leszek Wygachiewicz

Adres redakcji

Książnica Zamojska im. Stanisława Kostki Zamoyskiego w Zamościu

Dział Rozwoju, Analiz i Działalności Wydawniczej

ul. Kamienna 20

tel. 84 627 11 54 w. 27

e-mail: promocja@biblioteka.zamosc.pl

Druk okładki

FastGRAW Drukarnia, Zamość, ul. Lwowska 40, tel./fax 84 639 10 90

Powielanie i oprawa

Dział Organizacyjno-Administracyjny Książnicy Zamojskiej

NAKŁAD 50 egz.

Działalność Książnicy Zamojskiej im. Stanisława Kostki Zamojskiego w Zamościu w 2019 r.

Sieć biblioteczna, stan organizacyjny

Książnica Zamojska jest samorządową instytucją kultury organizowaną i prowadzoną przez Miasto Zamość. Realizowała też zadania biblioteki powiatowej na podstawie Umowy nr 264/2019 zawartej w dniu 8 marca 2019 r., pomiędzy Miastem Zamość a Książnicą Zamojską, a wynikającej z Porozumienia nr 7/2019 z dnia 12 lutego 2019 r., zawartego pomiędzy Miastem Zamość a Powiatem Zamojskim.

Sieć biblioteczna Książnicy Zamojskiej w 2019 r., w skład której wchodzi Biblioteka Główna oraz 6 placówek filialnych, pozostała na niezmienionym poziomie w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego. Podstawową obsługę czytelników prowadziły również następujące punkty biblioteczne:

- punkt prowadzony przez FB nr 3, działający przy Spółdzielni Mieszkaniowej „Energetyk”,
- punkt prowadzony przez FB nr 4, działający w lokalu świetlicy przy Stowarzyszeniu „Otwarte Serca” na osiedlu Zamczysko,
- punkt w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Zamościu, ul. Śląska 45, którego działalność została reaktywowana 13 marca 2019 r.
- punkt w siedzibie PZN Oddział Zamość, ul. Spadek 35, obsługujący środowisko osób niedowidzących i niewidomych. Z dn. 30 czerwca punkt zawiesił działalność (ze względu na pogorszenie się warunków lokalowych). Od 1 lipca czytelnicy mogą wymienić pożyczone zbiory raz w miesiącu w czasie 2-godzinnego dyżuru bibliotekarza.

Uchwałą nr VII/91/2019 Rady Miasta Zamość z dnia 25 marca 2019 r. nadano Książnicy Zamojskiej nowy Statut, który w R. III Zarządzanie i organizacja, wprowadza stanowisko zastępcy dyrektora. Statut wszedł w życie 22 maja 2019 r.

Zgodnie z nowym Regulaminem Organizacyjnym, wprowadzonym z dniem 14 czerwca 2019 r. dokonano również zmian w strukturze organizacyjnej instytucji. Wynikały one ze wskazań audytu stanowiskowego, przeprowadzonego w roku poprzednim. Nowa struktura ograniczyła liczbę samodzielnych komórek działalności podstawowej i stanowisk kierowniczych oraz zatrudnienie w działach niemerytorycznych. Wprowadziła też nowe nazewnictwo dla poszczególnych

działów i komórek. Najistotniejszymi zmianami było: utworzenie stanowiska zastępcy dyrektora, połączenie Działu Informacji, Bibliografii i Wiedzy o Regionie z Czytelnią Ogólną w jedną komórkę wchodzącą w skład Działu Udostępniania – Czytelnię Regionalną i Ogólną, połączenie Mediateki i Ośrodka Czytelnictwa Niepełnosprawnych w jedną komórkę – Wypożyczalnię Książki Mówionej i Zbiorów Multimedialnych (również wchodzącą w skład Dz. Udostępniania), przeorganizowanie Działu Gromadzenia i Opracowania Zbiorów w samodzielne stanowiska: ds. Gromadzenia i Opracowania Zbiorów oraz dwuosobowe – ds. Ewidencji, Opracowania Zbiorów i Katalogów, a także utworzenie Działu Sieci Miejskiej, w skład którego wchodzi wszystkie filie biblioteczne. Nowe nazwy otrzymały: Dział Rozwoju, Analiz i Działalności Wydawniczej (dotychczasowy Dział Promocji i Upowszechniania Czytelnictwa), Biblioteka dla Dzieci i Młodzieży (dotychczasowy Oddział dla Dzieci i Młodzieży). Nowe nazwy oraz korektę zadań wprowadzono w Dziale Księgowości i Kadr (dotychczasowy Dział Finansowo-Księgowy) oraz w Dziale Organizacyjno-Administracyjnym (dotychczasowy: Organizacyjno-Administracyjny i Kadr).

Baza lokalowa, modernizacje i zmiany infrastrukturalne

W okresie sprawozdawczym nie zanotowano zmian w powierzchni lokali zajmowanych na działalność biblioteczną. Łączna powierzchnia wynosi ogółem 2 378 m², z czego Biblioteka Główna zajmuje 1 867 m², a filie biblioteczne ogółem 511 m².

W budynku Biblioteki Głównej funkcjonował punkt informacji prawnej.

Z dniem 4 marca zmieniła się lokalizacja Wypożyczalni Książki Mówionej i Zbiorów Multimedialnych. Zasoby zostały przeniesione do pomieszczeń na parterze Biblioteki Głównej, co ma niebagatelne znaczenie zwłaszcza dla osób starszych oraz z niepełnosprawnością. Zbiory multimedialne zostały odpowiednio wyeksponowane, pomieszczenie jest przestronne i bardziej funkcjonalne. Dział wyposażony został w nowy sprzęt (4 stanowiska komputerowe dla czytelników, drukarkę, telewizor LG, Play Station 4, 2 stanowiska odsłuchowe /wieże Pioneer/, 2 pary okularów VR, 2 smartfony). Dodatkowo dysponuje czytakami NPN (2 szt.) i czytakami Plus (2 szt.). Z dniem 22 lutego przeniesione zostały także zbiory regionalne do pomieszczenia Czytelni (obecnie znajdują się w Dziale Udostępniania – Czytelni Regionalnej i Ogólnej). W Bibliotece Głównej utworzono salę szkoleniową. Wyposażona została w 13 stanowisk komputerowych (7 stacjonarnych i 6 przenośnych). Sala służy do prowadzenia szkoleń, zarówno organizowanych przez bibliotekę, ale także – w ramach świadczonych usług – wynajmowana jest innym podmiotom.

W 2019 r. przeprowadzone zostały prace remontowe: dokończono remont elewacji zewnętrznej budynku głównego biblioteki rozpoczęty w 2018 r. Na posesji Biblioteki Głównej powstał plac zabaw.

Zbiory biblioteczne i ich uzupełnianie, tworzenie zasobów cyfrowych

Zbiory wszystkich bibliotek Książnicy Zamojskiej liczyły na koniec 2019 r. ogółem 269 583 jednostki inwentarzowe, w tym 249 727 wol. książek i czasopism oprawnych oraz 19 856 jedn. zbiorów specjalnych. Z ogólnej liczby wszystkich zasobów 88 867 jedn. to zasób filii bibliotecznych. Są to wyłącznie zbiory książkowe.

W ciągu roku przybyło ogółem 7 746 (o 757 mniej niż w 2018 r.) jedn. nowych zbiorów, w tym 6 878 (-626 wol.) książek i czasopism oprawnych oraz 868 (-131) jedn. zbiorów specjalnych. Wartość nabytków wynosiła ogółem 157 786,63 zł, w tym książek i czasopism oprawnych 145 230,84 zł oraz 12 555,79 zł zbiorów specjalnych.

Z zasobów usunięto ogółem 5 546 jedn. Były to wyłącznie zbiory książkowe. Selekcja była mniejsza niż w roku poprzednim o 2 239 jedn.

Zbiory Biblioteka	wpływy w ciągu roku			ubytki w ciągu roku			stan na koniec 2019 r.		
	ogółem	w tym książki i cz. opr.	w tym zb. spec.	ogółem	w tym książki i cz. opr.	w tym zb. spec.	ogółem	w tym książki i cz. opr.	w tym zb. spec.
BG	4 138	3 270	868	2 638	2 638	-	180 716	160 860	19 856
FB nr 1	860	860	-	659	659	-	14 971	14 971	-
FB nr 2	420	420	-	218	218	-	15 976	15 976	-
FB nr 3	589	589	-	122	122	-	18 104	18 104	-
FB nr 4	550	550	-	1 076	1 076	-	14 952	14 952	-
FB nr 5	637	637	-	753	753	-	10 098	10 098	-
FB nr 6	552	552	-	80	80	-	14 766	14 766	-
Razem	7 746	6 878	868	5 546	5 546	-	269 583	249 727	19 856
w porówn. z 2018	-757 -8,9%	-626 -8,3%	-131 13,1%	-2 239 -28,8%	-2 236 -28,7%	-3 100%	2 122 0,8%	1332 0,5%	868 4,6%
w tym w filiach	3 608	3 608	-	2 908	2 908	-	88 867	88 867	-
w filiach porówn. z 2018	77 2,2%	77 2,2%	-	1 242 74,5%	1 242 74,5%	-	700 0,8%	700 0,8%	-

Poprzez zakup zasoby powiększyły się o 4 620 jedn. inwentarzowe, tj. 4 181 wol. druków zwartych oraz 439 jedn. zbiorów specjalnych.

zakup zbiorów Biblioteka	Ogółem	w tym książek i czasopism opraw- nych	w tym zb. specjal- nych	Prenumerata czasopism (w egz.)
BG	2 633	2 194	439	68
FB nr 1	338	338	-	2
FB nr 2	247	247	-	3
FB nr 3	339	339	-	4
FB nr 4	420	420	-	4
FB nr 5	277	277	-	3
FB nr 6	366	366	-	4
Razem	4 620	4 181	439	88
w tym filie	1 987	1 987	-	20
w porów. z 2018 r.	-470 (-9,4%)	-365 (-8,0%)	-105 (-19,3%)	+1 (1,1%)
w filiach w porównaniu z 2018 r.	19 (1,0%)	19 (1,0%)	-	1

W porównaniu z 2018 r. zmniejszył się ogółem zakup zbiorów o -470 jedn. Mniej o -365 wol. (-8,0%) kupiono książek i czasopism oprawnych oraz o -105 jedn. (-19,3%) zbiorów specjalnych.

Wskaźnik zakupu zbiorów wynosi 7,3 (7,9 w 2018 r.) jedn. na 100 mieszkańców, a dla samych zbiorów książkowych 6,6 wol. (7,1 w 2018 r.).

Wydatki na uzupełnianie zbiorów wyniosły ogółem 116 390,41 zł i były o 11 294,59 zł mniejsze niż przed rokiem. Średnia cena zakupionych zbiorów wyniosła 25,19 zł, zaś dla samych książek 24,00 zł i utrzymywała się na porównywalnym poziomie do roku poprzedniego.

Największy odsetek wśród kupowanych zbiorów stanowiła literatura piękna dla dorosłych (63,3%), następnie literatura niebeletrystyczna (19,9%) oraz literatura dla dzieci (16,8%).

Poza zakupem, formą uzupełniania zbiorów bibliotecznych są dary oraz inny sposób nabycia. Biblioteki pozyskały tymi drogami w 2019 roku 2 697 jedn. zbiorów, z czego 2 451 stanowiły dary.

Zasób biblioteczny Książnicy Zamojskiej posiada 6 kolekcji: *Księgozbiór klemensowski rodziny Zamojskich* (12 365 jednostek / 8 281 tytułów), *Zbiory specjalne* tzw. „S” (3 316 wol. z XIX i XX wieku, wydanych do 1950 r.), *Księgozbiór Michała Bojarczuka* (421 dzieł z przełomu XIX i XX wieku), *Wiklinowy zakątek* (103 wol. literatury dziecięcej wydanej w l. 40. i 50. XX w.), *Kolekcja Wojciecha Białasiewicza* (2 222 jedn.), *Kolekcja książek z autografem* (141 wol.). W 2019 roku Książnica Zamojska pozyskała nową kolekcję książek o tematyce marynistycznej liczącą 75 wol. Popularyzacji zbiorów bibliotecznych służą prezentacje nowości wydawniczych, w tym książek o te-

matyce regionalnej, a także ranking najchętniej wypożyczanych książek przez czytelników *Biblioteczne Bestsellery*.

Biblioteka prenumerowała 72 tytuły w 88 egz. Ogółem na zakup prasy wydawkowano kwotę 20 558 zł, tj. o 1 324 zł więcej niż w roku poprzednim. Prócz prenumeraty biblioteki pozyskały w darze ogółem 69 tytułów czasopism, z czego 47 to periodyki o charakterze regionalnym.

W 2019 roku przeprowadzone zostały okresowe kontrole zbiorów: w Filii nr 4 (23-30 kwietnia) oraz w Bibliotece dla Dzieci i Młodzieży (1-5 kwietnia).

W Bibliotece Cyfrowej Książnicy Zamojskiej zamieszczono 897 publikacji (o 451 więcej niż przed rokiem), tj. 109 792 skany (+2 654 w porów. z 2018 r.). Wszystkie etapy prac (skanowanie, obróbka skanów, konwersja, przygotowanie opisu) odbywają się w oparciu o własne zasoby ludzkie i sprzętowe. Ponadto wykonano same skany dla 37 publikacji, które przewidziane są do zamieszczenia w BCKZ. Stan wszystkich zasobów biblioteki cyfrowej na koniec okresu sprawozdawczego wynosił 3 917 publikacji, tj. 1 226 218 skanów. Procesowi mikrofilmowania poddano 143 (+32 w porów. z 2018 r.) publikacje (501 503 skany), które stanowią 38 jedn. mikrofilmów.

Stan czytelnictwa

W roku sprawozdawczym zarejestrowano w całej sieci łącznie 12 075 czytelników, tj. o 483 (+4,2%) więcej niż w 2018 r. Wzrost liczby rejestrowanych czytelników zanotowano w całej sieci bibliotek. Jedynie w punktach bibliotecznych utrzymywał się w stosunku do 2018 roku ujemny wskaźnik rejestrowanych czytelników; punkty zapisały o 38 czytelników mniej, co stanowi spadek o 5,2%.

Czytelnicy stanowią 19,0% ogółu mieszkańców miasta, co wskazuje na wzrost rozczytania społeczeństwa o 0,9% w porównaniu do 2018 r.

Największy wzrost czytelników zanotowano w grupie dzieci najmłodszych, tj. do 5 lat (+116,4%). Dodatkowo zanotowano również w grupach 25-44 lata (+2,0%), 45-60 lat (+4,7%) oraz powyżej 60 roku życia (+8,2%). W dalszym ciągu notowany jest spadek liczby czytelników w następujących grupach wiekowych: 6-12 lat (-3,3%); 13-15 lat (-6,4%); 16-19 lat (-7,3%); 20-24 lata (-6,5%). Na wzrost ogólnej liczby czytelników, którzy zapisali się do bibliotek miały wpływ m.in. uczestnictwo w projekcie *Mala książka – wielki człowiek* oraz w miarę systematyczny dopływ nowości do wszystkich placówek bibliotecznych.

Zanotowano ogółem 292 488 wypożyczeń, tj. o 7 969 (+2,8%) więcej niż w 2018 r. Aktywność czytelnicza wyniosła 21,9 wypożyczeń na 1 czytelnika. Wypożyczenia „na zewnątrz” wzrosły o 5 830 (+2,6%), a wypożyczenia „na miejscu” o 2 139 (+ 8,3%). Podobnie jak liczba rejestrowanych czytelników spadła także (-650, tj. 33,0%) liczba wypożyczeń notowana w punktach bibliotecznych. Wyniki czytelnicze w 2019 r. ilustrują *Tabele nr 1-4*.

W całej sieci bibliotek zarejestrowano 106 056 (tj. o 2,8%) więcej niż przed rokiem odwiedzin osób korzystających ze zbiorów bibliotecznych oraz usług informacyjnych. Odwiedziny osób wypożyczających na zewnątrz wyniosły 97 672 (o 3,3% więcej niż w 2018 r.). Wzrosła także liczba odwiedzin osób korzystających z Internetu i wyniosła 2 743, czyli o 11,2% więcej niż w 2018 roku. O 7,0% spadły natomiast odwiedziny osób korzystających ze zbiorów na miejscu (w czytelnich i kącikach czytelniczych) i wyniosły 5 641 odwiedzin.

W roku sprawozdawczym zarejestrowano 1 904 (+189 / +11,0%) odwiedzin w Bibliotece Cyfrowej Książnicy Zamojskiej, podczas których dokonano 3 728 wyszukiwań i 23 810 wyświetleń zdigitalizowanych zasobów, czyli o 4 372, tj. 22,5% więcej niż w roku poprzednim.

Działalność na rzecz osób chorych, niepełnosprawnych, seniorów

W okresie sprawozdawczym zarejestrowano w bibliotekach Książnicy Zamojskiej 2 167 osób po sześćdziesiątym roku życia. Obsługę osób specjalnej troski prowadzą wszystkie biblioteki, jednak najbardziej koncentruje się ona w Wypożyczalni Książki Mówionej i Zbiorów Multimedialnych oraz w Filii nr 5, zlokalizowanej na terenie Samodzielnego Publicznego Szpitala Wojewódzkiego im. Papieża Jana Pawła II w Zamościu. W 2019 zarejestrowała ona 172 (o 7 więcej niż na koniec 2018 r.) czytelników, będących pacjentami szpitala. Na rzecz osób specjalnej troski działalność prowadziły 2 punkty biblioteczne (w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Zamościu (od 13.03) oraz przy zamojskim oddziale Polskiego Związku Niewidomych (do 6.06), które ogółem zarejestrowały 34 czytelników z dysfunkcjami zdrowotnymi. Dla ludzi chorych prowadzona jest m.in. usługa „Książka na telefon”. Tą drogą dokonano ogółem 135 wypożyczeń. Osoby w wieku podeszłym oraz niedołążne, które samodzielnie nie są w stanie dojechać do biblioteki, w książki oraz inne zbiory zaopatrywane są także za pośrednictwem sąsiadów, rodziny, wolontariuszy, bibliotekarzy. Dla potrzeb osób niewidomych i niedowidzących gromadzone są specjalistyczne zbiory: 247 książek z dużą czcionką, 2 889 tytułów książki „mówionej” i 74 jedn. książki na Czytaka. Biblioteka posiada także dostęp do 2 215 tyt. książki „mówionej”, przechowywanej na serwerze Stowarzyszenia Larix. Udostępnia także osobom potrzebującym sprzęt do odtwarzania książki elektronicznej – czytniki Plus i NPN. Czytelnicy specjalnej troski odwiedzający biblioteki, korzystają z oferty zajęć edukacyjno-kulturalnych i biblioterapeutycznych. W okresie sprawozdawczym zorganizowano łącznie 134 takie formy działalności, w których uczestniczyły ogółem 3 903 osoby. Były to: lekcje biblioteczne i biblioterapeutyczne, spotkania integracyjne, spotkania literackie seniorów, prelekcje i wykłady, spotkania autorskie, warsztaty biblioterapeutyczne, konkursy, głośne czytanie, gry i zabawy literackie, gry planszowe, wystawy.

Od 25 czerwca wprowadzono dla seniorów 60+, osób niepełnosprawnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, którzy nie potrafią lub mają trudności z ob-

sługą komputera, porady informatyczne. Zajęcia dla tych osób (dotyczące m.in. założenia i obsługi konta mailowego, korzystania z Internetu, tworzenia dokumentów w edytorze tekstu) odbywały się raz w tygodniu.

Ponadto w bibliotece trwają cykliczne spotkania dla seniorów organizowane i prowadzone przez wolontariusza. W trakcie spotkań seniorzy rozmawiali o literaturze, korzystali ze zbiorów bibliotecznych, w tym z oferty gier planszowych, realizowali własne pasje i zainteresowania. Uczestnicy grupy aktywnie włączali się w działania biblioteczne organizowane przez Książnicę Zamojską: pomagali przy prowadzeniu Letniej Czytelni Książek i Prasy, przygotowali występ podczas Nocy Bibliotek, uczestniczyli w zajęciach z przedszkolakami, organizując dla nich spotkania tematyczne oraz wspólne adaptacje teatralne bajek. W roku 2019 odbyło się 40 spotkań tej grupy.

Zbiory regionalne, działalność informacyjno-bibliograficzna

Zbiory regionalne w całej sieci bibliotek Książnicy Zamojskiej liczyły ogółem na koniec okresu sprawozdawczego 28 788 jedn., w tym 13 281 książek i czasopism oprawnych oraz 15 507 jedn. zbiorów specjalnych. Z całego zasobu regionalnego, 1 360 wol. znajduje się w filiach.

W 2019 r. przy było 926 jedn. zbiorów regionalnych na ogólną kwotę 10 172 zł. Większość z nowych nabytków stanowią dary. W drodze zakupu pozyskano 114 jedn. na kwotę 3 543,06 zł. W roku bieżącym ze zbiorów regionalnych wycofano 498 wol. wydawnictw zwartych.

W okresie sprawozdawczym zanotowano wzrost wypożyczeń zbiorów regionalnych o 1 476 w porównaniu z 2018 r. Ogółem zarejestrowano ich 6 602, w tym 1 775 wypożyczeń książek, 735 czasopism oprawnych, 3 167 czasopism bieżących i 925 jedn. zbiorów specjalnych.

Książnica Zamojska podejmowała działania służące popularyzacji zasobów regionalnych i wiedzy o regionie. Były to zarówno działania kierowane do czytelnika dziecięco-młodzieżowego (spotkania z Izabelą Winiewicz-Cybulską i Jarosławem Siekiem, wystawa *Bombajka dzieciom* z okazji 10-lecia wydawnictwa Bombajka, jak też formy działalności kierowane do czytelnika dorosłego (wystawy: *Krzysztof Czubara – dziennikarz, historyk, regionalista*; *Biblioteka Szymona Szymonowica; Powstanie Zamojskie 1942-1943; Zagroda sitarska – dzieje biłgorajskiego rzemiosła*; *Zygmunt Klukowski 1885-1959 – lekarz, społecznik, bibliofil*; *Wędrówki po szlakach Roztocza*; spotkanie autorskie i promocja książki Adama Kozaczyńskiego *Warto było...*; akcja czytelnicza *Zamość czyta Klukowskiego*, organizowana we współpracy z Dariuszem Górnym, regionalistą i filologiem).

12 kwietnia powstał w Książnicy Zamojskiej Klub Literacki TARABOOK jako miejsce spotkań i debat na temat literatury, głównie osób związanych z regionem, piszących prozę i poezję. Spotkania odbywają się raz w miesiącu. W okresie sprawozdawczym odbyło się 8 spotkań, w których łącznie uczestniczyło 118 osób. Po-

kłosem dotychczasowej działalności było wydanie publikacji *Dwadzieścia piór*, stanowiącej zbiór utworów osób uczestniczących w spotkaniach klubu.

Opracowano także zestawienia bibliograficzne: *Powstanie Zamojskie (1942-1944)* w 75. rocznicę zakończenia tego wydarzenia; *Jerzy Markiewicz; Zamojskie sylwetki Niepodległej 1918* oraz, w ramach współpracy z II LO w Zamościu, zorganizowano cykl warsztatów (*Wokół reportażu; Na tropie tematów regionalnych; Biblioteka – informacja – wiedza – sukces*) przygotowujących młodzież do udziału w Międzyszkolnym Przeglądzie Reportażu.

Głównym źródłem informacji o zbiorach bibliecznych są bazy katalogowe (*Baza Główna; Bibliografia Zamojszczyzny; Baza Księgozbiór klemensowski*) tworzone w systemie bibliotecznym PATRON.

Przeszukiwanie własnych baz katalogowych oraz Biblioteki Cyfrowej Książnicy Zamojskiej możliwe jest również przez centralny system wyszukiwania i prezentacji zasobów bibliecznych – multiwyszukiwarkę PRIMO. Liczba wejść do wszystkich baz elektronicznych (na miejscu w infomatorium oraz poprzez system *online*) wg licznika, w okresie sprawozdawczym wyniosła 66 820 (-5 711 w stosunku do 2018 r.).

Biblioteka oferuje także dostęp do bazy LARIX (2 215 rekordów). Udostępnia również cyfrową wypożyczalnię ACADEMICA publikacji naukowych Biblioteki Narodowej. Umożliwia ona nieograniczony dostęp do zbiorów cyfrowych, a także rezerwację i wykorzystanie (poprzez użycie bibliotecznego terminala) publikacji objętych prawami autorskimi.

W ciągu całego 2019 roku biblioteki udzieliły 13 508 informacji, tj. o 3 253 (31,7%) więcej niż w 2018 r. Wśród udzielonych informacji 672 stanowiły kwerendy.

Promocja czytelnictwa, działalność edukacyjno-kulturalna i wystawiennicza

Biblioteka prowadziła systematyczne działania mające na celu utrzymanie zainteresowania książką oraz sprzyjające kształceniu nawyków czytania i korzystania z biblioteki. Wśród tego rodzaju działalności w okresie sprawozdawczym prowadzone były zarówno wydarzenia cykliczne, organizowane od wielu lat, jak też nowe inicjatywy, które cieszyły się sporym zainteresowaniem ze strony odbiorców. Nowymi, zrealizowanymi w 2019 r., projektami były:

- *Letnia Czytelnia Książek i Prasy*; plenerowa biblioteka usytuowana na Rynku Wodnym w Zamościu, która prowadziła działalność w dniach 3 lipca - 31 sierpnia 2019 r. przez 5 dni w tygodniu (środa – niedziela).
- *Młodzież Aktywna Kulturowo – program aktywizacji młodzieży w bibliotece MAK*, realizowany w dn. 15 lipca - 15 listopada. W ramach programu młodzież uczestniczyła w 3-dniowych warsztatach *Projektowanie gier mobilnych na podstawie literatury*, w wyniku których stworzony został scenariusz gry na podstawie książki M. Wrońskiego *Kwestja krwi*. Premiera gry

odbyła się 18 października w Zamościu, wzięło w niej udział 131 uczestników. Projekt był realizowany we współpracy z firmą GoodBooks oraz Wydawnictwem W.A.B.

- *Od zachwytu światem teatru do fascynacji literaturą* (wrzesień – grudzień); projekt mający na celu rozbudzenie pasji czytelniczej wśród dzieci przedszkolnych. W ramach zadania odbyły się: spektakl *Gucio zaczarowany*, przedstawienie *Teatryk jak się patrzy* z udziałem Z. Dmیتrocy, warsztaty plastyczne, spektakl bajkowy *Opowieści z teczki profesora Książeczki*, warsztaty recytatorsko-teatralne *Magia żywego słowa* oraz przegląd teatryków dziecięcych *Teatr ma wiele twarzy*.
- *Mała książka – wielki człowiek*, adresowany do dzieci w wieku 3-6 lat oraz rodziców, w ramach którego dzieci otrzymywały wyprawki czytelnicze wraz z Kartą Małego Czytelnika. Książnica Zamojska rozdała ogółem 289 „książek na start” oraz przyznała 32 dyplomy potwierdzające czytelnicze zainteresowania.

W roku sprawozdawczym miały miejsce również inne wydarzenia literackie i akcje czytelnicze. Działaniami adresowanymi do różnych grup użytkowników były m.in.:

- obchody *Światowego Dnia Książki i Praw Autorskich* (działania realizowano w dn. 23.04 - 31.05),
- *Zamojski Festiwal Książki* (21-23 maja); IX edycja ph. „Z bliska i z daleka”. W części festiwalowej „z bliska” odbyły się spotkania autorskie dla dzieci z udziałem Izabeli Winiewicz-Cybulskiej i Jarosława Sieka, czytanie literatury dla dzieci (z udziałem red. Katolickiego Radia Zamość Łukasza Kota, przedstawiciela Państwowej Straży Pożarnej w Zamościu Andrzeja Szozdy, policjanta z zamojskiej komendy asp. Dariusza Kuropatnickiego), promocja tomiku poezji Krzysztofa Piotra Czuby *Oczekiwanie*, spotkanie z przewodnikiem zamojskiego Koła PTTK Krzysztofem Hałonem oraz Giełda Wydawnictw Regionalnych, w której udział wzięli m.in. Księgarnia TRIO z Roztocza, Muzeum Zamojskie, BPG Łabunie i Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Łabuńskiej im. J. J. Zamoyskiego oraz autor książek Daniel Mróz. Również podczas koncertów wokально-muzycznych w wykonaniu zespołu „Wójtowanie”, Mirosława Berbeckiego oraz grupy muzyczno-wokalne Łukasza Jemioły popularyzowane były utwory związane z Roztoczem oraz teksty poetyckie literatów Lubelszczyzny. W części festiwalowej „z daleka” odbyły się spotkania autorskie z dziennikarką i reporterką Weroniką Kostyrko, autorką książki *Tancerka i zagłada. Historia Poli Nireńskiej* oraz Władysławem Tadeuszem Lichotą – dyplomatą i konsulem, autorem książek *Dyplomatyczne gawędy* i *Śmierć na Dominikanie*. Program *Festiwalu* obejmował również, kierowany głównie do zwolenników nowoczesnych form przekazu treści literackich, blok spotkań warsztatowych z wykorzystaniem nowych mediów i narzędzi komunikacji „Multimedia bez tajemnic”. Prowadzili je projektant gier i programista Daniel Taszbajew, twórca aplikacji Adam Kwiat-

kowski, youtuber Mateusz Sawczuk. Dla najmłodszych zorganizowano warsztaty artystyczne (*Moniuszko pędzlem malowany, Jak rysować komiks*), inscenizację (*Plejada księżniczek*), czytanie literatury, quizy i zabawy edukacyjne. Podczas uroczystego spotkania festiwalowego (23 maja) wyróżniono 7 najaktywniejszych czytelników roku 2018. „Złotą obwolutą” uhonorowano 8 osób reprezentujących darczyńców oraz instytucje ściśle współpracujące z biblioteką. 2 osoby (I zastępca Prezydenta Miasta Zamość Małgorzata Bzówka i Waldemar Leszczyński – dyrektor Bursy Międzyszkolnej nr 2) otrzymały „Kartę Honorowego Czytelnika”. Z okazji IX ZFK przygotowana i wydana została okolicznościowa gazeta „BiblioTeka Festiwalowa”, zawierająca m.in. program całego wydarzenia. Festiwal patronatem objęli Prezydent Zamościa Andrzej Wnuk oraz Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski. Medialnie wydarzeniem opiekowali się: „Tygodnik Zamojski”, „Kronika Tygodnia”, „Nowy Kurier Zamojski”, „Skafter”, Telewizja Kablowa Zamość, Polskie Radio Lublin, Katolickie Radio Zamość, zyciezamoscia.pl, roztocze.net, czamosc.pl, zamosconline.pl, portalzamojski.pl.

- *Narodowe Czytanie* (7 września); zorganizowane na Rynku Wielkim w Zamościu. Lekturami tegorocznej edycji były nowele polskie: *Dobra pani* E. Orzeszkowej, *Dym* M. Konopnickiej, *Katarynka* B. Prusa, *Mój ojciec wstępuje do strażaków* (ze zbioru: *Sanatorium pod Klepsydrą*) B. Schulza, *Orka* W. S. Reymonta, *Rodziobią nas kruki, wrony...* S. Żeromskiego, *Sachem* H. Sienkiewicza, *Sawa* (z cyklu *Pamiętki Soplicy*) H. Rzewuskiego. Czytali m.in. parlamentarzyści, przedstawiciele władz Miasta Zamość, Stowarzyszenia *Zamojski Uniwersytet Trzeciego Wieku*, młodzież szkolna, czytelnicy, bibliotekarze.

Biblioteka systematycznie prowadziła zajęcia w celu edukacji czytelniczej młodych użytkowników bibliotek. Służyły temu m.in.:

- *O morzu i nie tylko z przedszkolakami* – cykl spotkań prowadzonych w zamojskich przedszkolach z udziałem Janiny Gąsiorowskiej, matki chrzestnej statku „Ziemia Zamojska”. P. Gąsiorowska opowiada o morzu, historii statku i życiu marynarzy, ale także o tym jak dbać o otaczające człowieka środowisko. W ramach akcji odbyło się 14 spotkań z udziałem 388 dzieci. Patronowało jej Katolickie Radio Zamość oraz towarzyszył konkurs na najciekawszą pracę plastyczną, zainspirowaną tematyką spotkań. Materiałem dokumentującym była publikacja *O morzu i nie tylko z przedszkolakami – opowiada Janina Gąsiorowska*;
- *Puchatkowe spotkania* – cykl imprez (czytanie książek, zabawy, zajęcia plastyczne, projekcje bajek) adresowane do dzieci w wieku 3-5 lat. Odbywały się one z aktywnym udziałem opiekunów 1 raz w tygodniu, w każdą środę;
- *Rodzinna Rewia Kreatywności* – cykl zajęć dla dzieci oraz całych rodzin (czytanie książek, zabawy literackie, językowe, gry planszowe, układanie puzzli, zajęcia plastyczne) odbywający się w każdy wtorek w ciągu roku szkolnego;

- *Zimowe fantazje* – cykl zajęć realizowanych w okresie ferii zimowych (2 razy w tygodniu), z wykorzystaniem m.in. form głośnego czytania, konkursów plastycznych, zabaw literackich oraz gry fabularnej LARP i sesji RPG;
- cykliczne zajęcia biblioteczne dla dzieci i młodzieży szkolnej (prowadzone raz w tygodniu) w filiach bibliotecznych: *Z książką przy kominku; Na sanki z pingwinami; Wiosenne czytanie; Wielkanocne inspiracje; Majówka z książką; Nadchodzi lato; Jesienią malowane; Czas ucieka, książka czeka; Nie pytaj – czytaj!; Damy radę, bo czytamy;*
- lekcje biblioteczne, warsztaty, (*Moniuszko pędzlem malowany; Jak rysować komiks; Krótka historia komputera i telefonu; Od playstation do planszówki; Co to jest VR i jak działa; Najważniejsze jest niewidoczne dla oczu;*
- głośne czytanie prowadzone przez bibliotekarzy w bibliotekach i w przedszkolach miejskich: *Bajeczki, czytaneczki; Czytu, czytu...; Poczytajki dla przedszkolaka; Bajki z dżungli i oceanu; Bajkowe bajanie; Godzina na historyjkę; Spotkanie z bajką;*
- *Godzina literacka* – prelekcje dla młodzieży (prowadzone w ZSP nr 1 w Zamościu), poświęcone tematom: *Literatura kobieca w wydaniu zamojskich pisarek; Opowieść Ci o Marku... – życie i twórczość Marka Hłaski;*
- *Książka paszportem do świata; Wakacyjna strefa gier i zabaw* – biblioteczne zajęcia wakacyjne dla dzieci i młodzieży spędzającej wakacje w miejscu zamieszkania;
- *Czytamy „Pana Tadeusza”* – całoroczna akcja, której celem było upamiętnienie 185. rocznicy pierwszego wydania epopei narodowej A. Mickiewicza. W ramach przedsięwzięcia odbywały się w zamojskich szkołach ponadpodstawowych spotkania z młodzieżą, podczas których znani zamościanie czytali fragmenty poematu;
- *PoCiąg do Czytania* – projekt edukacyjno-kulturalny, którego realizacja rozpoczęła się 1 kwietnia. W ramach zadania zrealizowano warsztaty nt. *Bezpieczeństwa z elementami pierwszej pomocy;* prelekcje prozdrowotne *Dopalacze? Nie, dziękuję;* wakacyjne zajęcia *Książka paszportem do świata;* spektakle profilaktyczne; spotkania autorskie z udziałem pisarzy Barbary Gawryluk i Wojciecha Widłaka; warsztaty literacko-artystyczne przeprowadzone m.in. przez Łukasza Trojanowskiego; warsztaty biblioterapeutyczne – bajkoterapia; konkurs plastyczny *Stawiam na zdrowie* oraz wystawę pokonkursową, których materiałem dokumentacyjnym był *Kalendarz na 2020 rok.*
- *Czytam i rysuję z energii;* XI edycja akcji czytelniczo-edukacyjnej dla dzieci w wieku przedszkolnym, organizowanej przy wsparciu finansowym PGE Dystrybucja Oddział w Zamościu. W programie wydarzenia odbyły się m.in. konkurs plastyczny *Energetyczny Zamość* oraz warsztaty artystyczne prowadzone przez reżysera teatralnego, aktora, lalkarza Mateusza Tymurę.

- Animacji czytelnictwa wśród osób dorosłych służyły następujące działania:
- spotkania autorskie: z Markiem Szymaniakiem (21.02), autorem debiutanciej książki *Urobieni. Reportaże o pracy*; Markiem Splewińskim, prezesem Stowarzyszenia Zamojska Rodzina Katyńska „Katyń – zachować w pamięci” (24.04); Magdaleną Ogórek, autorką książki *Lista Wächtera. General SS, który ograł Kraków* (31 lipca); prof. Włodzimierzem Osadczym nt. *Pojednanie polsko-ukraińskie, czy jest możliwe bez prawdy o ludobójstwie* (26.10), spotkanie miało miejsce w WSHE w Zamościu; Andrzejem Pilipiukiem (30.11), organizowane wspólnie z Fundacją „Ku Przyszłości” oraz Zamojskim Stowarzyszeniem Kulturalnym „Czerwony Smok”;
 - spotkania *Dyskusyjnego Klubu Książki*; w okresie sprawozdawczym zorganizowano 10 spotkań, w których udział wzięło ogółem 101 uczestników. Tematem spotkań były książki: Wiesława Myśliwskiego *Ucho igielne* (30.01), Zyty Rudzkiej *Krótką wymiana ognia* (24.02), Johna Boyne’a *Zostań, a potem walcz* (27.04), Eleny Varvello *Czy mnie słyszysz* (29.05), Mario V. Llosy *Dzielnica występku* (25.09), S. Muraty *Dziewczyna z konbini*. W ramach DKK odbyły się 2 wykłady. W marcu klubowicze wysłuchali prelekcji Krzysztofa Nowackiego (znawcy kultury irlandzkiej i celtyckiej związanego z Fundacją Kultury Irlandzkiej) pt. *Powstanie Wielkanocne 1916 – początek drogi do niepodległości Irlandii* (27.03). Na spotkaniu (26.06) wykład pt. *Ignacy Jan Paderewski – wirtuoz, kompozytor i mąż stanu* wygłosił Michał Piróg, muzykolog, teoretyk muzyki, nauczyciel historii muzyki w PSM w Zamościu. 10 października odbyło się spotkanie autorskie z Anną Fryczkowską, autorką powieści obyczajowych i kryminalnych, scenarzystką i dziennikarką;
 - „*Romeo i Julia*” – od Mickiewicza do Barańczaka – czytanie sceny bałkonowej z podziałem na role (28.02). Fragment z dramatu W. Szekspira *Romeo i Julia* (w przekładach XIX-, XX- oraz XXI-wiecznych) zinterpretowany został podczas przedstawienia w wykonaniu czytelników biblioteki, uczestników Dyskusyjnego Klubu Książki oraz grup ściśle współpracujących z zamojską biblioteką, m.in. seniorów Dziennego Domu Senior+ w Zamościu, słuchaczy ZUTW, przedstawicieli bibliotecznych grup wolontariackich – młodzieżowych i senioralnych;
 - konkurs czytelniczy *Życie i twórczość Gustawa Herlinga-Grudzińskiego* (czerwiec – grudzień);
 - seminaria: „Statystyczny czytelnik” (2.12), organizowane wspólnie z Urzędem Statystycznym w Lublinie i poświęcone analizie uwarunkowań kształtujących grupę odbiorców usług bibliotecznych oraz „Cyberprzemoc, cyberpomoc. Różne aspekty internetu” (20.11), podczas którego przedstawiono tematy poświęcone m.in. współczesnym zagrożeniom w sieci, roli technologii informacyjno-komunikacyjnych w życiu osób z niepełnosprawnością oraz prawnym aspektem cyberprzemocy.

Biblioteka systematycznie włączała się w akcje i projekty czytelnicze o charakterze ogólnopolskim oraz w organizację miejskich przedsięwzięć kulturalnych odbywających się w Zamościu:

- obchody *Światowego Dnia Czytania Tolkiena* (25.03), w programie odbyło się czytanie fragmentów książek Tolkiena, dyskusje o świecie Śródziemia, rozmowy o życiu i twórczości pisarza, konkursy;
- *Edutargi* – biblioteka zorganizowała swoje stoisko, prowadziła gry planszowe, tradycyjne quizy z wiedzy ogólnej i literatury, promowała działalność biblioteczną m.in. poprzez rozdawanie ulotek informacyjnych o sieci bibliotek, działaniach edukacyjno-kulturalnych i wolontariacie w bibliotece;
- *III Ogólnopolskie Czytanie Jeżycjady*; wydarzenie popularyzujące twórczość M. Musiarowicz (29.03);
- *Tydzień Bibliotek* (XVI edycja) ph. #Biblioteka (8-15 maja); w programie zamojskiej edycji zorganizowano w dniach 8-10 maja przedstawienie przygotowane przez pracowników biblioteki *Plejada księżniczek, czyli co nieco o ziarnku grochu* na podstawie baśni Andersena;
- *Majówka 2019*; podczas tego miejskiego wydarzenia biblioteka prowadziła *kiermasz starej książki*;
- obchody XVIII Ogólnopolskiego Tygodnia Czytania Dzieciom ph. *Zamojscy sportowcy czytają dzieciom*. W ramach tego wydarzenia piłkarze ręczni z drużyny MKS Padwa Zamość czytali dzieciom, odbył się spektakl *Co w trawie piszczy* w wykonaniu Teatru Edu Artis, warsztaty biblioterapeutyczne oraz spotkanie integracyjne *Czytanie łączy* z udziałem bibliotecznego grupy senioralnej;
- *Dzień Dziecka*; biblioteka prowadziła gry planszowe na Rynku Wielkim w Zamościu;
- Zamojski Festiwal Kultury „arte,cultura, musica, e...” – biblioteka przeprowadziła cykl czytających spotkań z literaturą włoską: *Umberto Eco, Giovanni Boccaccio, Niccolo Machiavelli, Alberto Moravia* (3.06); *Amore, Amore! Miłość po włosku, czyli Francesco Petrarca, Federico Moccia, Alessandro D'Avenia* (4.06); *Pod włoskim niebem: Sycylia, Toskania, Rzym – zaprasza Frances Mayes, Marlena de Blasi, Elena Ferrante* (5.06); *Bohaterowie dziecięcy znani i nieznan: Pinokio, Gelsomino, Pisarczyk* (7.06);
- *Festiwal Stolica Języka Polskiego*; w roku sprawozdawczym Książnica Zamojska poprzez swoje działania (*O Zamościu i Roztoczu* – zajęcia dla dzieci; prelekcje; warsztaty językowe i z kaligrafii; konkursy; gry planszowe oraz łamanka językowe głośno czytane *Chrześci, syczy, szumi*) włączyła się w program zamojskiego dnia tego wydarzenia (11.08);
- obchody V edycji *Nocy Bibliotek* (4.10); w 2019 roku akcja przebiegała ph. *Znajdźmy wspólny język*. W programie znalazły się m.in. warsztaty z programowania i robotyki, zabawy i animacje dla najmłodszych, quiz *Gwarna Polska*, pokazy sportowe, koncerty muzyczne w wykonaniu uczniów szkoły muzycznej

Yamaha oraz zespołu Show Men, spektakle i interpretacje utworów literackich w wykonaniu bibliotecznej grupy senioralnej, Zamojskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku i dzieci z drużyny zachowawczej i harcerskiej ze SP nr 10 w Zamościu;

- *Hubertus Ogólnopolski* (4-5.10); biblioteka włączyła się ze swoją ofertą w ogólnopolskie obchody święta organizowanego przez Polski Związek Łowceki. Odbływały się one w dniach 4-6 października na Rynku Wielkim w Zamościu. W programie działań bibliotecznych zrealizowano dzień edukacji ekologicznej (prezentację księgozbioru przyrodniczego, gry planszowe o zwierzętach i przyrodzie oraz wystawę przyrodniczą *Wędrówki po szlakach Roztocza*). Ponadto biblioteka prowadziła *Kiermasz książki używanej* oraz *Biblioteczne Koło Fortuny*.

Promocji działań bibliotecznych, konsekwencją których było pozyskiwanie nowych czytelników oraz wzrost wyników czytelnictwa (wypożyczeń, odwiedzin), służyły także akcje okolicznościowe:

- *Thusty Czwartek w bibliotece* (28.02) – tradycyjny pączek dla czytelników odwiedzających biblioteki;
- *Czytelnik pilnie poszukiwany* – nagroda w postaci torby reklamowej z nadrukiem hasła „Czy tu, czy tam – czytam” dla osoby, która przyczyniła się do pozyskania nowego czytelnika, dotychczas nie korzystającego z biblioteki;
- *Dzień Kobiet w bibliotece* – abolicja dla czytelniczek, z której skorzystało 13 osób, a biblioteka odzyskała 15 „przetrzymanywanych” książek;
- *Mikołajki mogą być jak z bajki* – jednodniowa akcja czytelnicza obejmująca głośne czytanie świątecznych bajek i opowiadań, *Świąteczny quiz literacki* oraz degustacja bałwanekowych pierniczek.

W 2019 zorganizowano ogółem 1 029 (+14 w porównaniu z 2018 r.) form pracy edukacyjno-kulturalnej, w których udział wzięło 23 344 (+1 922) uczestników.

Biblioteka kontynuowała także działalność wystawienniczą. Poza wystawami o tematyce regionalnej oraz upowszechniającymi czytelnictwo wśród osób z niepełnosprawnością, a także wśród dziecięcego i młodzieżowego czytelnika, w okresie sprawozdawczym zorganizowano następujące ekspozycje: *Muzyka zamknięta w miniaturce* – wystawa prac plastycznych Marleny Grzeszaty oraz książek z dziedziny muzyki (1-30.03); *Powstanie Wielkanocne 1916*, nt. historii ruchów wolnościowych w Irlandii (1-29.03); wystawa z okazji 100-lecia Urzędu Statystycznego (6-31.03), prezentująca najnowsze wydawnictwa GUS z US w Zamościu oraz ze zbiorów własnych biblioteki; *Katalog pełen niespodzianek* – instalacja artystyczna przygotowana z okazji Świąt Wielkanocnych (1-22.04); *Niecodzienni goście – zwierzęta widziane z okien biblioteki* (4-29.06); *Mój komiksowy świat* – wystawa autorska Wojtki Fostakowskiego (1-30.06); *Jan Paweł II – 20. rocznica pobytu w Zamościu* (1-30.06), ekspozycja jubileuszowa ze zbiorów Stanisława Rudego i Książnicy Zamojskiej; *Wystawa rękodziela artystycznego* (20.07-20.08) prezentująca twórczość osób zrzeszonych w Zamojskim Uniwersytecie Trzeciego Wieku; *Wyspy lądowe Oleksy Konchenko* (lipiec – sierpień), ekspozycja przygotowana przez Zamojskie Towarzystwo

Fotograficzne; *Dzieci Zamojszczyzny: historie prawdziwe* (22.10-9.11) – ekspozycja historyczna, której autorką scenariusza i kuratorem była dr Beata Kozaczyńska (na wystawie ukazane zostały wojenne losy polskich dzieci wysiedlonych z Zamojszczyzny do obozów przejściowych w Zamościu i Zwierzyńcu); *Błogosławiony Biskup Grzegorz Chomyszyn. Prorok Ukrainy* – ekspozycja w listopadzie wystawa poświęcona greckokatolickiemu ordynariuszowi Stanisławowi w l. 1904-1945, prezentująca mało dziś znanego duchownego zmierzającego do pojednania polsko-ukraińskiego; *W sieci Internetu* (12.11-13.12), a także wystawki nowości wydawniczych organizowane zarówno w filiach bibliotecznych jak i w bibliotece głównej.

W celu promocji zasobów cyfrowych zorganizowano cykl 11. wystaw „Nieoczywiste wystawy rzeczywiste” (*Międzynarodowy Dzień Języka Ojczystego – elementarze* /1-28.02/; *Światowy Dzień Dzikiej Przyrody* /1-31.03/; *Międzynarodowy Dzień Paskudy* /1-30.04/; *Światowy Dzień Wolności Prasy* /1-31.05/; *Światowy Dzień Środowiska* /1-30.06/; *Światowy Dzień Architektury* /1-31.07/; *Światowy Dzień Komara* /1-31.08/; *Międzynarodowy Dzień Urody* /1-30.09/; *Inicjały figuralne i ornamentalne w XVI- i XVII-wiecznych publikacjach Księgozbioru Klemensowskiego* /1-31.10/; *Dzień Anioła* /1-31.12/ oraz czytanie tekstów z zasobów bibliotek cyfrowych znajdujących się w domenie publicznej (6 spotkań zrealizowanych w Przedszkolu Miejskim nr 1 w Zamościu).

Działalność wydawnicza

W 2019 roku biblioteka wydała:

- *Bibliotekarz Zamojski* nr 1-2/2018w nakładzie 50 egz.
- gazetę okolicznościową *BiblioTEKA Festiwalowa*, 21-23 maja 2019 w nakładzie 1000 egz. Gazeta przygotowana została z okazji *IX Zamojskiego Festiwalu Książki*. Zawierała m.in. program bieżącej edycji wydarzenia, artykuły o historii *Festiwalu*, wspomnienia i wywiady, artykuły o działaniach bibliotecznych.
- Krzysztof Piotr Czubara *Oczekiwanie. Wiersze wybrane 1968-1997*, tomik poetycki w nakładzie 100 egz.
- *Dwadzieścia piór* – publikacja prezentująca twórczość osób zrzeszonych w Klubie Literackim TARABOOK, w nakładzie 500 egz.
- *O morzu i nie tylko z przedszkolakami* – opowiada Janina Gąsiorowska – publikacja dokumentująca zrealizowaną akcję czytelniczą, w nakładzie 200 egz.
- materiały promujące program *PoCiąg do czytania* (plakaty – 20 szt., zakładki – 600 szt., plakietki – 50 szt., *Ilustrowany kalendarz na 2020 rok*, w nakładzie 160 egz.)
- materiały reklamowe (koszulki z nadrukiem, torby reklamowe z nadrukiem) oraz druki ulotne: zaproszenia, plakaty, listy gratulacyjne, materiały wykorzystywane przy organizacji działalności edukacyjno-kulturalnej (spotkań autorskich, wystaw, realizacji projektów Młodzież Aktywna Kulturowo „MAK” i „Od zachwytu światem teatru do fascynacji literaturą”).

Działalność na rzecz rozwoju czytelnictwa i bibliotek pow. zamojskiego

Książnica Zamojska wypełniała zadania biblioteki powiatowej. Obejmowały one obsługę czytelnictwa mieszkańców powiatu zamojskiego, sprawowanie nadzoru merytorycznego nad realizacją przez biblioteki gminne powiatu zadań dotyczących współdziałania bibliotek w ramach ogólnokrajowej sieci bibliotecznej, działalność instrukcyjno-metodyczną i szkoleniową.

W ogólnej liczbie zarejestrowanych w całej sieci bibliotek Książnicy Zamojskiej czytelników, 2 627 tj. (21,8%) stanowili czytelnicy spoza miasta Zamość.

Czytelnicy wywodzący się z powiatu zamojskiego, poza podstawową obsługą czytelnictwa korzystali również z pozostałych usług bibliotecznych, w tym z oferty edukacyjno-kulturalnej oraz możliwości poszukiwania informacji z wykorzystaniem źródeł tradycyjnych i elektronicznych, dostępnych online: głównie elektronicznego katalogu bibliotecznego i bibliograficznych baz regionalnych.

Pomocą instrukcyjno-metodyczną objęto 31 bibliotek w powiecie zamojskim (12 bibliotek gminnych, 3 biblioteki miejsko-gminne oraz 16 filii bibliotecznych). Działalność ta objęła:

- 55 zarejestrowanych porad telefonicznych dotyczących różnych problemów działalności bibliotecznej, m.in.: udziału bibliotek w programach dotujących działalność biblioteczną, łączenia biblioteki z GOK, planowania i sprawozdawczości, przygotowywania materiałów promocyjnych do mediów, prawnych aspektów działalności bibliotecznej, doskonalenia i doskonalenia zawodowego, działalności kulturalno-oświatowej, wydawniczej, a także instruktażu w zakresie prac wewnątrzbibliotecznych.
- 25 wyjazdów instruktora Książnicy Zamojskiej, w tym 17 dni wyjazdowych do podległych bibliotek pow. zamojskiego, m.in. w celu: analizy pracy bibliotek (Krasnobród, Miączyn, Radecznica, Komarów-Osada, Adamów, Grabowiec), instruktażu w zakresie procedur związanych z pozyskiwaniem środków pozabudżetowych (Nielisz), pracy w jury konkursu recytatorskiego (Sitno), pilotażu procedury łączenia biblioteki z GOK (Skierbieszów), wdrożenia nowego dyrektora GBP (Sułów), udziału w przedsięwzięciach kulturalno-oświatowych (Mokre, Sitno), wizytacji wraz z dyrektorem Książnicy Zamojskiej wszystkich bibliotek gminnych.
- 8 wyjazdów instruktora do innych bibliotek, m.in.: do WBP im. H. Łopacińskiego w Lublinie, 3-dniowy wyjazd studyjny do najlepszych bibliotek śląskich (Gliwice, Katowice, Jaworzno) oraz jednodniowa wizyta studyjna w Przemyskiej Bibliotece Publicznej i w MBP w Jarosławiu z grupą bibliotekarzy pow. zamojskiego. Wyjazdy do innych bibliotek w Polsce służyły utrzymaniu łączności bibliotek samorządowych najniższego stopnia (bibliotek gminnych) z bibliotekami ogólnokrajowej sieci bibliotecznej, a także inspirują i mobilizują do unowocześnienia własnych placówek bibliotecznych. Służą wymianie doświadczeń zawodowych i integracji bibliotekarzy.

Ważnym zadaniem instruktora był nabór i sprawdzenie poprawności wniosków na zakup nowości do bibliotek publicznych z programu MKiDN w ramach *Wieloletniego Programu Rozwoju Czytelnictwa*.

Działalność szkoleniowa w okresie sprawozdawczym objęła organizację spotkań: *Biblioteki publiczne w 2018 r.* – szkolenie podsumowujące działania bibliotek pow. zamojskiego w 2018 r., prezentujące ich innowacyjne przedsięwzięcia oraz omawiające zamierzenia na 2019 r. (12.04.2019); *Budowanie efektywnego i kreatywnego zespołu* – warsztaty dla bibliotekarzy (27.09.2019); *W Podkarpackie po inspirację* – wyjazd studyjny bibliotekarzy pow. zamojskiego do Przemyskiej Biblioteki Publicznej i do MBP w Jarosławiu (22.11.2019).

Komputeryzacja bibliotek i automatyzacja procesów bibliotecznych

W okresie sprawozdawczym przeprowadzona została ekspertyza techniczna uszkodzonego, zużytego i przestarzałego sprzętu informatycznego i elektronicznego, w wyniku której ogółem 100 pozycji (w tym 37 zestawów komputerowych, 1 laptop, 3 drukarki, 9 urządzeń wielofunkcyjnych) zdjęto z majątku biblioteki i przekazano do utylizacji.

Na koniec 2019 r. na wyposażeniu komputerowym w całej sieci bibliotek Książnicy Zamojskiej znajdowało się 88 stacjonarnych zestawów komputerowych, 3 komputery – serwery, 18 komputerów przenośnych, 5 tabletów z opcją LTE (zakupione w 2019 r., w ramach realizacji programu Młodzież aktywna Kulturowo). Uzupełnienie stanowił sprzęt peryferyjny w postaci 14 urządzeń wielofunkcyjnych (atramentowych i laserowych), 3 skanery, 26 drukarek, w tym: 2 wielkoformatowe oraz 3 do drukowania kodów kreskowych, 26 czytników kodów kreskowych. W okresie sprawozdawczym, na potrzeby pracowni digitalizacji zakupiono dysk zewnętrzny ze złączem USB o pojemności 2GB.

Biblioteka użytkuje (na podstawie umowy użyczenia zawartej z Miastem Zamość w ramach projektu LBW) sprzęt stanowiący wyposażenie Pracowni Digitalizacji (2 skanery o formatach A1 i A2, konwerter do mikrofilmowania, wywołarkę mikrofilmów, 7 zestawów komputerowych).

Książnica Zamojska pracuje w systemie bibliotecznym PATRON (wersja 4.6). Korzysta także z innych programów komputerowych, m.in. edytorów tekstu, arkuszy kalkulacyjnych, programów graficznych, programów do obsługi księgowej i kadrowo-płacowej oraz do tworzenia bibliotecznych zasobów cyfrowych.

Biblioteka prowadzi stronę internetową, na której zarejestrowano 131 733 odwiedzin (o 3 805 więcej niż w 2018 r.) oraz stronę BIP. Prowadzi także profile społecznościowe dla Biblioteki Głównej oraz Filii Bibliotecznych nr 1, 2 i 6. W 2019 roku podjęto działania w zakresie przebudowy witryny internetowej biblioteki. Prace koncentrowały się głównie na wypracowaniu graficznym i merytorycznym projektu.

Kadra i sytuacja zawodowa bibliotekarzy

Na koniec 2019 roku w Książnicy Zamojskiej zatrudnionych było 50 osób (49 i 1/2 etatu). Wśród kadry, 41 osób (40 i 1/2 etatu) to pracownicy działalności podstawowej, a 9 osób (9 etatów) zatrudnionych jest w administracji i obsłudze. Spośród kadry merytorycznej 11 osób stanowi obsadę filii bibliotecznych. W okresie sprawozdawczym rozwiązano umowy o pracę z 3 osobami, a 2 umowy wygasły. Zatrudniono 4 osoby, w tym z jedną osobą umowę rozwiązano z dniem 30 czerwca. W okresie sprawozdawczym, w ramach umowy stażowej z Powiatowym Urzędem Pracy, zatrudniono 2 stażystów. Umowy wygasły z dniem 31 grudnia 2019 r. i 13 lutego 2020 r. Z dniem 14 czerwca powołano dotychczasowego pracownika biblioteki na funkcję zastępcy dyrektora.

Zarówno kadra działalności podstawowej, jak też pracownicy administracji i obsługi korzystali z różnych form doskonalenia zawodowego. Ogółem zarejestrowano udział 21 osób w 30 (209,5 godz.) szkoleniach organizowanych przez inne biblioteki i instytucje oraz 17 pracowników w 59 (164 godz.) formach szkoleniowych organizowanych przez bibliotekę (seminaria, wykłady, spotkania tematyczne i literackie).

W okresie sprawozdawczym z dniem 1 września wprowadzona została podwyżka płac dla pracowników. 8 osób w ciągu roku otrzymało nagrody jubileuszowe. Wyplacono również 2 odprawy pośmiertne. 8 pracowników biblioteki otrzymało bon upominkowy i dyplom dyrektora Książnicy Zamojskiej z okazji Dnia Bibliotek i Bibliotekarza, a 25 osób roczną nagrodę finansową. Jedna osoba otrzymała nagrodę finansową Prezydenta Miasta Zamość za popularyzację i upowszechnianie kultury. Pracownicy korzystali także w ciągu roku z przysługujących im świadczeń socjalnych.

Pozyskiwanie środków pozabudżetowych

Biblioteka czyniła systematyczne starania o zdobycie dodatkowych środków finansowych na realizację zadań merytorycznych oraz działań infrastrukturalnych. W 2019 roku pozyskano ogółem 345 763,03 zł. Pochodziły one z dotacji MKiDN (na zakup zbiorów oraz realizację projektów *Od zachwytu światem teatru do fascynacji literaturą* i *Młodzież aktywna kulturowo – program aktywizacji młodzieży w bibliotece*), z budżetu Miasta Zamość (na zakup zbiorów, realizację projektu *PoCiąg do czytania* oraz jako zabezpieczenie wkładu własnego do projektów ministerialnych, a także na zadania inwestycyjne), z budżetu Powiatu Zamojskiego (na działalność powiatową i zakup zbiorów) oraz od innych podmiotów i osób prywatnych (m.in. na działalność kulturalno-edukacyjną oraz wydawniczą).

W 2019 r. Książnica Zamojska aplikowała na zadania przewidziane do realizacji w 2020 r., m.in. do programów MKiDN; zarówno na realizację projektów miękkich, jak i działań w zakresie poprawy infrastruktury bibliotecznej.

Współpraca ze środowiskiem, działalność grup wolontariackich

Działalność biblioteczna warunkowana jest w dużym stopniu poziomem współpracy ze środowiskiem. Książnica Zamojska angażuje do współpracy osoby i instytucje działające na terenie miasta, jak również w regionie i w kraju. Stały charakter ma współpraca z Miastem Zamość – organizatorem instytucji – i podległym mu Wydziałem Kultury i Sportu. Ścisłego współdziałania z Wojewódzką Biblioteką Publiczną im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie oraz bibliotekami powiatu zamojskiego wymagają głównie zadania związane z wypełnianiem funkcji biblioteki powiatowej.

W 2019 roku kontynuowana była współpraca z działającymi na terenie miasta oraz gm. Zamość przedszkolami. Obejmowała ona m.in. akcje głośnego czytania, promocję zasobów cyfrowych *Usłyszeć zapomniane*, realizację projektu *Od zachwytu światem teatru do fascynacji literaturą*, spotkań autorskich (m.in. z Janiną Gąsiorowską, Izabelą Winiewicz-Cybulską), wycieczek do bibliotek.

Zaaktywizowano współpracę ze szkołami ponadpodstawowymi i placówkami edukacyjno-opiekuńczo-wychowawczymi w Zamościu (I, II i III Liceum Ogólnokształcące, Zespoły Szkół Ponadpodstawowych nr 1, 2, 3, 4, 5, Zespół Szkół Społecznych im. Unii Europejskiej w Zamościu, Bursa Międzyszkolna nr 1 w Zamościu, Bursa Międzyszkolna nr 2 w Zamościu). Miała ona na celu wzbudzenie większego zainteresowania biblioteką oraz korzystania ze zbiorów i jej usług młodzieży powyżej 15 roku życia. We współpracy z nimi zorganizowano zajęcia z edukacji regionalnej i multimedialnej, w tym projekt *Młodzież aktywna kulturowo MAK*, akcje: *Czytamy „Pana Tadeusza”*, *Od Barańczaka do Mickiewicza*; *IX Zamojski Festiwal Książki*.

Kontynuowano współpracę ze szkołami podstawowymi, która dotyczyła m.in. realizacji projektu *PoCiąg do czytania*, *Rodzinna Rewia Kreatywności*, organizacji lekcji bibliotecznych, warsztatów biblioterapeutycznych, wycieczek do bibliotek.

Biblioteka uczestniczyła także w działaniach organizowanych przez inne instytucje, w tym m.in. w organizacji konkursów: *IX Międzyszkolny Przegląd Reportażu* (II LO w Zamościu); *Międzyprzedszkolny Konkurs Recytatorski „Kim chciałbym zostać”* (Biblioteka Pedagogiczna w Zamościu); *Dwie wojny. Dzieciństwo, młodość, marzenia tamtych lat* (Bursa Międzyszkolna nr 2 w Zamościu); w Targach Edukacyjnych; akcjach czytelniczych: *Międzynarodowy Festiwal Literatury Dziecięcej* (Fundacja Czas Dzieci); *Czy drogie? Czy tanie? Bezcenne jest czytanie* (Ogród Zoologiczny w Zamościu).

Aktywizacji czytelniczek osób specjalnej troski oraz włączeniu ich w życie kulturalne i społeczne służyło współdziałanie biblioteki z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz tego środowiska. W tym zakresie biblioteki współpracowały z Polskim Związkiem Niewidomych – Oddział w Zamościu, Samodzielnym Publicznym Szpitalem Wojewódzkim im. Jana Pawła II w Zamościu, Specjalnym Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym w Zamościu, Ośrodkiem

Rehabilitacyjno-Terapeutycznym „Krok za Krokiem” w Zamościu, Ośrodkiem Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczym w Zamościu, Szkołą Podstawową nr 10 z Oddziałami Integracyjnymi w Zamościu, Zespołem Szkół Ponadgimnazjalnych nr 4 w Zamościu, Zespołem Szkół Specjalnych w Biłgoraju, Niepublicznym Przedszkolem Specjalnym dla Dzieci Niepełnosprawnych w Krasnymstawie, Zamojskim Stowarzyszeniem na Rzecz Dzieci Autystycznych „Przebudzenie”, domami pomocy społecznej w Zamościu i Krasnobrodzie oraz warsztatami terapii zajęciowej działającymi na terenie Zamościa oraz w Józefowie, Zwierzyńcu, Rozłopach i Tomaszowie Lubelskim. Upowszechnianiu czytelnictwa wśród seniorów służyła współpraca z Klubem Seniora *Pogodna Jesień* na Osiedlu Planty w Zamościu, Dziennym Domem Senior+ w Zamościu oraz ze Stowarzyszeniem *Zamojski Uniwersytet Trzeciego Wieku*. Zakres współpracy obejmował spotkania literackie, wykłady, czynny udział seniorów w akcjach czytelniczych (*III Ogólnopolskie Czytanie Jeźdźcady; Od Mickiewicza do Barańczaka – czytanie sceny balkonowej z „Romea i Julii”*).

Z inicjatywy Książnicy Zamojskiej w 2019 r., z sukcesem, do tytułu Animatora Kultury Miasta Zamość zgłoszony został p. Mirosław Berbecki (osoba niepełnosprawna), który mimo swej niepełnosprawności aktywnie działa na rzecz promocji czytelnictwa, zwłaszcza wśród niepełnosprawnych. Angażuje się w różnego rodzaju akcje czytelnicze, projekty i wydarzenia kulturalno-edukacyjne podejmowane w bibliotece. Jest autorem licznych montażów poetycko-wokalnych, muzykiem amatorem, miłośnikiem literatury i wielkim społecznikiem.

Trwałego charakteru nabrała współpraca z Zamojskim Stowarzyszeniem Kulturalnym *Czerwony Smok* (organizacja akcji *Światowy Dzień Czytania Tolkiena*, działalność *Letniej Czytelni Książki i Prasy*). Biblioteka współpracowała także z instytucjami działającymi na terenie całego kraju, m.in. z Fundacją Kultury Irlandzkiej, Fundacją Czas Dzieci, firmą Good Books w zakresie organizacji szkoleń, zarówno dla bibliotekarzy, jak i użytkowników biblioteki.

Zadania w zakresie gromadzenia zbiorów bibliotecznych, w tym głównie kształtowania zasobów regionalnych oraz upowszechniania wiedzy o regionie są celem współpracy z regionalistami, przewodnikami turystycznymi, regionalnymi literatami, podmiotami wydającymi niskonakładowe publikacje oraz prasę regionalną, z Muzeum Zamojskim, Archiwum Państwowym w Zamościu, Zamojskim Ośrodkiem Informacji Turystycznej, bibliotekami innych typów oraz instytucjami samorządowymi działającymi w regionie zamojskim.

Stałą współpracę biblioteka utrzymuje z zamojskimi spółdzielniami mieszkaniowymi, zarządami osiedli, głównie w zakresie spraw lokalowych oraz działalności edukacyjno-kulturalnej.

Książnica Zamojska zrzesza wolontariuszy, zarówno młodzież jak i osoby dorosłe. Młodzieżowy Klub Wolontariatu liczył na koniec 2019 roku 16 osób. Wolontariusze zaangażowali się w obsługę bibliotecznych przedsięwzięć edukacyjno-

-kulturalnych (*Targi Edukacyjne; Zamojska Majówka*; zajęcia dla dzieci (FB nr 2); *Rodzinna Rewia Kreatywności; Biblioteka w rękach Sieka; Letnia Czytelnia Książki i Prasy*; udziału biblioteki na *Wędrujących Estradach; Międzypokoleniowy Festiwal Literatury Dziecięcej; Noc Bibliotek*). Na pomoc i wsparcie wolontariuszy biblioteka mogła liczyć także w czasie wakacji przy organizowaniu i prowadzeniu zajęć z dziećmi. Z takiej pomocy skorzystały Filie nr 1, 2, 3 i 4. Wolontariusze (uczniowie II LO Zamościu) w ramach szkolnego projektu *Aktywni Kreatywni* zaangażowali się w pomoc przy pracach bibliotecznych. Działalność wolontariacką prowadzi również biblioteczna grupa senioralna. Na koniec 2019 r. liczyła ona 24 osoby. Jej członkowie, spotykają się raz w tygodniu. Ogółem w 2019 roku odbyło się 40 takich spotkań. Oprócz własnych zajęć (rozmów tematycznych i literackich, gier planszowych) grupa angażowała się w zajęcia prowadzone z dziećmi (spotkania ph. *Czytanie łączy pokolenia; Rodzinna Rewia Kreatywności; III Ogólnopolskie Czytanie Jeźycjady*). W sezonie wakacyjnym pomagała przy prowadzeniu *Letniej Czytelni Książki i Prasy* oraz brała udział w innych działaniach kulturalnych.

Biblioteka utrzymuje kontakty z mediami, regionalnymi portalami internetowymi, Wydziałem Promocji Urzędu Miasta Zamość. Za ich pośrednictwem systematycznie przekazywane są informacje, zapowiedzi, udzielane są wywiady o działalności bibliotecznej, organizowanych akcjach, wydarzeniach, nowych usługach oraz formach współpracy ze środowiskiem.

Halina Zielińska, Książnica Zamojska

Tabela nr 1

Wyniki czytelnicze osiągnięte przez placówki biblioteczne Książnicy Zamojskiej w 2019 r.

Biblioteka	liczba czytelników		liczba wypożyczeń na zewnątrz wszystkich zbiorów (książki, czasopisma, zbiory specjalne)		liczba wypożyczeń na miejscu wszystkich zbiorów (książki, czasopisma, zbiory specjalne)	
	stan w dniu 31.12.2019	w porównaniu z 31.12.2018	stan w dniu 31.12.2019	w porównaniu z 31.12.2018	stan w dniu 31.12.2019	w porównaniu z 31.12.2018
Biblioteka Główna	6 396	157	126 478	2 064	25 501	3 242
Filia nr 1	904	78	21 290	1 990	296	67
Filia nr 2	631	77	19 971	2 088	61	9
Filia nr 3	975	11	22 169	881	78	- 311
Filia nr 4	1 009	70	27 475	- 2 104	446	- 312
Filia nr 5	1 243	70	23 243	172	1 074	- 340
Filia nr 6	917	20	24 020	739	579	- 23
razem	12 075	483 (4,2%)	264 646	5 830 (2,3%)	28 035	2 332 (9,1%)

Tabela nr 2

Struktura udostępnionych zbiorów w bibliotekach Książnicy Zamojskiej (31.12.2019 r.)

Książnica Zamojska (Biblioteka Główna + filie)	wypożyczenia na zewnątrz		wypożyczenia na miejscu		wypożyczenia ogółem	
	w 2019 r.	w porównaniu z 2018 r.	w 2019 r.	w porównaniu z 2018 r.	w 2019 r.	w porównaniu z 2018 r.
rodzaj zbiorów						
Książki	255 118	4 183 (1,7%)	8 594	74 (0,9%)	263 712	4 257 (1,6%)
Czasopisma oprawne	0	0	1 788	87 (5,1%)	1 788	87 (5,1%)
Czasopisma nieoprawne	102	-70 (40,7%)	15 912	2 055 (14,8%)	16 014	1 985 (14,1%)
Zbiory specjalne	9 426	1 717 (22,3%)	1 548	-77 (4,7%)	10 974	1 640 (17,6%)
razem	264 646	5 830 (2,6%)	27 842	2 139 (8,3%)	292 488	7 969(2,8%)

Tabela nr 3

Struktura wiekowa czytelników bibliotek Książnicy Zamojskiej (31.12.2019 r.)

czytelnicy wg wieku do 5 lat	porówna- nie (+ -) do 2018	6-12 lat	(+ -) do 2018	13-15 lat	(+ -) do 2018	16-19 lat	(+ -) do 2018	20-24 lata	(+ -) do 2018	25-44 lata	(+ -) do 2018	45-60 lat	(+ -) do 2018	powy- żej 60 lat	(+ -) do 2018
Biblioteka															
Biblioteka Główna	131	49	558	53	252	-10	423	450	-82	2 244	16	1 326	82	1 012	75
Filia nr 1	31	29	120	49	31	3	50	36	-4	239	-24	178	-2	219	22
Filia nr 2	24	21	73	18	32	-2	27	25	11	156	24	142	12	152	1
Filia nr 3	7	1	128	2	68	-16	90	65	4	267	1	188	-1	162	23
Filia nr 4	18	13	71	2	42	3	50	52	12	283	6	231	15	262	31
Filia nr 5	15	8	39	3	13	-5	34	65	-4	407	41	462	18	208	6
Filia nr 6	12	7	118	8	63	-7	68	66	-10	253	11	185	-2	152	7
razem	238	128 (116,4%)	969	-33 (-3,3%)	501	-34 (-6,4%)	742	759	-53 (-6,5%)	3 849	75 (2,0%)	2712	122 (4,7%)	2 167	+165 (8,2%)

Tabela nr 4

Struktura zawodowa czytelników bibliotek Książnicy Zamojskiej (31.12.2019 r.)

czytelnicy wg zajęć	Dzieci	(+) - do 2018	Młodzież ucząca się	(+) - do 2018	Studenti	(+) - do 2018	Pracownicy umysłowi	(+) - do 2018	Robotnicy	(+) - do 2018	Rolnicy	(+) - do 2018	Inni zatrudnieni	(+) - do 2018	Niezatrudnieni	(+) - do 2018	Emeryci	(+) - do 2018
Biblioteka																		
Biblioteka Główna	293	95	1 278	-41	467	-86	1 920	143	321	5	101	15	470	19	707	-21	839	28
Filia nr 1	59	50	201	36	24	-12	247	26	65	-6	7	-4	33	2	91	-28	175	14
Filia nr 2	38	30	146	1	18	0	187	43	27	2	6	2	31	11	62	-7	116	-5
Filia nr 3	17	9	315	-28	45	4	240	21	51	1	1	-7	53	0	119	11	134	0
Filia nr 4	48	34	168	-12	39	-2	297	38	72	-4	9	0	47	6	110	-3	219	13
Filia nr 5	20	9	91	-6	94	23	609	44	71	18	17	3	61	-3	118	-1	162	-17
Filia nr 6	23	12	288	-6	44	-1	231	-2	27	0	12	-2	55	7	142	6	95	6
razem	498	239 (92,3%)	2487	-56 (-2,2%)	731	-74 (-9,2%)	3731	313 (9,2%)	634	16 (2,6%)	155	7 (4,7%)	750	42 (5,9%)	1349	-43 (-3,1%)	1740	39 (2,3%)

Biblioteki publiczne powiatu zamojskiego w 2019 r.

Sieć biblioteczna i baza lokalowa, pozyskane środki pozabudżetowe

Na koniec 2019 r. w sieci bibliotek publicznych powiatu zamojskiego funkcjonowało: 31 placówek bibliotecznych (3 biblioteki miejsko-gminne, 12 bibliotek gminnych, 16 filii bibliotecznych), a także 8 punktów bibliotecznych. Liczba bibliotek nie uległa zmianie. Zmniejszyła się natomiast liczba punktów bibliotecznych działających najczęściej w odległych od bibliotek szkołach. Zamknięty został, wraz z likwidacją gimnazjum 1, punkt GBP w Starym Zamościu oraz 1 punkt Biblioteki w Sitnie.

Na terenie powiatu w 2019 r. nie doszło do nowych połączeń bibliotek z innymi instytucjami. Próbę połączenia Gminnej Biblioteki Publicznej z Gminnym Ośrodkiem Kultury podjął samorząd gminy Skierbieszów uchwałą Rady Gminy z dnia 15 marca 2019 r. Po negatywnej opinii Krajowej Rady Bibliotecznej zamiaru połączenia nie zrealizowano.

W strukturach innych instytucji nadal działają 3 biblioteki stopnia podstawowego (Komarów-Osada, Sitno i Zwierzyniec) wcześniej połączone z ośrodkami kultury. Jednocześnie Biblioteka Publiczna w Komarowie-Osadzie połączona jest z biblioteką szkolną.

W zakresie infrastruktury zmiany nastąpiły w 2. bibliotekach. Ze środków własnych gminy Radecznica podjęto remont nowego lokalu Gminnej Biblioteki Publicznej, która po zakończeniu prac remontowych opuści dotychczasową siedzibę w Urzędzie Gminy i przeniesie się do budynku po byłej szkole.

Dzięki pozyskanej dotacji z Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa na projekt *Modernizacja budynku Biblioteki Publicznej Gminy Nielisz w celu stworzenia dostępnej użytkownikom funkcjonalnej i estetycznej przestrzeni oraz zakup wyposażenia* możliwa była też poprawa bazy lokalowej w Bibliotece Publicznej Gminy Nielisz. Prace modernizacyjne rozpoczęły się jesienią 2019 r. i potrwać do końca czerwca 2020 r. Biblioteka pozyskała 263 m² dodatkowej powierzchni, która zostanie zaadaptowana na potrzeby działalności bibliotecznej.

Ponadto BPG Nielisz realizowała w okresie od 31 maja do 31 października 2019 r. projekt *Wokół ludowych tradycji* dzięki pozyskanej z Narodowego Centrum Kultury EtnoPolska 2019 dotacji (13 tys. zł) na działania edukacyjne – konkursy i warsztaty kultywujące twórczość i dziedzictwo ludowe mieszkańców gminy.

Gminna Biblioteka Publiczna im. F. Poździk w Sułowie pozyskała dotację z Banku Spółdzielczego w Szczepieszynie na stworzenie kącika czytelniczego – miejsca dla odpoczynku i relaksu oraz na spokojną lekturę ulubionej bajki w zaprzyjaźnionej z biblioteką Szkole Podstawowej w Sułowie. Zakupiono trzy komplety kolorowych puf z ekoskóry. Dzięki tej pomocy nawiązano jeszcze lepszą współpracę obu sąsiadujących instytucji.

Większość bibliotek, m.in.: w Adamowie, Komarowie-Osadzie, Łabuniach, Nieliszu, Skierbieszowie, Starym Zamościu, Sułowie, Szczepieszynie, Zwierzyn-

cu, Mokrem oraz Książnica Zamojska uczestniczyły w ogólnopolskim projekcie *Mała Książka – Wielki Człowiek* pozyskując komplety wyprawek książkowych dla 3-latków zapisanych do biblioteki. BPG Nielisz oraz Adamów realizowały zadania wynikające z programu *Para buch – książka w ruch* polegające na popularyzacji wśród dzieci i młodzieży literatury popularnonaukowej z zakresu nauk matematyczno-przyrodniczych i informatycznych. Nieliska biblioteka włączyła się również do ogólnopolskiego projektu *Rozmowy przy wspólnym stole*, organizując spotkania lokalnej społeczności w swojej placówce. GBP w Skierbieszowie, dzięki udziałowi w projekcie *Kodowanie w bibliotece*, pozyskała sprzęt i szkolenie w zakresie obsługi robotów. Pozyskane roboty znacznie uatrakcyjniły ofertę biblioteki, szczególnie kierowaną do dzieci.

Niektóre placówki korzystały z dofinansowania Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, np. BPG Nielisz zakupiła zbiory biblioteczne, zaś BPG Łabunie wydała publikację dr Agnieszki Szykuły-Żygawskiej, *Cmentarz parafii św. Dominika i Matki Bożej Szkaplerznej w Łabuniach: zabytkowe nagrobki i najstarsze pochówki (1862-1974)*.

Zbiory

Na koniec 2019 roku księgozbiory bibliotek publicznych pow. zamojskiego liczyły 295 036 książek. Przybyło w ciągu roku 13 325 wol., w tym z zakupu 12 125 wol. Wskaźnik zakupu książek wyniósł 11,4 wol. na 100 mieszkańców (10,3 w 2018 r.). Ze zbiorów bibliotecznych w 2019 roku ubyło 9 133 książek. Księgozbiory bibliotek zwiększyły się o 4 192 wol., a wskaźnik zasobności wzrósł z 271,3 do 277,0 wol. na 100 mieszkańców. Biblioteki powiatu ziemskiego w 2019 r. prenumerowały 94 czasopisma, tj. o 17 mniej w stosunku do 2018 r. Stan zbiorów specjalnych w 2019 r. wyniósł 946 jednostek, w tym 204 audiobooki. W porównaniu do 2018 r. stanowi to wzrost o 7 jednostek.

Czytelnictwo

W 2019 r. w bibliotekach publicznych pow. zamojskiego zarejestrowano 12 456 czytelników (o 165 czytelników więcej niż rok wcześniej). Wskaźnik zasięgu czytelnictwa wyniósł w powiecie ziemskim 11,7 czytelników na 100 mieszkańców (11,5 w 2018 r.).

Największy wzrost liczby czytelników odnotowano w Zwierzyńcu (+119) 13,5%, gm. Sułów (+107) 16,6%, Łabunie (+40) 3,5% i Nielisz (+30) 5,3%.

Na wzrost liczby czytelników niewątpliwie wpłynęły: systematyczny dopływ nowości wydawniczych, stabilne godziny pracy bibliotek, działania promocyjne, a szczególnie popularna w naszych placówkach ogólnopolska akcja czytelnicza *Mała książka – wielki człowiek*, która dzięki wyprawkom dla przedszkolaków i szerokiej akcji promocyjnej przyciągnęła do bibliotek rodziców i dzieci.

Największy spadek liczby czytelników nastąpił w filiach gm. Zamość (-90), tj. 4,4% (biblioteka gminna w Mokrem odnotowała wzrost +45, ale w 7 filiach

łącznie -135 czytelników). Głównym powodem jest zbyt małe zatrudnienie (6 osób w 8 bibliotekach). 6 filii obsługują 3 bibliotekarki (każda obsługuje 2 biblioteki dziennie). Powoduje to utrudnienie dostępności do bibliotek w dużych podmiejskich miejscowościach. W Starym Zamościu zamknięcie jednej ze szkół, w której mieścił się punkt biblioteczny GBP spowodował spadek o 56 (9%) czytelników. Niewielkie spadki odnotowały biblioteki w gminach Grabowiec (-23), Radecznica (-19), Komarów-Osada (-12) i Sitno (-11).

Wyniki czytelnicze osiągnięte przez biblioteki pow. zamojskiego w 2019 r. zestawiono w poniższej tabeli:

Biblioteki	liczba czytelników	rozczytanie (czytelnicy/100 mieszk.)	wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz	udostępnienia księgozbioru na miejscu	wypożycz. książek na 1 czytelnika	wypożycz. książek/100 mieszk.
Adamów	294	6,3	5 336	4	18,8	114,0
Grabowiec	479	12,0	12 035	85	25,1	301,8
Komarów	374	7,5	4 742	109	12,7	95,1
Krasnobród	764	10,8	11 095	11	14,5	156,5
Łabunie	1151	18,5	21 812	1 498	19,0	351,3
Miączyn	881	15,1	18 081	0	20,5	312,4
Nielisz	561	10,3	11 721	1 649	20,9	214,9
Radecznica	1 202	21,2	18 555	145	15,4	327,1
Sitno	600	8,9	8 474	6	14,1	125,2
Skierbieszów	740	14,4	15 459	150	20,9	301,2
Stary Zamość	685	13,2	8 192	78	12,0	157,4
Sułów	643	14,3	12 777	313	19,9	284,3
Szczebrzeszyn	1 132	10,1	24 271	20	21,4	217,2
Zamość (gm.)	2 068	8,9	31 901	273	15,4	137,7
Zwierzyniec	882	13,1	23 518	73	26,7	348,9
razem	12 456	11,7	227 969	4 414	18,3	213,7

W bibliotekach pow. zamojskiego w 2019 r. nastąpił wzrost wypożyczeń księgozbioru na zewnątrz o 7 190 wol. Największy wzrost wypożyczeń odnotowały biblioteki gm. Zamość o 3 718 wol., Łabunie o 2 186 wol., Radecznica 1 541 wol. oraz Nielisz i Adamów po ponad 1 100 wol. Mniejsze wzrosty odnotowały biblioteki w Zwierzyncu, Starym Zamościu i Miączynie. Najbardziej widoczny spadek wypożyczeń nastąpił gm. Sułów -1 572, Sitno -790 oraz Szczebrzeszyn -769 wypożyczeń. Nieznaczne spadki nastąpiły też w Grabowcu, Komarowie i Skierbieszowie.

Zauważyć należy, że w minionym roku po raz pierwszy od kilku lat odnotowaliśmy wzrastające wyniki czytelnicze. Mamy nadzieję, że tendencja wzrostowa utrzyma się w kolejnych latach.

Spada natomiast zainteresowanie czytelników udostępnianiem prezencyjnym w bibliotekach – o 1 803 wol.

Kadra

Stan zatrudnienia pracowników działalności podstawowej w dn. 31.12.2019 r. w bibliotekach publicznych powiatu ziemskiego wynosił 41 osób (32 na pełnych etatach i 9 na ryczałtach). W porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego stan zatrudnienia pracowników merytorycznych zmniejszył się o 3 osoby. W bibliotekach wiejskich pracowało 33 bibliotekarzy (o 3 mniej niż w roku poprzednim – w GBP Adamów, Skierbieszów, Sułów) i 8 w miastach: Krasnobród, Szczeczeszyn, Zwierzyniec (bez zmian). Dodatkowo w MGBP w Krasnobrodzie zatrudnionych jest 2 pracowników Informacji Turystycznej, działającej w strukturze Biblioteki. W 2019 r. na emeryturę odeszła Teresa Turczyn – kierownik BPG Adamów, z pracy odeszła też Jadwiga Koziej z GBP w Sułowie, zaś z GBP w Skierbieszowie do pracy w Urzędzie Gminy odeszła Agnieszka Denkiewicz. Wraz z jej odejściem zmniejszono o pół etatu zatrudnienie w bibliotece.

Działania na rzecz specjalnych grup użytkowników bibliotek

Obsługę biblioteczną specjalnych grup użytkowników prowadziła przede wszystkim Książnica Zamojska, posiadająca specjalistyczne zbiory, sprzęt i oprogramowanie, kierująca swoją ofertą do wszystkich osób niepełnosprawnych pow. zamojskiego, biłgorajskiego, hrubieszowskiego i tomaszowskiego (byłego woj. zamojskiego). Biblioteki w terenie nie organizują wyspecjalizowanych wydarzeń dla osób niepełnosprawnych, ale w wielu imprezach bibliotecznych uczestniczą seniorzy. Są stałymi czytelnikami, biorą udział w konkursach, spotkaniach autorskich, są członkami DKK. Biblioteka w Starym Zamościu współorganizowała 8 spotkań integracyjnych dla członków Koła Gminnego Emerytów i Rencistów, m.in. *Emeryckie Ostatki*, *Majówka*, *Noc Świętojańska* itp. W BPG Adamów odbyła się prelekcja dla seniorów nt. zmiany nawyków żywieniowych. Biblioteka w Mokrem zorganizowała we współpracy z Klubem Seniora *Kalinka ze Skaraszowa Dzień seniora – Spotkanie kulinarne z Dusiołkiem* (25 maja). Przedstawiciele Klubu uczestniczyli w *Nocy Bibliotek*, *Narodowym Czytaniu* i in. wydarzeniach bibliotecznych.

Większość bibliotekarzy dostarcza swoim wiernym czytelnikom książki i czasopisma, gdy zachodzi taka potrzeba, np. Łabunie, Komarów-Osada, Zwierzyniec, Radechnica oferując usługę *Książka na telefon*.

SOK w Komarowie-Osadzie, w strukturze którego funkcjonuje biblioteka realizował projekt *Senior z wigorem* – zajęcia ruchowe dla seniorów dofinansowany ze środków Gminy, ponadto zorganizował Gminny Konkurs Kulinarny *Smaki Komarowa* podczas dorocznego pikniku rodzinnego *Komarowski Uśmiech Lata*. Odbyły się też *Andrzejki z seniorem* oraz w sierpniu *Stodoła party* – zabawa integracyjna z udziałem seniorów i osób niepełnosprawnych. Biblioteka oferuje usłu-

gę *Książka na telefon* i współpracuje z Warsztatami Terapii Zajęciowej w Wolicy Brzozowej. BPG Radecznicza prowadzi systematyczną działalność (wystawy, wydawanie i promowanie publikacji) popularyzującą działania twórcze mieszkańców gminy, są to seniorzy. GBP w Skierbieszowie prowadzi nieformalny Dyskusyjny Klub Książki, którego członkami są głównie seniorzy. GBP w Sułowie zaprasza uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej w Rozłopach (gm. Sułów) do udziału we wszystkich wydarzeniach środowiskowych organizowanych przez bibliotekę. Członkowie WTZ prezentują swoją twórczość podczas dożynek, przeglądów, festiwalu, pikników.

Biblioteki terenowe nie gromadzą odrębnych zbiorów dla osób niepełnosprawnych. Kilka z nich jednakże posiada niewielkie ilości e-booków (216) i książek z „dużą czcionką” (202).

E-usługi bibliotek i digitalizacja

Najpopularniejszą e-usługą bibliotek powiatu zamojskiego jest katalog *online* i dostęp do stron internetowych bibliotek. W powiecie ziemskim dostępne przez Internet są katalogi 12 bibliotek gminnych i 13 filii (w programie MAK+: Krasnobród, Szczepieszyn z 1 filią, Zwierzyniec, Adamów, Grabowiec, Komarów-Osada, Łabunie, Radecznicza i 1 filia, Sitno z 2 filiami, Sułów z 2 filiami, gm. Zamość z 7 filiami). W dalszym ciągu 3 biblioteki gminne (Miączyn, Skierbieszów i Stary Zamość) użytkowały program PROGMAN. Pod koniec 2018 r. Biblioteka w Nieliszu podjęła działania związane z wprowadzeniem do użytku programu MAK+, umowa podpisana została na początku 2019 r., nowości są opracowywane w nowym programie, a poprzedni katalog jest konwertowany i uzupełniany. Biblioteki w Miączynie, w Skierbieszowie i Starym Zamościu mimo dużych zasobów w katalogach elektronicznych nadal nie udostępniają ich online.

BPG Nielisz w swoich zbiorach posiada bogatą kolekcję starych zdjęć i dokumentów regionalnych (257 jednostek w wersji cyfrowej). Część z nich zamieszczono w Cyfrowym Archiwum Tradycji Lokalnej (w 2019 r. nie dołączono nowych). Prowadzi też bazę *Galeria Przeszłości Gminy Nielisz*, która zawiera 502 zdigitalizowane stare fotografie. Fotografie i dokumenty dotyczące gminy digitalizowała też Biblioteka Publiczna Gminy Łabunie, która również w latach poprzednich niektóre udostępniła w CATL. Obecnie gromadzone są wyłącznie w zbiorach Biblioteki.

Większość bibliotek oferuje dostęp do własnych stron www. Tylko GBP w Starym Zamościu korzysta ze strony gminy lub GOK, a BPG Miączyn nie oferuje swoich usług w Internecie. Pozostałe mają własne strony lub konta facebookowe.

W 2019 r. automatyczne udostępnianie zbiorów prowadziły 24 biblioteki w terenie, w tym 12 bibliotek gminnych i 12 filii bibliotecznych. 3 biblioteki gminne i 4 filie nie udostępniały automatycznie.

Wszystkie e-usługi kierowane są do szerokiego kręgu odbiorców i korzystają z nich przedstawiciele wszystkich grup wiekowych i zawodowych.

Publikacje, periodyki redagowane i współredagowane przez biblioteki

Najbardziej intensywną działalność wydawniczą w zakresie publikacji regionalnych prowadziły biblioteki w Łabuniach i Radecznicy. BPG Łabunie wydała 4 wydawnictwa zwarte oraz kolejny – siódmy – zeszyt wydawnictwa ciągłego *Przyczynki do poznania dziejów miejscowości gminy Łabunie* pod red. Bogdana Szykuły. Były to:

- Murawska Irena, *Medytacje nad życiem w świetle doświadczeń II wojny światowej: w służbie Bogu i ludziom*,
- Woźniak Danuta, *Myśli złote, srebrne i brązowe*,
- Szykuła-Żygawska Agnieszka, *Cmentarz parafii św. Dominika i Matki Bożej Szkaplerznej w Łabuniach: zabytkowe nagrobki i najstarsze pochówki (1862-1974)*,
- *Gmina Łabunie w czasie II wojny światowej: relacje, wspomnienia, świadectwa.*

Gminna Biblioteka Publiczna w Radecznicy wydała w niewielkich nakładach publikacje lokalnych twórców i regionalistów:

- Zybala Marianna, *Stanisław Zybala (bibliotekarz i regionalista)*,
- Skrzypa Jan, *Moje wiersze*,
- Smoter-Grzeszkiewicz Regina *Kropla ciszy*,
- Smoter-Grzeszkiewicz Regina, *Wspomnienia z lat wojny. Jesień 1939*,
- Fietzek Regina, *Wspomnienia o domu rodzinnym i jego historii*.

Biblioteka w Sitnie opracowała i wydała w nakładzie 500 egz. folder *Gmina Sitno – zostań na dłużej*. Folder towarzyszył 33. edycji Wystawy Zwierząt Hodowlanych, Maszyn i Urzędzeń Rolniczych w Sitnie.

Ponadto niektóre biblioteki współpracują z periodykami lokalnymi. Centrum Kultury z Biblioteką w Sitnie redaguje *Więści Gminne – Biuletyn Informacyjny Gminy Sitno*, GBP w Skierbieszowie redaguje wydawany przez Urząd Gminy *Biuletyn Informacyjny Gminy Skierbieszów*, zaś GBP w Sułowie wydaje przy współpracy z Gminą miesięcznik *Sekrety Wsi*, Biblioteka w Łabuniach – *U źródła. Kwartalnik Gminy Łabunie* oraz ściśle współpracuje z tygodnikiem *Nowy Kurier Zamojski*. Biblioteki w Adamowie, Krasnobrodzie, Nieliszu, Mokrem i in. systematycznie zamieszczają materiały w czasopismach lokalnych.

Działalność środowiskowa i promocyjna bibliotek

Wszystkie placówki biblioteczne pow. zamojskiego prowadziły aktywną działalność promującą czytelnictwo i biblioteki wśród mieszkańców – potencjalnych czytelników. Największą aktywnością w tym zakresie wykazały się biblioteki gm. Zamość, Nielisz, Łabunie, Skierbieszów. Niektóre, zwłaszcza połączone z gminnymi ośrodkami kultury lub w miejscowościach, gdzie takich ośrodków nie ma, prowadzą bardzo szeroką działalność środowiskową organizując wydarzenia kulturalno-oświatowe, sportowe, turystyczne i imprezy masowe, m.in. pikniki, festiwale, Dni Miejscowości, Dożynki, gminne obchody świąt patriotycznych i okolicznościowych.

Najwięcej takich wydarzeń w 2019 r. zorganizowała GBP im. F. Poźdзик w Sułowie oraz placówki włączone w strukturę GOK-ów. Pozostałe biblioteki włączały się z różnymi przedsięwzięciami własnymi jako współorganizatorzy takich wydarzeń. Najważniejsze wydarzenia zaprezentowano w dziale *Kronika* niniejszego wydania Bibliotekarza Zamojskiego.

Problemy bibliotek w powiecie

W roku 2019 pojawił się problem łączenia Biblioteki z GOK-iem w Skierbieszowie, który wpłynął niekorzystnie na działalność Biblioteki. Zmniejszono także zatrudnienie o pół etatu i ograniczono budżet biblioteczny. Ostatecznie do połączenia nie doszło, ale problemy finansowe i kadrowe pozostały.

Problemy kadrowe występują nadal w bibliotekach gm. Zamość. Są to biblioteki, zarówno gminna, jak też filie, obsługujące duże miejscowości podmiejskie. W chwili obecnej w 8. placówkach zatrudnionych jest 6. bibliotekarzy. Braki kadrowe uzupełniane są stażystami, ale to nie rozwiązuje problemu. 6 bibliotek filialnych pracuje w półetatowej obsadzie kadrowej, tzn. obsługiwanych jest przez 3 bibliotekarki. Każdorazowa nieobecność bibliotekarza w pracy (zwolnienie, wyjazd szkoleniowy itp.) powoduje ograniczenie dostępności do biblioteki.

Nadmierne angażowanie bibliotekarzy w działalność środowiskową ośrodków kultury, głównie w placówkach połączonych (Komarów-Osada, Sitno) lub obarczanie biblioteki prowadzeniem działalności kulturalnej gminy (Sułów) odbywa się bardzo często kosztem działań bibliotecznych. Bibliotekarze przygotowują i realizują – głównie w niedziele – wszystkie wydarzenia masowe w gminie (pikniki, Dni Miejscowości, dożynki, imprezy sportowo-rekreacyjne itp.) ograniczając tym samym pracę na rzecz rozwoju czytelnictwa.

Problemy z automatyzacją procesów bibliotecznych widoczne są w bibliotekach gm. Sitno ze względu na słaby Internet oraz w 3. bibliotekach użytkujących program biblioteczny PROGMAN (Stary Zamość, Skierbieszów i Miączyn).

Nadal aktualne są problemy lokalowe bibliotek w Komarowie-Osadzie i Miączynie, mieszczących się w budynkach szkół, w warunkach znacznie ograniczających działalność tych placówek.

Właściwą ofertę biblioteczną ograniczają zbyt niskie budżety przeznaczone na zakup nowości wydawniczych w bibliotekach: Grabowiec, Komarów-Osada, Łabunie, Sitno, Skierbieszów. GBP w Miączynie w budżecie nie ma zaplanowanych żadnych środków finansowych na zakup zbiorów w 2020 r.

Niepokoje też dalsza degradacja niektórych filii bibliotecznych z powodu ograniczania ich czasu pracy (6 filii gm. Zamość), ograniczenia dopływu nowości bibliotecznych (Udrysze, Ruszów, Kawęczyn) oraz problemów lokalowych (Ruszów).

Danuta Zwolińska, Książnica Zamojska

Jak w kalejdoskopie. Relacja z wizyty w bibliotekach

Stara jak świat prawda głosi, że podróże kształcą. Odwiedzając nowe miejsca, rozmawiając z ludźmi, którzy tworzą lokalną społeczność, przybliżamy się do poznania historii i kultury tych miejsc. Z pewnością takie podróże – spotkania potrafią ubogacić i dać satysfakcję, zadowolenie, a coś dopiero, gdy celem jest biblioteka, a właściwie czternaście bibliotek.

3 grudnia 2019 roku rozpoczął się zimowo. Tego dnia bowiem spadł pierwszy tej zimy śnieg, który – nieśmiało jeszcze – okrył dachy, ulice i chodniki swoją niezbyt grubą powłoką. Tego też dnia rozpocząłem objazd i wizytację bibliotek gminnych powiatu zamojskiego. Książnica Zamojska na podstawie porozumienia z Powiatem Zamojskim realizuje zadania powiatowej biblioteki publicznej. Dotyczą one m.in.: sprawowania nadzoru merytorycznego nad realizacją przez biblioteki gminne zadań dotyczących współdziałania bibliotek wchodzących w skład ogólnopolskiej sieci bibliotecznej w zakresie gromadzenia, opracowywania, przechowywania i udostępniania zbiorów.

W składzie nielicznym, lecz niezwykle merytorycznym (p. Danuta Zwolińska – starszy kustosz, instruktor oraz p. Wiesław Koper – kierowca) wyruszyłem do... Mokrego, gdzie mieści się siedziba Biblioteki Publicznej Gminy Zamość. Ciepło i serdecznie zostaliśmy powitani przez p. dyrektora Elżbietę Stankiewicz. Oprowadziła nas po swojej bibliotece, opowiadając o bieżącej działalności. Nie zabrakło też opowieści o śmiałych planach na przyszłość. Z przekazu p. dyrektora Stankiewicz wyłania się instytucja kompletna, mająca silny wpływ na lokalną społeczność. Budująca mocne i trwałe więzi lokalne, a to przede wszystkim za sprawą organizowanych akcji, wydarzeń i konkursów. Warto wśród nich wymienić te najgłośniejsze: *Konkurs Recytatorski o Laur Najlepszego Recytatora Gminy Zamość*, *Poezja i bajka słowem i pędzlem malowana* oraz *Anioły, aniołki* – konkursy plastyczne, *Skarby Gminy Zamość* – fotograficzny, Narodowe Czytanie i wiele innych. Bibliotekę chętnie odwiedzają lokalni twórcy, wśród nich M. Duławska, B. Gałczyńska-Szurek, J. Siek. Do biblioteki zapraszani są również autorzy z dalszych zakątków Polski. W ostatnim czasie w bibliotece gościli m.in.: A. Pilipiuk, B. Kozaczyńska, J. Grzesiuk. W bibliotece działa DKK, a współpracuje z nią ściśle, mające siedzibę w tym samym budynku, *Stowarzyszenie 28+*. Rozmowom nie byłoby końca, gdyby nie czas... I właśnie, aby nie tracić czasu obejrzałem z wielkim zainteresowaniem wystawę zabytkowych zegarków ze zbiorów p. T. Kapuśniaka. Ten niecodzienny i fascynujący zbiór czasomierzy prezentowany jest ph. *Nie trać czasu! Przyjdź obejrzyj!* Ja obejrzałem nie tylko wystawę, ale i bibliotekę. Cóż... świetne wnętrza, wspaniałe zbiory i ludzie zaangażowani, kochający swoją pracę.

Z Mokrego czas pojechać w dalszą podróż. Droga wiedzie nas do Potoczka, gdzie ma swoją siedzibę Gminna Biblioteka Publiczna w Adamowie. Biblioteka

mieści się w remizie strażackiej. Sąsiedztwo druhów strażaków z pewnością daje poczucie bezpieczeństwa, zwłaszcza pożarowego. Księgozbiór bezpieczny i bibliotekarz zawsze gotowy do pomocy. Tak było i tym razem. Mogliśmy liczyć na pomoc p. Eweliny Bosiak, bibliotekarki pracującej na pół etatu, która w tym dniu, specjalnie dla nas wcześniej otworzyła podwoje biblioteki. Pani kierownik – Tereśa Turczyn, odchodząca z końcem roku na emeryturę była na urlopie. Ta niewielka (nawet ciasna) biblioteka ma swoich czytelników, którzy odwiedzają ją systematycznie. Nie brakuje tu nowości wydawniczych, jednak odczuwa się brak przestrzeni, miejsca na pracę z dziećmi. Ograniczony czas pracy placówki nie sprzyja możliwości korzystania ze zbiorów, jak również działalności promującej czytelnictwo. Ma to swoje odzwierciedlenie w liczbie czytelników oraz wypożyczeń. Piękne miejsce jakim jest ta część Roztocza i mieszkający tu ludzie zasługują na szerszą ofertę biblioteczną. Chciałoby się powiedzieć „stoją książki w bibliotece, a w nich cały świat”. Powiększmy ten świat w Potoczku, bardzo Was o to – mieszkańcy Gminy Adamów proszę.

Jedziemy dalej, nasza droga prowadzi do Krasnobrodu. W samym centrum miasta, przy głównych urzędach i instytucjach Krasnobrodu ma swoją siedzibę Biblioteka Publiczna. Spotkałem się tu z p. dyrektorką Bernadetą Włodarczyk oraz p. Dorotą Szwal – bibliotekarzem. Nasza rozmowa szybko zeszła na sprawy bieżące, takie jak: zakupy księgozbioru, działania na rzecz promocji czytelnictwa, współpraca z organizacjami i instytucjami lokalnymi, konkursy, akcje, spotkania autorskie. W dalszej rozmowie moje zainteresowanie wzbudził jeden z elementów działalności biblioteki. Przy bibliotece bowiem, a właściwie w jej strukturze organizacyjnej, działa punkt informacji turystycznej. Jest to, w mojej ocenie, o tyle ciekawe rozwiązanie, że pozwala jednostce, jaką jest biblioteka, pozyskiwać dodatkowe środki na statutową działalność. Doskonale wiemy, że pozyskiwanie środków nie zawsze jest łatwe, tym bardziej wydaje się, że jest to ciekawy sposób na wygospodarowywanie dochodów, które można również przeznaczać na działalność np. kulturalno-oświatową. Nie od dziś wiemy, że ludzie do biblioteki przychodzą nie tylko po książki, ale i po wiedzę, informacje, wiadomości. Czyżby to był właściwy kierunek dla innych bibliotek? Pomysł do przemyślenia... W miłej atmosferze i przy tak licznych, i ważnych tematach rozmów czas upływa niesłychanie szybko. Spojrzenie p. Danuty mówi jednak dużo, czas jechać dalej. Żegnamy się więc i wyruszamy w dalszą podróż.

Trasa jest dziś szczególnie piękna. Mijamy świeżo ośnieżone pola, lasy. Urokliwy krajobraz z za szyb samochodowych prowadzi nas do Komarowa. Zatrzymujemy się przy szkole. To tu mieści się Biblioteka w Komarowie-Osadzie. Moją przewodniczką p. Danusia prowadzi mnie wśród „morza dzieci” (trafililiśmy na długą przerwę) wprost do biblioteki. Tu warto dodać, że biblioteka w Komarowie włączona jest w strukturę Samorządowego Ośrodka Kultury. Pełni również od 1996 r. rolę biblioteki szkolnej. Wszystkie te połączenia, zarówno organizacyjne, jak i for-

malne sprawiły, że biblioteka przestała być instytucją samoistną, niezależną, autonomiczną. Podporządkowanie pod różne struktury i funkcje wymusza na niej odpowiednie pozycjonowanie zadań. Pozostawię to jednak bez oceny. Spotkanie w bibliotece podczas długiej przerwy miało też bardzo miły, a zarazem intensywny element w postaci dzieci, które chętnie wykorzystywały przerwę międzylekcyjną na wymianę książek. Mnogość zadań, brak własnego lokalu nie zmniejsza staranności z jaką bibliotekarz – p. Magdalena Bąk – wykonuje swoją pracę. Miałem okazję doświadczyć, jak ważny jest dla niej każdy czytelnik. Obok uśmiechu, witającego co rusz wchodzące do biblioteki dziecko, z niezrównaną szybkością wyszukiwała zamawiane przez dzieci książki. W dalszej części spotkania uczestniczyła również p. Iwona Pełypyszyn – dyrektor SOK, od której dowiedzieliśmy się, że choć są pieniądze na remont budynku dla biblioteki, to pomimo ogłoszonych przetargów nie zgłaszają się wykonawcy. Pełni nadziei, że jednak uda się wykorzystać środki pochodzące z projektu na remont i adaptację budynku dla biblioteki, wyruszyliśmy w dalszą drogę.

Słońce, które skrywało się dotychczas za gęstą warstwą chmur, zaczęło wyglądać nieśmiało roztapiając poranny śnieg. Nasza droga biegła dalej, tym razem do Łabuń. Słońce okazało się dobrym zwiastunem, dotarliśmy do biblioteki zbudowanej na pasji i miłości do książek, przywiązaniu do tej ziemi i jej kultury. Biblioteka Publiczna Gminy Łabunie to przestrzeń, która kojarzy człowieka z książką, historię z człowiekiem, edukację z hobby. Wielowymiarowość spotkania, jakie miało tu miejsce zachwyca i daje asumpt do zastanowienia się, że można więcej. Tyle i aż tyle. Wymaga to jednak wspólnej wizji, pasji, fascynacji i nie mam dziś wątpliwości (po tym co zobaczyłem i usłyszałem), iż tak właśnie jest w bibliotece w Łabuniach. Trzy osobowości nadające rytm i kształt nie tylko zmaganiom literackim, ale także kulturze jako całości w gminie. Świetna rozmowa o książkach, szykowanych publikacjach, poszukiwaniach literackich i nie tylko. Czasu mało, a tematów wciąż przybywało. Na koniec rozmów coś zupełnie nieoczekiwanego – wizyta w muzeum – jak wisienka na torcie. I znowu trudno wyjść, opuścić to miejsce, gdzie p. Bogdan Szykuła – kierownik biblioteki – kończy opowieść, by zacząć kolejną, równie ciekawą lub jeszcze ciekawszą. Każdy przedmiot ma swoją historię, właściciela, użyteczność, każdy o czymś lub o kimś mówi. Wspólne pasje i zainteresowania łączą pozostałych członków zespołu bibliotecznego: p. Renatę Jastrzębską oraz p. Piotra Pielę. Chylę głowę przed Państwa pracą, inwencją, pomysłowością, zaangażowaniem. Warto Was podglądać, aby się wzorować i uczyć. Wielkie dzięki za te niemal dwie godziny.

Tym razem nasz kierowca p. Wiesiek naczekał się. Dobrze, że słońko śmielej wyszło i zaczęło ładnie przygrzewać. Pani Danusia, jak najlepszy kierownik wycieczki, wskazuje kolejny kierunek – Sitno. Biblioteka w Sitnie jest jedną z trzech placówek w powiecie zamojskim, która została przyłączona do gminnego ośrodka kultury. Dziś wspólnie noszą nazwę Centrum Kultury

z Biblioteką w Sitnie. Weszliśmy do biblioteki przestronnej, jasnej, z „odmłodzonym” księgozbiorem, gdzie kolorowe okładki kuszą czytelnika do sięgnięcia po książkę. I choć warunki lokalowe, jak i sam księgozbiór zachęcają do odwiedzin, to jak mówi bibliotekarka p. Danuta Wrotniak – czytelników nie przybywa. Biblioteka angażuje się w liczne akcje organizowane przez CK. Nie wpływa to jednak na pogorszenie pracy samej biblioteki, a wręcz przeciwnie. Tu doświadczenia są dobre. Biblioteka posiada własny wyodrębniony budżet, wokół którego budowane są plany oraz działania. Bardzo ważnym elementem aktywności biblioteki jest współpraca przede wszystkim ze szkołą oraz Kołem Gospodyń Wiejskich. W naszym spotkaniu uczestniczyła p. Agnieszka Grzeiuk – dyrektor Centrum Kultury z Biblioteką w Sitnie.

Przed nami kolejna wizyta, jedziemy do Miączyzna. Ta najbardziej na wschód wysunięta placówka powiatowej sieci bibliotecznej od wielu lat boryka się z wieloma problemami, szczególnie lokalowymi. Obecnie Biblioteka Publiczna Gminy Miączyń mieści się na piętrze w Szkole Podstawowej w Miączynie. Pod troskliwym okiem p. Henryki Adamowicz – kierownika oraz p. Agnieszki Dziaduszek służy swoim mieszkańcom z przysłowiową gościnnością „czym chata bogata”. Zajmowany lokal nie jest zbyt obszerny, dlatego też trudno tu mówić o działalności innej niż samo udostępnianie. Pracownicy jednak starają się jak mogą, aby oferta wychodziła dalej i szerzej. Pokonują wiele trudności, ale czyż kropla nie dąży skały? Pozytywnym aspektem usytuowania biblioteki jest bliskość najmłodszych czytelników. Na tym poziomie działania biblioteki odnoszą największe sukcesy. Lekcje biblioteczne, zajęcia z głośnym czytaniem to codzienny chleb w bibliotece. Placówka chętnie angażuje się w życie szkoły i gminy. Stara się być również ważnym elementem kulturotwórczym w gminie.

Z Miączyzna droga wiedzie nas do Grabowca. Tam w samym centrum osady, zlokalizowany jest obiekt biblioteki. Czysty, przestronny, zadbane. Witająca nas pogodnie p. Krystyna Czausz – dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej chętnie opowiada „co u niej słychać”. Dowiadujemy się więc, że władze gminy dobrze postrzegają działalność biblioteki. Wspierają, zapewniają środki na utrzymanie, wykazują wrażliwość na potrzeby zarówno czytelników, jak i bibliotekarzy. Pani dyrektor podzieliła się z nami swoimi planami dotyczącymi powołania przy bibliotece DKK (który jak nas zapewnia może ruszyć z początkiem 2020 r). Wskazuje, że sukces biblioteki opiera na współpracy z lokalnym środowiskiem i instytucjami takimi jak GOK, szkoły, przedszkole, Towarzystwo Przyjaciół Grabowca. Wszystko to jest ważne, aby móc realizować własne zamierzenia, zwłaszcza związane z kulturą czytelnictwem. Miło się słucha, gdy są miejsca, w których układa się dobrze, a nawet bardzo dobrze. Miło się zaśłuchałem w dobro, jakie zbudowane jest wokół biblioteki. Każdemu warto życzyć takich relacji z władzami, użytkownikami, czytelnikami.

„Dzień już się chylił i wieczór się zbliżał”, gdy opuszczaliśmy Grabowiec. Po zmroku dojechalismy do Skierbieszowa. Tu, tuż przy szkole, we własnym budyn-

ku (świeżo wyremontowanym) ma swoją siedzibę Gminna Biblioteka Publiczna w Skierbieszowie. Pomimo już późnej pory oczekiwała nas p. Gabriela Smusz – kierownik biblioteki oraz p. Agnieszka Kulas – bibliotekarz. Ta jedna z najlepszych bibliotek powiatu zamojskiego (pod względem wypożyczonych książek na mieszkańca) przeżywa obecnie trudne chwile. Władze gminy tłumacząc względami finansowymi podjęły uchwałę intencyjną w sprawie połączenia Biblioteki z GOK. Obecnie trwają procedury niezbędne do usankcjonowania tego zamiaru. Rozmowa w oczywisty sposób dotyczyła przede wszystkim tego tematu. Dowiedzieliśmy się, że przedstawiciel Krajowej Rady Bibliotecznej był już w Skierbieszowie, gdzie odbył szereg rozmów, zarówno z władzami gminy, pracownikami biblioteki jak też pracownikami GOK. Czas niebawem pokaże jakie będą dalsze losy biblioteki w Skierbieszowie¹.

Po tak wyteżonym dniu wróciliśmy do Zamościa. Nie był to jednak koniec naszej wizytacji. Kolejnego dnia, tj. 4 grudnia, kontynuowaliśmy nasze odwiedziny w bibliotekach powiatu zamojskiego.

Tym razem dzień rozpoczęliśmy w stolicy Roztocza – Zwierzyńcu. Usytuowana w centrum miasta biblioteka to widna i przestronna przestrzeń. Wypełniona nie tylko książkami, ale także gwarem dzieci (i dwiema paniami bibliotekarkami). Pani Agnieszka Maciocha – kierownik biblioteki chętnie dzieliła się z nami swoim doświadczeniem w pracy z czytelnikami. Barwnie opowiadała o wydarzeniach i akcjach, w których biblioteka uczestniczy, a jest ich tak wiele, że trudno tu wszystkie wymienić. Bardzo ciekawym wątkiem rozmowy był temat szkoleń, właściwy ich dobór oraz późniejsze wykorzystanie zdobytej w ten sposób wiedzy w codziennej pracy. Wiele tematów podczas tej wizyty było omawianych, jednym z nich był zasób i katalog. Ważnym elementem warsztatu bibliotekarskiego zwierzynieckiej biblioteki jest w całości wprowadzony zasób do MAK-a+. O tym, jak jest to istotna część w pracy zarówno ze strony bibliotekarskiej, ale też czytelniczej nie wypada mi pisać w branżowym piśmie. Pozytywne doświadczenie, jakim było spotkanie w Zwierzyńcu umacnia mnie w przekonaniu o dobrej kondycji biblioteki w tym miasteczku.

Opuszczamy Zwierzyniec, by udać się w dalszą drogę, która wiedzie nas do Radecznicy, gdzie oczekuje nas p. Zofia Sykała – kierownik Gminnej Biblioteki Publicznej. Po miłym przywitaniu w czasie rozmowy usłyszeliśmy same dobre wiadomości. Jedną z nich to ta, że niebawem biblioteka przeprowadzi się do nowej siedziby. Obecnie Biblioteka mieści się na ostatnim piętrze Urzędu Gminy i choć sama lokalizacja jest w dobrym punkcie, to „wdrapanie” się na ostatnie piętro nie jest łatwe dla osób starszych lub wręcz niemożliwe dla osób niepełnosprawnych. Nowy lokal, który odwiedziliśmy jest obecnie remontowany i przystosowywany do potrzeb Biblioteki. Mieści się już tam przedszkole, a obok znajduje się duża

¹ 6.12.2019 KRB negatywnie zaopiniowała Uchwałę Gminy Skierbieszów w sprawie połączenia placówek.

szkoła. Tak więc chętnych do odwiedzenia Biblioteki nie zabraknie. Pani Zosia, oprowadzając nas po wnętrzach przyszłej Biblioteki swoim opowiadaniem meblowała pomieszczenia, wskazując na ich nową funkcję i zadania. Wielokrotnie wskazywała, że bardzo dobra współpraca z Wójtem i Urzędem Gminy procentuje. Podkreślała również, że władze wiele uwagi przykładają do rozwoju życia kulturalnego gminy. Ma to również przełożenie na wielowymiarowość działań bibliotecznych na różnych polach życia kulturalnego mieszkańców Radecznicy. Pozostawiamy Radecznicę z miłym wspomnieniem spotkań autorskich z panią Reginą Smoter-Grzeszkiewicz.

Kolejny punkt na mapie naszej podróży to Sułów. Tu mieści się główna biblioteka gminy. Wielu czytelników, zwłaszcza fantastyki może kojarzyć tę gminę z miejscowością Sąsiadka, jest to bowiem rodzinna wieś młodego pisarza Daniela Mroza, autora cyklu wydawniczego *Jaskółcze Znamię*. Wspominam o tym również dlatego, że pan Daniel Mróz jest członkiem-założycielem Klubu Literackiego Tarabook mieszczącego się w Książnicy Zamojskiej. Wracajmy jednak do samej Biblioteki w Sułowie. Pierwsze moje wrażenie, gdy zatrzymaliśmy się przed siedzibą biblioteki było bardzo pozytywne. Moim oczom ukazał się budynek nowoczesny, zadbane, znać jeszcze było na nim świeżość remontu i modernizacji. Wewnątrz przywitała nas pani dyrektor Marta Radzik, z którą odbyliśmy jedną z ciekawszych rozmów podczas naszej wizytacji. Obok, oczywiście, takich tematów jak: bieżące sprawy, współpraca ze środowiskiem, wyniki czytelnicze czy też przyjazność biblioteki jako przestrzeni dla czytelników, doszliśmy do tematu trudnego i bardzo zajmującego. Mam nadzieję, że jesteście państwo ciekawi o co chodzi? Otóż, czy nie macie czasem wrażenia, że akcje, które prowadzicie mają niewielki wpływ na rozwój czytelnictwa? O tym właśnie była ta rozmowa. Wypada mi podziękować za tę inspirującą rozmowę. Warto się zastanowić w tym miejscu nad szerszym spotkaniem, szkoleniem, które ten temat mogłoby przybliżyć. Na koniec przytoczę (może nie dosłownie) słowa pani Danusi Zwolińskiej, która powiedziała, że „w pędzie za nowością, innowacją nie można zatracić wrażliwości na najistotniejszą rzecz dla bibliotekarza. Tą rzeczą powinna być książka”. Z tą puentą udaliśmy się w dalszą drogę, z następnym przystankiem w Krzaku, gdzie w budynku po byłej szkole podstawowej mieści się Biblioteka Publiczna Gminy Nielisz. Naszym oczom ukazał się plac budowy, a właściwie remontu, jako że Biblioteka pozyskała dotację z Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa *Infrastruktura bibliotek*. Przez kładki, ofoliowane korytarze dotarliśmy do zadbanych pomieszczeń bibliotecznych, gdzie przywitała nas p. Dorota Głogowska – od dwóch lat dyrektorka nieliskiej biblioteki. Rozmowy dotyczące działań bibliotecznych nie mogły ominąć ważnego tematu rozbudowy i doposażenia placówki, ale toczyły się też wokół innych zadań, jakie biblioteka podejmowała w mijającym roku m.in.: zainicjowanie *I Ogólnopolskiego Pleneru Rzeźbiarskiego*, realizacja projektu *Wokół ludowych tradycji* z udziałem pozyskanych środków zewnętrznych oraz zamierzeń na przyszły rok. A te, nie mniej rozległe jak tegoroczne. Pozosta-

ło nam tylko życzyć dotychczasowego zapału, niewyczerpanego źródła pomysłów, umiejętności pozyskiwania partnerów i sponsorów, przychylności władz samorządowych i społeczności lokalnej oraz rzeszy wiernych i zadowolonych czytelników.

Ostatnim przystankiem na powiatowej trasie bibliotek była Gminna Biblioteka Publiczna w Starym Zamościu. Biblioteka od lat mieści się w podziemnej części budynku Urzędu Gminy, który stara się o możliwość jego modernizacji. Lokalizacja placówki w centrum miejscowości ułatwia mieszkańcom dostęp do usług bibliotecznych, a dobra współpraca z władzami samorządowymi i przedstawicielami lokalnych instytucji i organizacji umożliwia budowanie bogatego wachlarza oferty bibliotecznej.

Biblioteki powiatu zamojskiego zmieniały się w czasie naszej podróży niczym kolejne slajdy filmu. I choć tak różne, czy to w formie prawno-organizacyjnej, czy też w sposobie realizacji zadań, to nadal przyświecają im wspólne cele związane z gromadzeniem, przetwarzaniem i udostępnianiem źródeł informacji oraz zaspokajaniem potrzeb czytelniczych.

Podstawą finansowania odwiedzanych bibliotek jest przede wszystkim dotacja podmiotowa organizatora. Widać jednak, że coraz większe znaczenie na kształt budżetów poszczególnych jednostek ma także dotacja celowa, jako wkład własny do realizowanych projektów: infrastrukturalnych, edukacyjnych, związanych z zakupem nowości wydawniczych czy też związanych z organizacją imprez kulturalnych lub inicjatyw społecznych. Niemale znaczenie ma również pozyskiwanie środków na różnego rodzaju szkolenia podnoszące kompetencje zawodowe.

Trudno określić kierunki działania, charakterystyczne trendy i zjawiska wspólne dla wszystkich odwiedzonych przeze mnie bibliotek (zwłaszcza z uwagi na ograniczony czas, jaki mogłem poświęcić każdej z nich). Ich działalność, podejmowana praca uzależnione są od wielu czynników: otoczenia – warunków stworzonych przez organizatora, aktywności samego środowiska, jak też od formy prawno-organizacyjnej regulującej pracę. Wśród wspólnych cech pracy – przewinęło się to niemal w każdej rozmowie – wychodzi wielowymiarowość samej instytucji biblioteki, jak też wielozadaniowość – bibliotekarza. W perspektywie spotkania z Państwem dostrzec można bardzo wyraźnie postęp techniczny, jaki dokonał się i niejako wymusił na bibliotece i bibliotekarzach włączenie się w proces globalizacji. Myślę tu o nowych technologiach informatycznych oraz funkcjonowaniu bibliotek w cyfrowym świecie. Dzisiaj, jak sami to doskonale wiecie, od bibliotekarza oczekuje się zarówno wiedzy merytorycznej, jak i technicznej, ale również komunikatywności, osobistego zaangażowania i wejścia w partnerską relację z czytelnikiem.

Tego ostatniego tak sobie, jak i Wam życzę.

Piotr Bartnik, Książnica Zamojska

Quest(ja) Zygi

Mobilna gra miejska w zaułkach międzywojennego Zamościa

Jest rok 1926. Choć prowincjonalny Zamość czasy swojej świetności ma już dawno za sobą, nadal tętni życiem. Gdzieś w oddali słychać modlitwy bogobojnych chasydów, na Rynku Solnym handlarze dobijają targu, przy dworcu autobusowym do dorożki wsiada zdyszany mężczyzna. Gdy na chwilę przystaniemy, możemy usłyszeć pomruki niedźwiedzia mieszkającego od niedawna w ogrodzie zoologicznym. Przyjemnie jest ogrzać się w promieniach październikowego słońca i poczytać gazetę, którą ktoś nieopatrznie zostawił na ławce w parku. Z letargu wyrwa nas ogłoszenie o naborze do pracy w zamojskiej komendzie. Nie tracimy czasu i ruszamy zdobyć upragnioną posadę. Nie jest to jednak łatwe. Najpierw trzeba się wykazać. Mamy pomagać niejakiemu Żydze Maciejewskiemu, który wyraźnie nie jest zachwycony tym, że musi niańczyć jakiegoś żółtodzioba. Nowy mentor od niechcenia rzuca nam akta sprawy, nad którą obecnie pracuje. Czytamy je wnikliwie: notariusz Bolesław Leśmian zgłosił zaginięcie nastoletniej Anny Wołkońskiej, pochodzącej z dobrego domu uczennicy zamojskiego gimnazjum. Dziewczyna nie miała wrogów, nauczyciele ją lubili, przyjaźniła się z Anielą – koleżanką ze szkoły. Co się stało z Anną? Musimy rozwiązać tę zagadkę podobnie jak pozostali śmiałkowie, którzy 18 października wzięli udział w premierze mobilnej gry miejskiej *Quest(ja) Zygi*.

Ale od początku. Jak to wszystko się zaczęło? Książnica Zamojska im. S. K. Zamoyskiego w Zamościu pozyskała z budżetu państwa dotację na realizację projektu *Młodzież Aktywna Kulturowo – program aktywizacji młodzieży w bibliotece MAK*. Zakładał on realizację cyklu warsztatów dla uczniów szkół średnich z gamifikowania literatury w aplikacji Action Track, podczas których miała powstać zupełnie nowa gra miejska. I udało się! 24 i 30 września oraz 1 października odbyły się zajęcia, w których wzięła udział młodzież z zamojskich szkół średnich: I Liceum Ogólnokształcącego im. Jana Zamoyskiego, II Liceum Ogólnokształcącego im. Marii Konopnickiej, I Społecznego Liceum Ogólnokształcącego im. Unii Europejskiej, Zespołu Szkół Ponadpodstawowych nr 4 z Oddziałami Integracyjnymi im. Dzieci Zamojszczyzny oraz Zespołu Szkół Ponadpodstawowych nr 5 im. Józefa Piłsudskiego. Było mnóstwo pomysłów, dużo pracy, ale i dobrej zabawy. Uczniowie, z pomocą specjalistek z firmy Good Books, stworzyli mobilną grę miejską w oparciu o kryminał Marcina Wrońskiego *Kwestja krwi*. Jej akcja, tocząca się na Starym Mieście międzywojennego Zamościa, wspaniale wpisuje się w klimat tamtych czasów. Wraz z rozwijającym się śledztwem poznajemy historię wielokulturowego miasta, spotykamy postaci, o których obecnie czytamy w podręcznikach, rozmawiamy z przedstawicielami wymarłych zawodów. Jednym słowem: niepozorny smartfon staje się na chwilę wehikułem czasu.

Nie mogliśmy się doczekać, kiedy nasza gra zostanie po raz pierwszy rozegrana w terenie. To wyjątkowe wydarzenie przyciągnęło tłumy zaintrygowanych graczy.

Ponad sto osób przyjęło wyzwanie rzucone im przez twórców gry. Co skłoniło ich do tego, by w piętkowe słoneczne południe zjawić się przy pomniku Jana Zamojskiego na Starym Mieście ze smartfonem w dłoni i zacząć własne śledztwo? Może była to piękna pogoda, zachęcające plakaty czy ulotki krążące od dłuższego czasu po mieście albo lektura kryminału Marcina Wrońskiego? Powody były różne, ale cel jeden: zdobyć jak najwięcej punktów i zakończyć śledztwo. Każdy gracz miał okazję wcielić się w postać adepta zamojskiej policji, który pomaga Zydze Maciejewskiemu w śledztwie. Wielbicielom kryminałów Wrońskiego sławnego komisarza nie trzeba przedstawiać. Wykształcony, ambitny, trochę gburowaty policjant jest niezwykle skuteczny w swoich działaniach. Zamiłowanie do boksu i podejrzanych miejsc sprawia, że bez problemu radzi sobie w każdej sytuacji. Współpraca z nim jednak nie jest łatwa. No cóż, by przekonać Zygę do siebie trzeba wykazać się nie tylko zmysłem śledczym, ale również znajomością historii Zamościa.

Choć sprawa nie była prosta, większość graczy odkryła, co stało się z panną Anną Wołkońską. Z wielką satysfakcją wkraczali do budynku Książnicy Zamojskiej, gdzie znajdowała się meta. Tam przy ciastku i herbacie z niecierpliwością czekali na wyniki gry. W tym samym czasie komisja monitorowała przebieg gry i oceniała zadania kreatywne. Kiedy nadszedł czas ogłoszenia wyników emocje sięgnęły zenitu, gdyż pojawił się gość specjalny – Marcin Wroński. Autor wręczał nagrody najbardziej spostrzegawczym i kreatywnym graczom. W sumie zostało uhonorowanych 13 drużyn. Przyznano 3 nagrody główne, 5 wyróżnień oraz 5 nagród specjalnych. Szczególne podziękowania należą się wydawnictwu W.A.B., które było współorganizatorem wydarzenia i fundatorem nagród. Po ogłoszeniu wyników każdy z obecnych mógł chwilę porozmawiać z Wrońskim, zrobić sobie z nim zdjęcie oraz zdobyć autograf. Chętnych nie brakowało.

Emocje trochę opadły, ale nie był to jeszcze koniec atrakcji przewidziany na ten dzień. O godzinie 17.00 odbyło się spotkanie z autorem serii o komisarzu Maciejewskim, które poprowadził Piotr Piela. Były trudne pytania, ciekawe odpowiedzi, dużo humoru i zabawnych historii. Prowadzący na chwilę oddał głos młodym twórcom gry, by mogli opowiedzieć o swoich wrażeniach związanych z warsztatami. Po zakończonym spotkaniu autor chętnie podpisywał książki, które można było nabyć na kiermaszu zorganizowanym przez wydawnictwo W.A.B.

A wy zagrałiscie już z Zygą? Jeśli nie, nic straconego. W każdej chwili możecie rozpocząć własne śledztwo. Wystarczy, że zainstalujecie bezpłatną aplikację ActionTrack i sczytacie specjalny kod QR, który jest dostępny w Książnicy Zamojskiej, we wszystkich jej filiach a także w wielu zamojskich instytucjach. Szukajcie, grajcie, poznawajcie! Udaney zabawy!

Marlena Jarosz, Książnica Zamojska

Różne oblicza Internetu

Kto z nas nie korzysta z Internetu? Prawie każdy słyszał o YouTube, Facebooku czy Instagramie. Wielu ludzi nie wyobraża sobie życia bez mediów społecznościowych czy serwisów internetowych. Jak wynika z danych przedstawionych przez GUS, w 2018 roku 84% gospodarstw domowych w naszym kraju miało dostęp do szerokopasmowego Internetu, a dwóch na trzech Polaków korzystało z sieci regularnie. Ale czy każdy wie jak robić to bezpiecznie? Internet jest narzędziem bardzo pomocnym w codziennym życiu, jednak równocześnie niesie za sobą pewne zagrożenia. Ten problem stał się przedmiotem seminarium *Cyberprzemoc, cyberpomoc. Różne aspekty Internetu*, które odbyło się 20 listopada w Książnicy Zamojskiej.

O wadze i aktualności tego tematu świadczyła duża liczba uczestników, pragnących dowiedzieć się więcej o problemach i szansach, jakie pojawiły się wraz z rozwojem technologicznym. Zaczęliśmy z przytupem od występu Grupy Teatralnej GOK Stary Zamość. Młodzi aktorzy dzięki spektaklowi *Like me* doskonale wprowadzili publiczność w temat seminarium. Było dużo śmiechu, ale i momenty refleksji. W postaciach przedstawionych w tym spektaklu mogliśmy dopatrywać się podobieństw do najbardziej znanych influencerów, którzy na swoich kanałach udzielają rad na temat zdrowego stylu życia, mody czy urody.

Po tej artystycznej uczcie z wielką uwagą wysłuchaliśmy pierwszego wykładu na temat współczesnych zagrożeń w Internecie. Prelekcję wygłosiły panie Jowita Kostrubała i Ewa Turczyn-Iskrzak z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej nr 2 w Zamościu. Niezwykle ciekawy wykład okazał się prawdziwą kopalnią wiedzy na temat typów zagrożeń na jakie jesteśmy narażeni w sieci, metod zapobiegania cyberprzemocy oraz miejsc, w których osoby pokrzywdzone mogą szukać pomocy.

Po tak dużej dawce wiedzy słuchacze i prelegenci udali się na krótką przerwę, gdzie przy ciastku i kawie mogli wymienić się doświadczeniami i nawiązać nowe kontakty. Tematów do rozmów nie brakowało, jednak czekały na nas kolejne ciekawe wykłady. Wszyscy z uwagą wysłuchali wystąpienia asp. Dariusza Kuropatnickiego z Komendy Miejskiej Policji w Zamościu, skierowanego głównie do młodzieży, która licznie przybyła na to seminarium. Prelegent w niezwykle ciekawy sposób opowiedział o prawnych aspektach cyberprzemocy. Wykład pozwolił słuchaczom zrozumieć, że każdy akt agresji, również tej wirtualnej, może mieć swoje konsekwencje prawne oraz uzmysłowił, iż ta wiedza powinna dotrzeć do świadomości zarówno osób, które dopuszczają się takich czynów, jak i ich ofiar.

Ostatni wykład wygłoszony został przez panią Agnieszkę Pilch, wicedyrektor Zespołu Niepublicznych Szkół Specjalnych „Krok za krokiem” w Zamościu, na temat roli technologii informacyjno-komunikacyjnych w życiu osób z niepełnościami. Prelegentka z wielkim zapałem opowiedziała słuchaczom o tym jak komputery ułatwiają życie ludziom, którzy na co dzień muszą pokonywać róż-

ne bariery. Dzięki zastosowaniu specjalnej nakładki na klawiaturę, dżojstika czy aplikacji osoby niepełnosprawne mogą się dużo lepiej rozwijać i czerpać radość z własnych postępów.

Tym optymistycznym akcentem zakończyło się tegoroczne seminarium. Jakie wnioski płyną z rozważań prelegentów? Przede wszystkim musimy korzystać z Internetu z rozwagą i świadomością tego, że nasza wirtualna działalność nie jest anonimowa. Pamiętajmy jednak, by strach przed zagrożeniami płynącymi z sieci nie ograniczał naszego rozwoju, gdyż jak powtarzała Maria Skłodowska-Curie *Niczego w życiu nie należy się bać, należy to tylko zrozumieć*.

Marlena Jarosz, Książnica Zamojska

Jak zaprogramować najmłodszych do czytania książek? O efektach działań Książnicy Zamojskiej

W roku 2019 Książnica Zamojska w swojej ofercie kulturalno-edukacyjnej proponowała mnóstwo ciekawych przedsięwzięć adresowanych do najmłodszych mieszkańców miasta i regionu. Były to zarówno własne inicjatywy biblioteki, jak też projekty zewnętrzne, w których placówka wystąpiła w roli partnera. Działania te realizowali pracownicy Biblioteki dla Dzieci i Młodzieży oraz filii bibliotecznych. Gros wydarzeń miało miejsce w okresie od września do grudnia 2019 roku.

Książnica w ramach programu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Promocja czytelnictwa” otrzymała dofinansowanie na realizację projektu *Od zachwytu światem teatru do fascynacji literaturą*, którego przedmiotem było zorganizowanie: cyklu spotkań z różnymi formami teatru dziecięcego (teatr lalkowy, teatr żywego aktora, teatrzyk walizkowy, teatrzyk Kamishibai), warsztatów, wycieczek do bibliotek oraz konkursu. Założyliśmy, że kontakt z tekstem literackim przełożonym na język teatru wywoła u dzieci pozytywne emocje i rozbudzi miłość do książek. Działaniami objęto dzieci z 17 placówek przedszkolnych. Przed młodą publicznością wystąpił wybitny polski poeta, dramaturg, tłumacz, autor licznych książek dla dzieci Zbigniew Dmitroca. To także autor i aktor Jednoosobowej Trupy Walizkowej „Teatrzyk jak się patrzy”. Poza tym odbyły się przedstawienia bajkowe z żywymi aktorami – Teatr Edukacji i Profilaktyki „Maska” z Krakowa wystąpił ze spektaklem *Opowieści z teczki profesora Książeczki*, Teatr Lalek „Bajka” ze Starego Sącza zaprezentował spektakl *Gucio Zaczarowany*. Inscenizacje zawierały elementy interakcji z publicznością, dzięki czemu maluchy opuszczały sale biblioteczne rozemocjonowane, pełne zapału do tworzenia własnych przed-

stawień. Równie ważną częścią składową projektu były zajęcia warsztatowe dla dzieci. Magdalena Józefko-Dmitrova ukierunkowywała dzieci plastycznie, pod kątem tworzenia rekwizytów i dekoracji do własnego teatryku w walizce czy pudełku. Dzieci same wykonywały proste kukielkowe postacie ze świata przyrody: kreciki, ptaszki, zajączki. Natomiast Anna Smyk-Batorska przygotowywała dzieci w kierunku tworzenia inscenizacji i nieskomplikowanych dram, wprowadzając ćwiczenia mimiczne, logopedyczne i ruchowe. Spotkanie z teatrykiem Kamishibai połączone z warsztatami Kamishibai zapewniło dzieciom bibliotekarze. Podczas zajęć dzieci malowały m.in. obrazy do utworów Jana Brzechwy, które potem zaprezentowały w drewnianej ramie teatryku. Teatralnym poczynaniom towarzyszył również cykl wycieczek do biblioteki *Spacerkiem po bajkowych alejach*. Maluchy z entuzjazmem odwiedzały placówki biblioteczne, by poznać zbiory dla najmłodszych, zasady zapisu do biblioteki. Brały też udział w głośnym czytaniu bajek przez bibliotekarzy.

W dniu 4 grudnia odbył się wielki finał – konkurs *Teatr ma wiele twarzy* – stanowiący zwieńczenie wszystkich wspomnianych powyżej zajęć warsztatowych, spotkań z różnymi formami teatru i literaturą dziecięcą. W tym dniu w Książnicy Zamojskiej mali artyści wystąpili w przedstawieniach, które przygotowali pod kierunkiem nauczycieli. Do udziału w przeglądzie zgłosiło się 9 zespołów teatralnych, które zaprezentowały się w trzech kategoriach: inscenizacja, teatryk pudełkowy oraz teatryk Kamishibai. Uczestnicy przybyli do biblioteki w różnorodnych, oryginalnych kostiumach. Wyglądali uroczo, kiedy z wypiekami na twarzy nieśli liczne rekwizyty i dekoracje. Oprócz nauczycieli zespołom towarzyszyły rodziny, które w trakcie występów zamieniały się w fankluby mocno wspierające swoich ulubieńców. Widzowie byli oczarowani nie tylko ciekawymi pod względem tematyki, scenografii, tła muzycznego inscenizacjami, ale także zaangażowaniem dzieci, ich radością w tworzeniu postaci, sytuacji. Laureaci otrzymali statuetki oraz nagrody rzeczowe. Przedsięwzięcie okazało się strzałem w dziesiątkę. Zrealizowano 56 spotkań, w których udział wzięło 1 643 dzieci. Słusznie zakładaliśmy, że teatr jest silnym bodźcem kształtującym wczesne pojawienie się potrzeb czytelniczych u najmłodszych dzieci, co w konsekwencji prowadzi do nawyku obcowania z książką.

W efekcie współpracy z Fundacją Czas Dzieci w bibliotece w dniu 14 września odbył się „Międzypokoleniowy Festiwal Literatury Dziecięcej *Ojciec i dziatki*”, który promował wartościową literaturę i jej twórców. Dzięki idei miast partnerskich Zamość został połączony w parę z dużym ośrodkiem kulturalnym, jakim jest Lublin, i mógł skorzystać z oferty przygotowanej przez Fundację. Celem Festiwalu było promowanie środowiska rodzinnego, które wprowadza dzieci w świat literatury i utrwala ich nawyki czytelnicze. Organizatorzy podjęli aktywizujące działania wokół książki, mające wspierać rodziców i dziadków w ich rolach, co też służyło wzmocnieniu więzi międzypokoleniowej. Festiwal miał być sposobem na spędzenie czasu z książką. W sobotnie przedpołudnie do biblioteki dość licznie

przybyli rodzice z maluchami, by uczestniczyć w spotkaniu z Renatą Piątkowską, w warsztatach sensorycznych prowadzonych przez Dominikę Czerniak-Chojnącką i w interaktywnych warsztatach artystycznych oraz zabawach prowadzonych przez Marcina Bruchnalskiego. Rodziny mogły również sięgnąć po fachowe porady podczas *Ostrego Dyżuru Literackiego*. W scenografii gabinetu lekarskiego specjalistka od literatury dla dzieci w lekarskim kitlu rekomendowała wartościowe książki – dobrane indywidualnie do wieku i preferencji czytelniczych. Ponadto wspaniałym wydarzeniem podczas Festiwalu była wystawa *Kto ty jesteś?* prezentująca prace znanych polskich artystów, którzy tworzą dla dzieci. Ekspozycja podejmowała takie tematy, jak: ojczyzna, patriotyzm, wolność, tożsamość, tradycje rodzinne i dziedzictwo narodowe.

Również we wrześniu rozpoczęła się akcja *Mała książka – wielki człowiek*, zorganizowana przez Instytut Książki. Każdy przedszkolak, który został czytelnikiem biblioteki, dostawał w prezencie książkę *Pierwsze czytanki dla...* Dzieci otrzymywały też Kartę Małego Czytelnika, a podczas każdej wizyty w bibliotece naklejki. Zebranie dziesięciu naklejek było honorowane imiennym dyplomem. Rodzice z kolei otrzymywali broszurę informacyjną podkreślającą nieocenioną rolę czytania w rozwoju dziecka.

Biblioteka w Zamościu otrzymała 300 wyprawek czytelniczych, które niemal w całości rozeszły się z końcem roku. Najaktywniejsi czytelnicy odbierali dyplomy już w grudniu, ale zaobserwować można było, że zdobycie dyplomu nie kończyło ich wizyt w bibliotece. Dzieci zauroczone kolorowym światem książki nadal uczęszczali do biblioteki.

W październiku rozpoczęła się kolejna, XI już edycja akcji edukacyjnej „Czytam i rysuję z energią” wspierana przez firmę PGE Dystrybucja S.A. Oddział w Zamościu. Jak co roku bibliotekarze pojawili się w placówkach przedszkolnych, by promować czytelnictwo oraz wiedzę z zakresu bezpiecznego użytkowania energii elektrycznej. Projektem objęto niemal tysiąc dzieci w wieku 5 i 6 lat. Laureaci konkursu plastycznego towarzyszącego akcji odebrali w grudniu cenne nagrody ufundowane przez sponsora. Niezwykłą atrakcją był występ aktora i lalkarza Mateusza Tymury z Teatru Latarnia z Białegostoku. Akcja ta od lat cieszy się nielubianym powodzeniem, ma dobry odbiór społeczny, promuje bibliotekę w środowisku.

Wspomnieć należy również o ciekawych inicjatywach, jakie biblioteka adresowała na przestrzeni całego roku do najmłodszych dzieci. Maluchy mogły wziąć udział w organizowanych cyklicznie w każdą środę „Puchatkowych spotkaniach”, w przedsięwzięciach realizowanych w ramach Tygodnia Bibliotek, Ogólnopolskiego Tygodnia Czytania Dzieciom, niektórych wydarzeniach odbywających się w ramach Zamojskiego Festiwalu Książki czy Nocy Bibliotek. Ponadto od lat prowadzona jest akcja głośnego czytania dzieciom w przedszkolach. Każda placówka biblioteczna, czy to dział dziecięcy Książnicy czy filia biblioteczna, co roku obejmuje opieką okoliczne placówki przedszkolne. Bibliotekarze czytają dzieciom

wartościową literaturę, promując właściwe postawy życiowe, wskazując wzorce do naśladowania. Zaciekawione książką maluchy mobilizują swoich rodziców do złożenia wizyty w bibliotece i założenia karty czytelniczej.

Opisane powyżej przedsięwzięcia, które na stałe już zagościły w ofercie biblioteki, jak i nowe propozycje przyniosły oczekiwane efekty. O tym, że udało nam się rozbudzić pasję czytelnicze wśród najmłodszych mieszkańców miasta i regionu, świadczą osiągnięte w 2019 roku wyniki czytelnicze. W porównaniu z rokiem 2018 liczba czytelników oznaczonych w statystykach bibliotecznych symbolem „D” (dzieci) wzrosła o 239 osób. Statystyki rozróżniające czytelników według wieku pozwalają również stwierdzić, iż wzrosła liczba czytelników do lat 5 o 128 osób. Wypożyczenia literatury pięknej dla dzieci wzrosły o 1 310 egzemplarzy. Jest to sygnał, że nasze inicjatywy zmierzają we właściwym kierunku. Dalsze świadome i skoordynowane działania na rzecz kształtowania nawyku obcowania z książką od najmłodszych lat mają szansę na trwale zmienić obraz czytelnictwa w naszym regionie. Wychowane w duchu zamiłowania do książek dzieci kiedyś dorosną i będą w podobny sposób wychowywać swoje pociechy.

Joanna Kołtun, Książnica Zamojska

Projekt *PoCiąg do Czytania*

Po raz dziewiąty Książnica Zamojska uczestniczyła w projekcie dofinansowanym przez Miasto Zamość w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W 2019 roku był on realizowany pod hasłem „PoCiąg do Czytania”.

Celem projektu była promocja zdrowego stylu życia dzieci i młodzieży oraz zapewnienie uczestnikom alternatywnych i wartościowych form spędzania czasu wolnego po zajęciach szkolnych. Książnica zaproponowała młodym mieszkańcom miasta Zamościa udział w programie, u podstaw którego znajdowały się twórcze działania oscylujące wokół książki oraz działania edukacyjne z zakresu profilaktyki uzależnień.

Realizatorami były filie biblioteczne i Biblioteka dla Dzieci i Młodzieży Książnicy Zamojskiej w okresie od 1 kwietnia do 10 grudnia 2019 roku.

Otwarcie projektu „PoCiąg do Czytania” poprzedził cały proces przygotowawczy reklamujący przedsięwzięcie. Zostały opracowane i wydrukowane plakaty oraz ulotki informacyjne, wyeksponowane następnie w Bibliotece Głównej i filiach bibliotecznych Książnicy Zamojskiej. Akcję reklamową przeprowadzono także na terenie placówek oświatowych Zamościa. Przygotowano informację

do lokalnych mediów. Przeprowadzono rozmowy z wykonawcami projektu: pisarzami, realizatorami warsztatów, prelekcji prozdrowotnych, spektakli profilaktycznych. Zakupiono plakaty, zakładki do książek, butony, materiały plastyczne i biurowe niezbędne do technicznej obsługi projektu oraz książki potrzebne do przeprowadzenia cyklicznych zajęć wakacyjnych. Wszystkie placówki realizujące program otrzymały upominki i soki dla każdego uczestnika spotkań wakacyjnych. Opracowano i rozpropagowano w środowisku regulamin konkursu plastycznego *Stawiam na zdrowie*.

W miesiącu maju rozpoczęto realizację projektu.

Po raz pierwszy zainaugurowaliśmy w tym roku *Warsztaty z bezpieczeństwa z elementami pierwszej pomocy*. Przeprowadził je p. Dariusz Kuropatnicki – aspirant Komendy Miejskiej Policji w Zamościu. Miały one na celu poszerzenie wiedzy i umiejętności poprawnego zachowania w sytuacjach zagrożenia, udzielania pierwszej pomocy poszkodowanym w wypadkach drogowych (reanimacja, masaże serca, omdlenia). Zajęcia praktyczne prowadzono na fantomach.

Jeszcze przed wakacjami odbyły się prelekcje prozdrowotne, połączone z prezentacjami multimedialnymi, które jak co roku przeprowadziła p. Jadwiga Poświatowska, pracownik Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Zamościu. Ich głównym założeniem było promowanie zdrowego stylu życia oraz pokazywanie zagrożeń jakie niosą za sobą narkotyki i dopalacze.

Cykliczne spotkania wakacyjne ph. *Książka paszportem do świata* stanowiły doskonałą alternatywę spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży spędzających wakacje w mieście. Uczestnikom zajęć proponowaliśmy głośne czytanie książek, zabawy integracyjne i ruchowe, zajęcia plastyczne, inscenizacje, konkursy. Naszym celem było pokazanie pozytywnego bohatera, godnych polecenia wzorców postępowania oraz biblioteki jako miejsca, w którym dzieci i młodzież mogą rozwijać swoje zainteresowania, zdobyć przyjaciół, a przede wszystkim miło i bezpiecznie spędzić czas.

W miesiącu październiku ze spektaklami profilaktycznymi gościliśmy aktorów z Teatru Edukacji i Profilaktyki MASKA z Krakowa. Tematyka spektakli nawiązywała do codziennych problemów z jakimi spotyka się młodzież szkolna, do której adresowany jest program profilaktyki antyalkoholowej.

W ramach projektu odbyły się spotkania autorskie. W naszych bibliotekach gościliśmy p. Barbarę Gawryluk z Krakowa i p. Wojciecha Widłaka z Warszawy. Poprzez spotkania z pisarzami zapewniliśmy młodym czytelnikom kontakt ze współczesnymi twórcami wartościowej literatury, co wpłynęło na rozwój zainteresowań czytelniczych. Spotkania autorskie cieszyły się ogromnym zainteresowaniem, w sumie było ich 12, a uczestników aż 519 osób.

Warsztaty literacko-artystyczne, przeprowadzone przez p. Łukasza Trojanowskiego – nauczyciela Zamojskiego Liceum Społecznego, oparte były o dramowe techniki „stymulatorów” zaadaptowanych do potrzeb literackich.

Tematem przewodnim warsztatów biblioterapeutycznych było ukierunkowanie uczestników na budowanie wartości, którymi należy się kierować w życiu, w oparciu o odpowiednio dobrane teksty literackie. Warsztaty przeprowadziła p. Dorota Usidus, bibliotekarka Książnicy Zamojskiej.

Podsumowanie projektu „PoCiąg do Czytania” w liczbach:

- 3 prelekcje prozdrowotne – 80 uczestników
- 3 warsztaty z bezpieczeństwa – 61 uczestników
- 102 zajęcia wakacyjne – 1 137 uczestników
- 3 spektakle profilaktyczne – 172 uczestników
- 12 spotkań autorskich – 519 uczestników
- 6 warsztatów literacko-artystycznych – 127 uczestników
- 3 warsztaty biblioterapeutyczne – 53 uczestników
- konkurs plastyczny *Stawiam na zdrowie* – 54 uczestników

Łącznie w 135. wydarzeniach udział wzięło 2 203 uczestników (zaplanowano udział 2 102 osób).

W grudniu odbyło się podsumowanie projektu „PoCiąg do Czytania” i uroczyste wręczenie nagród i dyplomów uczestnikom konkursu plastycznego „Stawiam na zdrowie”. Wręczono 13 nagród głównych i 20 wyróżnień oraz kalendarze na 2020 rok, w których znalazły się nagrodzone w konkursie prace plastyczne. Równocześnie z podsumowaniem projektu nastąpiło otwarcie wystawy pokonkursowej *Stawiam na zdrowie*, na której można było obejrzeć wszystkie nagrodzone i wyróżnione prace. Dyplomy i podziękowania otrzymały osoby i instytucje zaangażowane w realizację projektu. Dla zaproszonych gości został przygotowany słodki poczęstunek.

Elżbieta Szykuła Książnica Zamojska /Filia nr 3/

Budowanie marki Biblioteki Publicznej Gminy Nielisz

Od dwóch lat Biblioteką Publiczną Gminy Nielisz kieruje obecna dyrektor, której celem stało się m.in. zbudowanie nowego wizerunku tej placówki. Sama postrzega ją jako instytucję sprawnie i profesjonalnie funkcjonującą, która jest szanowana i niezbędna w środowisku, a przy tym zapewnia bezpłatny dostęp do wielu usług i zaspokaja konkretne potrzeby mieszkańców. Jednakże w obecnym stanie nie byłoby to możliwe.

Podając to wyzwanie małymi krokami zaczęła zmieniać zastaną rzeczywistość. Najpierw, na miarę istniejących możliwości, poczyniła kroki zmierzające do poprawy wyglądu biblioteki, zmieniła stronę internetową, uaktywniła biblio-

tecznego Facebooka, umożliwiła użytkownikom dostęp do katalogu zmieniając dotychczas użytkowany program biblioteczny na ogólnopolski MAK+, opracowała logo, które stało się znakiem graficznym identyfikującym firmę. Podjęła działania zmierzające do nawiązania dobrej współpracy z samorządem, lokalnymi instytucjami, organizacjami i społecznikami. Zaczęła zabiegać o udział biblioteki w wydarzeniach środowiskowych, a o osiągnięciach pisać do gminnego wydawnictwa. Następnie przystąpiła do pozyskiwania środków zewnętrznych na zaplanowane działania. Pierwsze nieskuteczne próby nie zniechęciły Jej, a zdobyte doświadczenie okazało się pomocne przy pisaniu następnych wniosków. W 2019 r. udało się pozyskać dotację na dwa duże projekty. Oprócz tego Biblioteka włączyła się w ogólnopolskie akcje i kampanie promocyjne, które przyczyniły się do stworzenia atrakcyjnej oferty dla użytkowników. Warto zauważyć różnorodność tych akcji: *Mała książka – wielki człowiek*, która ma zachęcić rodziców do odwiedzania bibliotek i codziennego czytania dzieciom. Przedszkolaki w wieku 3-6 lat w bibliotekach biorących udział w projekcie otrzymują wyprawkę na dobry czytelniczy start; *Para buch, książka w ruch* – promująca wśród dzieci czytanie literatury popularnonaukowej z zakresu nauk przyrodniczych, matematycznych i informatycznych; *Rozmowy przy wspólnym stole*, którego celem było stworzenie szansy na spotkanie osób dorosłych z różnych środowisk, o różnych poglądach, mieszkających w jednej miejscowości i wypracowanie modelu dobrej rozmowy o ważnych dla nich sprawach. Były też wnioski, które nie uzyskały akceptacji. Wszystkie działania, które Pani Dorota inicjuje w swojej bibliotece mają służyć jednemu celowi – placówka ta ma być atrakcyjna dla wszystkich mieszkańców gminy i przybywających do niej turystów.

Zdaniem pani Doroty Głogowskiej Biblioteka Publiczna Gminy Nielisz z s. w Krzaku jest instytucją kultury, w której każdy mieszkaniec gminy i nie tylko, może znaleźć ciekawą ofertę dla siebie, ale też uczestniczyć w jej tworzeniu. W dobie innowacyjnych rozwiązań jest to możliwe między innymi dzięki staraniom o wsparcie pozyskane z ogłaszanych programów dotacyjnych i współpracy z różnymi instytucjami. Nieliska Biblioteka, jak wiele innych, pozyskuje środki pozabudżetowe na działalność placówki, aplikuje i realizuje projekty, programy oraz akcje promujące literaturę, czytelnictwo i biblioteki.

Od 31 maja do końca października 2019 r. Biblioteka Publiczna Gminy Nielisz realizowała projekt pt. *Wokół ludowych tradycji* finansowany ze środków Narodowego Centrum Kultury w ramach programu EtnoPolska 2019. Na zadanie złożyły się konkursy: fotograficzny – „Kapliczki, figury i krzyże przydrożne w Gminie Nielisz” i plastyczny – „Fascynujący świat ważki”. Fotografie oraz barwne prace plastyczne uczestników wykonane w różnych technikach przez dwa miesiące można było podziwiać w ramach wystawy zorganizowanej w siedzibie Biblioteki. Ponadto blisko 100 osób wzięło udział w ekologicznych warsztatach malowania toreb z wykorzystaniem motywów ludowych zorganizowanych przez Bibliotekę

28 lipca, podczas masowej imprezy plenerowej *Festiwal Turystyczny Nielisz 2019*. Dodatkowym efektem zrealizowanego projektu, oprócz wykonanych prac plastycznych i fotograficznych, było stworzenie mieszkańcom gminy i przybyłym turystom możliwości poznawania lokalnego dziedzictwa przyrodniczego i kulturalnego oraz jego współtworzenia, a także promocja biblioteki i jej usług w środowisku.

Podobnym celom służył *I Ogólnopolski Plener Rzeźbiarski Nielisz 2019* zorganizowany przez Bibliotekę Publiczną oraz Urząd Gminy Nielisz w partnerstwie z Hotel&Resort Marina, Nadleśnictwem Zwierzyniec i Leśnictwem Nowiny. W wydarzeniu, którego komisarzem był Wojciech Kowalski z Pracowni Artystycznej pod Frasobliwym Aniołem, wzięło udział pięciu rzeźbiarzy. Plener odbył się w lipcu 2019 r., a tematem przewodnim były postacie zaczerpnięte z baśni i legend. Zaproszeni artyści stworzyli rzeźby o naprawdę imponujących rozmiarach. Cztery rzeźby: *Ostatni rycerz* Leszka Budziły, *Król sielaw* Agnieszki Gołbiowskiej, *Święty Wojciech* Wojciecha Kowalskiego oraz *Ostatni tur roztoczański* dłuta Wojciecha Zawrotniaka zlokalizowane zostały w sąsiedztwie Urzędu Gminy Nielisz, piątą zaś – *Syrenę z Moczydła* Katarzyny Szewczyk – można obejrzeć na gminnej plaży. Rzeźby wykonane z kamienia józefowskiego, topoli oraz lipy. Powstałe prace po przesuszeniu i zaimpregnowaniu będą zainstalowane na stałe w wybranych ogólnodostępnych miejscach, gdzie będą stanowiły oryginalny element dekoracyjny turystycznego Nielisza.

Niezwykle znaczenie dla nieliskiej Biblioteki miało pozyskanie z Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa. Priorytet 2 „Infrastruktura bibliotek 2016-2020” dofinansowania na realizację zadania *Modernizacja budynku Biblioteki Publicznej Gminy Nielisz w celu stworzenia dostępnej użytkownikom, funkcjonalnej i estetycznej przestrzeni oraz zakup wyposażenia*. Na zrealizowanie projektu pozyskana została kwota 185 511 zł, zaś na wkład własny organizator przyznał dotację celową w wysokości 61 838 zł. Nie bez znaczenia było też przekazanie na potrzeby biblioteki dodatkowych pomieszczeń o powierzchni 236 m², które zostaną zmodernizowane i przystosowane do działalności bibliotecznej.

Zadanie podzielono na dwa etapy. Do końca 2019 roku zostały przeprowadzone głównie prace związane z modernizacją pomieszczeń. Wyremontowano korytarze, sale biblioteczne, powstała m.in. nowa sala konferencyjna z zapleczem, w której można będzie organizować różnego rodzaju spotkania lub prowadzić warsztaty rękodzielnicze. W drugim etapie – do 30 czerwca 2020 roku – zakupione zostaną nowe meble, sprzęt nagłaśniający oraz urządzenia podnoszące kompetencje cyfrowe. Przeprowadzone też będą prace w zakresie nowej aranżacji Biblioteki. Przyczyni się to z pewnością do zmiany jej wizerunku, a dalszym efektem będzie wzrost zainteresowania społecznego jej usługami. Biblioteka przystępując do realizacji programu zobowiązała się do osiągnięcia w ciągu 5 lat certyfikatu Biblioteki+ co daje gwarancję, że stanie się instytucją nowoczesną, pełniącą rolę centrum informacji, dostępu do wiedzy, kultury, rozrywki i ośrodka lokalnego ży-

cia społecznego. Zadanie niezwykle trudne, wymagające dużego zaangażowania, nie tylko bibliotekarzy, ale też Organizatora oraz społeczeństwa, któremu będzie służyć. Znając potencjał tej Biblioteki należy być spokojnym o jej przyszłość. Budująca jest również otwartość Pani Doroty na wszelkie sugestie, podpowiedzi, konstruktywną zawodową dyskusję oraz chęć do sięgania po innowacyjne rozwiązania, nawet wtedy, gdy nie bardzo wie jak „ugryźć” nowe zadanie. Pierwsze co uczyni, to poszuka podpowiedzi, skorzysta z doświadczenia innych i podejmie trud wprowadzania zmian. Taka postawa daje duże szanse na dobrą współpracę i powodzenie podejmowanych przedsięwzięć.

Dorota Głogowska, BPG Nielisz, Danuta Zwolińska, Książnica Zamojska

Klub Literacki TARABOOK*

Do ciekawych wydarzeń kulturalnych minionego 2019 roku w Książnicy Zamojskiej należy zaliczyć powstanie Klubu Literackiego TARABOOK.

Klub Literacki TARABOOK to miejsce spotkań, w którym odbywają się wieczory literackie, premiery książek, warsztaty, debaty literackie. Tutaj niepodzielnie królują: Książka, Autor i Czytelnik. Premierowe spotkanie klubowiczów odbyło się 12 kwietnia 2019 roku. Wzięło w nim udział 25 osób – wszystkie pochodzą z naszego regionu, są w różnym wieku, z różnych miejsc i środowisk, ale łączy je jedno – piszą i sympatyzują z literaturą, sztuką, muzyką. Działalność klubu skupia się na promowaniu literatury regionalnej, poezji i prozy. Spotkania odbywają się w każdą drugą środę miesiąca o godz. 16.00 w pok. nr 10 w siedzibie Książnicy Zamojskiej przy ul. Kamiennej 20 w Zamościu. Klub jest otwarty, w każdej chwili można do niego dołączyć – wstęp wolny. W 2019 roku odbyło się 8 spotkań klubowych, w których udział wzięło łącznie 118 osób. Aktywność Klubowiczów, przy wsparciu merytorycznym Książnicy Zamojskiej oraz dzięki dofinansowaniu ze strony UM Zamość, a także anonimowych darczyńców, zaowocowała wydaniem w grudniu 2019 roku tomikiem pt. *Dwadzieścia piór*, zawierającym twórczość 20 członków Klubu.

W dalszej perspektywie działalności Klubu zostało zaplanowano wydawanie twórczości lokalnych i regionalnych autorów oraz spotkania literackie, warsztaty pisarskie, aktywne uczestnictwo w organizowanych przez Książnicę Zamojską imprezach i przedsięwzięciach kulturalnych.

Pomysłodawcą i opiekunem przedsięwzięcia jest Anna Rychter – starszy kustosz, która pracuje w Czytelni Regionalnej i Ogólnej Książnicy Zamojskiej w Zamościu.

* Klub Literacki TARABOOK to parafraza słowotwórcza – nazwa pochodzi od imienia Wuja Tarabuka, bohatera Leśmianowskich *Przygód Sindbada Żeglarza*, poety, filozofa i mentora, którego płodna twórczość nie mogła na trwałe znaleźć miejsca u potomnych, bo poecie wciąż zdarzały się jakieś nieszczęśliwe wypadki losowe, unicestwiające jego dorobek literacki. Aby w przypadku lokalnych pisarzy zapobiec takiemu obrotowi rzeczy, powstał Klub Literacki TARABOOK (*book* – z ang. „książka”). Na pewno będzie spokojną przystanią dla regionalnych autorów i ich twórczości.

Anna Rychter, Książnica Zamojska

Czytamy „Pana Tadeusza”

„Piszę teraz właśnie poema wiejskie, w którym staram się zachować pamiątkę dawnych naszych zwyczajów i skreślić jakkolwiek obraz naszego życia wiejskiego, łowów, zabaw, bitew, zajazdów etc. Scena dzieje się w Litwie około roku 1812, kiedy jeszcze żyły dawne podania i widać jeszcze było ostatki dawnego wiejskiego życia. Pracę tę już do połowy doprowadziłem, ale obszerna jest i niemało jeszcze roboty zostaje.”

(z listu Adama Mickiewicza do Juliana Ursyna Niemcewicza, maj 1833)

Dokładnie 13 lutego 1834 roku w Paryżu Adam Mickiewicz zakończył pracę nad *Panem Tadeuszem*. Poemat epicki został wydany w dwóch tomach przez Aleksandra Jełowickiego. Nakład wynosił trzy tysiące egzemplarzy. Pojedynczy egzemplarz kosztował dwanaście franków.

Pana Tadeusza Adam Mickiewicz pisał przede wszystkim w Paryżu, w latach 1832-1834. Do powstania dzieła przyczyniła się m.in. tęsknota za ojczyzną, której tak bardzo brakowało mu na obczyźnie. W trakcie pisania poeta zmieniał kilkakrotnie tytuł epopei. Początkowo miał brzmieć *Szlachcic*, potem *Żegota*, następnie *Szlachcic Żegota*. Ostatecznie został *Pan Tadeusz*, czyli *ostatni zajazd na Litwie. Historia szlachecka z 1811 i 1812 we dwunastu księgach wierszem*. Wieszczy wprowadza czytelnika w dziewiętnastowieczny świat polskiej szlachty. Wszystko dzieje się na tle historycznym przełomu XVIII i XIX wieku.

„Więc skończyłem wczora właśnie.

Pieśni ogromny dwanaście!”

(z listu Adama Mickiewicza do Antoniego Edwarda Odyńca, 13 lutego 1834)

Przypadająca w 2019 roku 185. rocznica pierwszego wydania epopei narodowej stała się okazją do zorganizowania przez Książnicę Zamojską im. S. K. Zamoyskiego w Zamościu akcji Czytamy „Pana Tadeusza”. Zgodnie z założeniami

młodzież z zamojskich szkół oraz osoby reprezentujące nasze miasto spotykały się po to, by wspólnie zgłębiać historię szlachecką, jaką opowiada nam w poemacie Adam Mickiewicz.

Nie od dziś wiemy, że czytanie rozwija wyobraźnię, język i pamięć. Uczy myślenia i poszerza wiedzę. Jest to dobry sposób na spędzanie wolnego czasu. *Czytanie „Pana Tadeusza”* było nie tylko dobrą okazją przypomnienia treści utworu, zachwycającego bogactwem języka i różnorodnością opisów, ale także odkrywaniem wartości wpływających ze wspólnych spotkań wokół słów i rzeczy pięknych.

Mamy nadzieję, że choć trochę zachęciliśmy młodzież do sięgania po książki. Dziękujemy za spotkania pod skrzydłami poezji Mickiewicza.

W akcję włączyły się:

- II Liceum Ogólnokształcące im. M. Konopnickiej w Zamościu
- III Liceum Ogólnokształcące im. C. K. Norwida w Zamościu
- Zespół Szkół Ponadpodstawowych nr 1 w Zamościu
- Zespół Szkół Ponadpodstawowych nr 3 im. Armii Krajowej w Zamościu
- Zespół Szkół Ponadpodstawowych nr 4 im. Dzieci Zamojszczyzny w Zamościu
- Państwowe Liceum Sztuk Plastycznych im. Bernarda Morando w Zamościu
- Zespół Szkół Społecznych im. Unii Europejskiej w Zamościu
- Szkoła Podstawowa nr 7 z Oddziałami Integracyjnymi im. Adama Mickiewicza w Zamościu
- Bursa Międzyszkolna nr 1 w Zamościu
- Bursa Międzyszkolna nr 2 w Zamościu

Czytali:

- Małgorzata Bzówka – Zastępca Prezydenta Miasta Zamość
- Piotr Zając – Zastępca Prezydenta Miasta Zamość
- Piotr Błażewicz – Przewodniczący Rady Miasta Zamość
- Jan Wojciech Matwiejczuk – Wiceprzewodniczący Rady Miasta Zamość
- Monika Zawiślak – Radna Miasta Zamość, Przewodnicząca Komisji Oświaty, Kultury, Sportu, Turystyki i Promocji Miasta Zamość
- Maria Stręciwilk-Gościcka – Radna Miasta Zamość
- Piotr Orzechowski – Dyrektor Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miasta Zamość
- Agnieszka Kowal – Dyrektor Wydziału Oświaty Urzędu Miasta Zamość
- Jerzy Tyburski – dyrektor BWA – Galerii Zamojskiej, artysta malarz
- Elżbieta Gnypp – artystka malarka, kuratorka wystaw sztuki współczesnej, animatorka kultury.

Karolina Fidler-Niemczuk, Książnica Zamojska

Biblioteki śląskie – wyjazd szkoleniowy

W dniach 8-10 października 2019 r. grupa 20. pracowników bibliotek Lubelszczyzny, w ramach zadania „Od projektu do efektu: skuteczne rzecznictwo = dobry wizerunek w społeczności lokalnej” dofinansowanego przez MKiDN, zwiedzała atrakcyjne – nie tylko dla nas, ale też dla użytkowników – śląskie biblioteki. Celem wyjazdu szkoleniowego organizowanego przez Wojewódzką Bibliotekę Publiczną im. H. Łopacińskiego w Lublinie, było poznanie nowatorskich rozwiązań stosowanych przez biblioteki województwa śląskiego oraz sposobów budowania przyjaznego wizerunku biblioteki wśród społeczności lokalnych.

Pierwszą wizytowaną biblioteką był punkt biblioteczny Miejskiej Biblioteki Publicznej w Gliwicach *Biblioforum* mieszczący się w galerii handlowej Forum. Biblioteki w galeriach i centrach handlowych stają się modne i coraz bardziej popularne. Gliwickie *Biblioforum* zlokalizowane jest na drugim piętrze galerii nad restauracją McDonald, co też nie pozostaje bez znaczenia dla potencjalnych czytelników. Ta biblioteka jest zawsze po drodze. Ma charakter uniwersalny. Czynna w godzinach pracy galerii codziennie 9.00 – 20.00, a w niedziele handlowe od 12.00 – 20.00. Obsługiwana przez 4. bibliotekarzy na pełnych etatach. Oferuje swoim czytelnikom aktualne książki (nie starsze niż 5 lat), audiobooki, filmy, gry planszowe, czytniki e-booków, kilkanaście tytułów prasy. Do dyspozycji odwiedzających jest konsola PlayStation, urządzenia All-in-One z dotykowymi ekranami, laptopy z dostępem do Internetu z możliwością wydruku. Prowadzi bogatą działalność kulturalno-oświatową i promocyjną. Bardzo dobrze układa się współpraca z galerią Forum, która wielokrotnie wspierała bibliotekę, tak organizacyjnie, jak też finansowo, np. przy organizacji spotkań autorskich i innych wydarzeń. Biblioteka jest nowoczesnie i bardzo ciekawie zaaranżowana, przyciąga wzrok każdego klienta galerii.

Imponujące działania biblioteczne gliwickich placówek zaprezentowała m.in. dyrektor Bogna Dobrakowska. W siedzibie głównej Biblioteki Miejskiej w Gliwicach trwały prace remontowe i część pomieszczeń była niedostępna, ale to nie przeszkadzało w prowadzeniu działalności bibliotecznej. Biblioteka posiada 18 filii na terenie miasta. Od początku swojej działalności (2014 r.) Pani Dyrektor zastanawiała się co zrobić, aby biblioteka stała się atrakcyjna dla ludzi: potencjalnych czytelników, władz, samorządowych, wszystkich mieszkańców, jakie działania przyciągnęłyby ich uwagę i zainteresowanie. Zmiany wprowadzano małymi

krokami. Najpierw zmiana godzin pracy i zmiana polityki gromadzenia zbiorów, później skrócenie drogi książki do czytelnika – zbiory całej sieci dostępne we wszystkich placówkach miasta (2-3 razy w tygodniu samochód rozwozi zamówione zbiory do bibliotek w mieście i odbiera zwroty). Następnie w odpowiedzi na zapotrzebowanie czytelników zakupiono czytniki e-booków, które są bezpłatnie na miesiąc wypożyczane do domu, podobnie płyty, gry, tablety graficzne. Obecnie Biblioteka umożliwia dostęp do bazy zbiorów cyfrowych Legimi, która spotkała się z dużym zainteresowaniem użytkowników. Te zmiany przyniosły znaczne zwiększenie liczby czytelników korzystających z usług bibliotecznych. W poprzednim roku osiągnięto wskaźnik 29 czytelników na 100 mieszkańców.

Niebagatelną rolę w pozyskiwaniu czytelników mają działania promocyjne wśród gliwiczian. Oferta MBP w Gliwicach jest tak duża, że nie podejmę się opisać wszystkich działań. Mogę jedynie wymienić kilka najciekawszych moim zdaniem przedsięwzięć, m.in.:

- *Book Truck* – akcja bookcrossingowa z warsztatami papierniczo-drukarskimi na zielonym Targu w ramach miejskiego projektu,
- *Czytoupunkt* – plenerowy punkt odsłuchu tekstów literackich lub muzyki,
- *Międzynarodowy Konkurs Graficzny na Ekslibris* – wydarzenie z dużym rozmachem organizowane nieprzerwanie od 1995 r, dzięki któremu biblioteka posiada i udostępnia ponad 20 tys. ekslibrisów,
- Festiwal *Haczyk* – gliwickie spotkania literackie,
- *Literacka mapa miasta* – projekt realizowany we współpracy z młodzieżą gliwickich szkół średnich, w ramach którego odbywały się w różnej formie spotkania z literatami związanymi z miastem. Młodzież poszukiwała miejsc opisywanych w tekstach literackich, a efektem tych działań była stworzona przez uczestników, dostępna online, literacka mapa Gliwic,
- *Światu dajesz kształt* – interdyscyplinarny projekt promujący twórczość S. Wyspiańskiego i kultury polskiej na Ukrainie, w ramach którego zorganizowano wiele wydarzeń związanych ze 110. rocznicą śmierci artysty: wykłady, warsztaty, konkurs, wystawa, gra planszowa, wizyty studyjne we Lwowie i inne,
- *Gliwickie skarby. Porozmawiajmy o wartościach* – realizowane we współpracy z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną rozmowy psychologów w oparciu o teksty literackie z trzecio- i czwartoklasistami na temat wartości, tj. wdzięczność, odpowiedzialność za siebie i innych, odwaga,
- *Literackie miarki wzrostu* – program promujący czytanie dzieci, w ramach którego opracowano miarki wzrostu zawierające zestawy najchętniej wybieranych przez rówieśników książek, miarki dostępne są w bibliotekach oraz online, w ramach programu opracowano broszurę *Rady dla rodziców, którzy chcą wychować małych czytelników*,
- *Bibliogranie* – dzień gier: od szachów do wirtualnej rzeczywistości, w ramach Międzynarodowego Tygodnia Gier,

- *Festiwal Miasta* – dwudniowa, miejska impreza masowa organizowana przez MBP we współpracy z 200. współorganizatorami, promująca bibliotekę w mieście i nie tylko.

Inny charakter ma Biblioteka Śląska w Katowicach, którą mieliśmy okazję zwiedzać drugiego dnia wyjazdu – od 1998 r. w wielkim nowoczesnym gmachu (11 tys. m²) o bogatej historii, dobrze wyposażona, nie odstająca od wysokich światowych standardów. Jest wojewódzką biblioteką publiczną o charakterze naukowym.

„Spacer” rozpoczęliśmy od sali konferencyjnej B czyli Benedyktynki (A to Albertynka, C – Celestynka), autorem tych oryginalnych nazw jest długoletni (27 lat) dyrektor prof. Jan Malicki. Na wstępie instruktorzy, którzy byli naszymi przewodnikami, przedstawili swoje działania w sieci bibliotek woj. śląskiego, które są podobne w bibliotekach wojewódzkich m.in.: pomoc metodyczna na miejscu i w terenie bibliotekom niższego stopnia, prowadzenie szkoleń oraz przygotowywanie materiałów szkoleniowych i metodycznych, działania sprawozdawczo-analityczne, inicjowanie akcji czytelniczych, koordynowanie programów ogólnopolskich, współpraca z bibliotekami powiatowymi i samorządami. Zaprezentowali również działanie Magazynu Wysokiego Składowania, jedynego w Polsce magazynu, gdzie książki podaje robot Mustang. Książki nie są ustawiane na półkach, tylko pakowane w skrzynkach, odpowiednio okodowane w sposób czytelny dla robota. Robot po odnalezieniu żądanej książki przekazuje ją do koszyka taśmociągu, zaś skrzynkę odstawia w pierwsze wolne miejsce w magazynie. Zamówiona książka zaś, pocztą taśmową trafia zgodnie z kodem zamówienia do odpowiedniego działu. Co ciekawe Biblioteka w sierpniu każdego roku jest nieczynna z powodu konserwacji urządzeń.

Następnie udaliśmy się z wizytą do poszczególnych działów. Zaprezentowano nam niezwykle ciekawe zbiory muzyczne i specjalne. W zespole czyteli poznaliśmy działanie transportu magazynowego, ale nasze największe zainteresowanie wzbudziły gabinety pracy indywidualnej ze stanowiskami komputerowymi do korzystania z zasobów cyfrowych. Każdy z nich nosi imię osoby szczególnie zasłużonej dla Śląska.

Duże wrażenie zrobiła na nas Strefa Otwarta w holu głównym Biblioteki. Można tu wybierać książki bezpośrednio z półek, rozsiąść się na kanapie i czytać, można książki wypożyczyć na zewnątrz, można tutaj pracować lub uczyć się w grupach. Nie jest to miejsce, gdzie panuje cisza. W tej strefie wydzielono też kącik z książkami dla najmłodszych, mimo że Biblioteka obsługuje czytelników powyżej 13 lat. Kącik ten stworzono z myślą o rodzicach przychodzących do księżnicy z dziećmi.

Biblioteka Śląska jest koordynatorem Śląskiej Biblioteki Cyfrowej. Digitalizacja zbiorów prowadzona jest w Instytucie Mediów Cyfrowych „Digitalium” oraz w Społecznej Pracowni Digitalizacji. Działalność obu komórek zaprezentował Remigiusz Lis, znany w kraju specjalista w zakresie digitalizacji zbiorów. Mogliśmy zobaczyć jak przebiega proces skanowania dokumentów na wielkoformatowych skanerach oraz jak zorganizowana jest praca wolontariuszy w SPD.

BŚ poza bogatymi zbiorami różnych kategorii (ma prawo do egzemplarza obowiązującego) posiada ciekawą ofertę kulturalną, kierowaną do wszystkich grup wiekowych (także dzieci, choć ze zbiorów mogą korzystać czytelnicy powyżej 13 roku życia). Harmonogram imprez bibliotecznych udostępniany jest na stronie internetowej Biblioteki. Na zakończenie należy jeszcze wspomnieć, że Biblioteka Śląska zlokalizowana jest w trzech budynkach: w gmachu głównym (plac Rady Europy), który zwiedzaliśmy; w budynku przy ul. Francuskiej, gdzie funkcjonuje Dom Oświatowy BŚ, realizujący wiele przedsięwzięć kierowanych do dzieci, młodzieży oraz innych grup wiekowych; w budynku przy ul. Ligonii, gdzie działa Instytut Badań Regionalnych BŚ (tu powstała m.in. Encyklopedia Województwa Śląskiego i Platforma Edukacji Regionalnej „Eduś”) i Dział Biblioterapeutyczny, którego działania skierowane są do osób niepełnosprawnych, seniorów i innych grup potrzebujących wsparcia.

Ostatnią odwiedzaną placówką była Miejska Biblioteka Publiczna w Jaworznie, tzw. „Biblioteka na Rynku” mieszcząca się od 2007 r. w nowoczesnym budynku o pow. 3 200 m². Położenie instytucji w centrum miasta jest jej wielkim atutem. W pobliżu przebiega główny szlak komunikacyjny i węzłowe punkty przesiadkowe, co pozwala na sprawną komunikację z innymi osiedlami oraz ułatwia dostęp do biblioteki osobom spoza miasta. Budynek o kształcie trzech przenikających się kostek wkomponowanych w istniejącą zieleni ma loftowe wnętrza, z charakterystycznymi otwartymi przestrzeniami, pozbawionymi korytarzy i drzwi. Przestrzeń kształtowana jest odpowiednim układem sprzętu i mebli bibliotecznych. W budynku znajdują się: wypożyczalnia z wolnym dostępem do książek, 4 czytelnie: naukowa, multimedialna, zbiorów regionalnych oraz czasopism, oddział dla dzieci z miejscami do czytania i odrabiania lekcji, wydzielonym pomieszczeniem do pracy zespołowej, a także 2 sale projekcyjno-multimedialne. Czytelnicy mają też do dyspozycji informatorium z katalogami tradycyjnymi i terminalami, wielofunkcyjną salę wyposażoną w sprzęt projekcyjny, w której odbywają się m.in. spotkania autorskie, galerię Exlibris i kawiarenkę, która serwuje „literackie” menu, np. *Herbaciany Tajemniczy Ogród* (herbaty): *Imię róży*, *W malinowym chruśniaku*, *Morze spokoju*, *Zakazany owoc* czy też *Paliwo dla literata* (kawa): *Kawa Pana Tadeusza*, *Rozważna i romantyczna*, *Dolce Vita*. Co ciekawe, Bibliotekę zwiedzaliśmy w godzinach przedpołudniowych, a kawiarnia była pełna seniorów rozmawiających przy kawie z książkami w rękach. Seniorzy byli w wielu miejscach w bibliotece: w czytelni prasy, na zajęciach w czytelni regionalnej i w sali projekcyjnej. Wiadać, że jest to dla nich przyjazne miejsce. Biblioteka jest doskonale zaaranżowana, nowoczesna i łatwo dostępna, być może dlatego co trzeci mieszkaniec Jaworzna jest jej użytkownikiem. Biblioteka wykorzystuje nowoczesne narzędzia do komunikowania się z czytelnikami. Za pośrednictwem Internetu można w całej sieci miejskiej (MBP i 16 filii) zamawiać książki z katalogu, prowadzić zdalną kontrolę stanu konta czytelnika, zawiadamiać o terminie zwrotu materiałów oraz

o pozycjach zarezerwowanych. Można porozumiewać się za pomocą formularza *Zapytaj bibliotekarza*, dostępnego na stronie internetowej. Biblioteka widoczna jest na Facebooku, blogach i w Wikipedii. Oferuje dostęp do platform zasobów elektronicznych IBUK Libra i Legimi oraz do 563 785 jednostek zbiorów, w tym pół miliona wol., 7 tys. audiobooków, 200 gier. Rocznie prenumerowanych jest 200 tyt. czasopism. W ub. r. zakupiono 17 tys. jedn. nowych zbiorów za 300 tys. zł. Zorganizowano ponad 5 tys. różnych inicjatyw kulturalno-oświatowych, w których uczestniczyło 50 tys. osób. Dla zobrazowania różnorodności tych działań należy wymienić, choćby kilka: comiesięczne spotkania klubu dyskusyjnego *Wokół filozofii* oraz Klubu Książki, Klubów Teatralnego i Filmowego, *Czwartki z historią – Gawędy o Jaworznie Marii Leś-Rudnickiej*, *Ocalić od zapomnienia* – cykl spotkań dla młodzieży o historii Jaworzna organizowany we współpracy z różnymi instytucjami i organizacjami, program profilaktyczny o wartościach dla młodych *W przyszłość z przekonaniem: „Wiem czego chcę”*, rozmowy o literaturze z prof. Małgorzatą Cichy, cykl spotkań *Podróże*, konkurs literacki *O Złote Pióro Prezydenta Jaworzna*, *Dobry wieczór z płytą winylową* – cykl spotkań z pasjonatem, spotkania promujące zdrowy tryb życia, warsztaty w zakresie korzystania z nowych technologii dla seniorów (tablety, Internet, poczta elektroniczna, e-finance). W ofercie dla najmłodszych najciekawsze: *Magiczne Spotkania na Dywanie* (Biblioteka posiada interaktywny dywan), *Wirtualne podróże* – zajęcia edukacyjne, *Wierszyki na drugie śniadanie* czytają seniorzy z UTW, warsztaty *Zostań programistą, robotykiem*, spotkania rodzinne *Zaczytani nocą – Rycerze w bibliotece*, *Drużyna mistrzów* – warsztaty profilaktyczno-motywacyjne z raperem, nocny turniej gier komputerowych, *Leśne skrzaty* – parada postaci bajkowych z udziałem seniorów, a dla najmłodszych cykl *Bobas w bibliotece*. Dla niepełnosprawnych: *Kraina Łagodności* – warsztaty terapii zajęciowej, regionalny konkurs plastyczny *Magia Kolorów*.

W 2019 r. – w roku jubileuszu 70-lecia – Biblioteka realizowała ciekawy projekt *Performatywna Książka. Performatywna Biblioteka* dofinansowany przez MKiDN. Projekt zakładał zorganizowanie 5. warsztatów dla różnych grup wiekowych: Art-Book, Hip-Hop-Book, Reporting-Book, Audio-Book, Picture-Book oraz Happening na Rynku *Wciągnij się w czytanie! Biblioteka bez ścian*. Warsztaty Art-Book *Zrób sobie książkę*, prowadzone przez grupę artystyczną z Krakowa dla dorosłych w zakresie ręcznego tworzenia książki artystycznej, zakończyły się wystawą powstałych dzieł. Warsztaty Hip-Hop-Book *Napisz tekst piosenki* realizowane przez znanego rapera polegały na tworzeniu utworów i ich nagrywaniu, a zakończone zostały wspólnym koncertem z *Drużyną Mistrzów*. Reporting-Book *Opowiedz obrazem* to warsztaty dla młodzieży w zakresie reportażu filmowego, których efektem było nakręcenie i zmontowanie krótkometrażowego reportażu filmowego. Warsztaty Audio-Book *Usłysz się w książce* pod okiem specjalisty doprowadziły do nagrania audiobooka w studiu nagrań. Warsztaty Picture-Book

Opowiedz ilustracją dla dzieci prowadziła ilustratorka, autorka projektów artystycznych dla dzieci i młodzieży, a efekty pracy uczestników projektu zaprezentowano na wystawie.

Jaworzniańska biblioteka jest prawdziwie przyjazna, zachęca do odwiedzin nie tylko nowoczesnym wnętrzem, ale też bogatym repertuarem usług. Podejmuje nowe wyzwania nie zapominając o sprawdzonych formach bibliotecznej działalności.

Wizyta w atrakcyjnych bibliotekach uświadomiła nam jak różne są biblioteki, jak pięknie się różnią – i chyba nawet o to chodzi by się różniły, a przez to docierały do ludzi o różnych gustach i potrzebach. Jak różnorodne podejmują działania, by dotrzeć do jak największej liczby odbiorców. Próbowaliśmy podglądać, dopytywać, by czerpać inspiracje do naszych działań – nie naśladować, bo nie wszędzie sprawdzi się to samo, ale wykorzystywać sprawdzone pomysły do własnych inspiracji.

Organizatorowi wyjazdu – Pawłowi Kordybasze instruktorowi WBP im. H. Łopacińskiego w Lublinie należą się szczególne podziękowania za pomysł i realizację tak interesującego projektu szkoleniowego.

Danuta Zwolińska, Książnica Zamojska

Podkarpackie biblioteki

W piątkowy, październikowy dzień głodna wrażeń grupa 22 bibliotekarzy z Książnicy Zamojskiej oraz bibliotek powiatu wybrała się na wyjazd studyjny do oddalonego o około 150 km Przemyśla. Podczas jednodniowego pobytu mieliśmy okazję zwiedzić 2 biblioteki – w Przemyślu i Jarosławiu. Obie instytucje zostały rozbudowane, przeniesione do nowych budynków, dzięki czemu zyskały nowoczesne wnętrza oraz większą dostępność i otwartość dla czytelników. Wyjazd był okazją do zwiedzenia jednego z najstarszych miast Polski, leżącego na pograniczu kultur – Przemyśla.

Przemyska Biblioteka Publiczna im. Ignacego Krasickiego od 2014 roku mieści się w nowej siedzibie przy ulicy Grodzkiej, gdzie do odremontowanej kamienicy został dobudowany nowoczesny, przeszklony budynek, łączący w sobie tradycję z nowoczesnością. O działalności biblioteki, opowiedziała nam pani Katarzyna Bednarz-Soja, kierownik Działu Informacyjno-Bibliograficznego. Wycieczkę rozpoczęliśmy od mieszczącej się na parterze Czytelnii. Jej wnętrze bardzo ciepłe, stylowe, każdy czytelnik może usiąść tam, gdzie mu wygodnie. Stoliki z lampkami, które dodatkowo ocieplają pomieszczenie dla korzystających ze zbiorów oraz nowoczesny kącik dla miłośników prasy. Bogaty księgozbiór oraz wybór prasy.

Czytelnik ma możliwość zamówienia potrzebnej pozycji, której biblioteka nie posiada. Zakup jest z tak zwanej „wolnej ręki”, dzięki czemu procedura oczekiwania na daną pozycję jest bardzo krótka.

Mieszcząca się na piętrze dawna sala balowa, która po remoncie stała się miejscem spotkań kulturalnych – koncerty, spotkania autorskie, pokazy, seminaria oraz wydarzenia teatralne – to miejsce cieszące się dużą popularnością wśród mieszkańców Przemyśla. To miejsce w bibliotece, gdzie tętni życie kulturalne. Wypożyczalnia, Mediateka, Dział dla Dzieci i Młodzieży, Dział Informacyjno-Bibliograficzny to pozostałe działy do których również mogliśmy „zajrzeć”. Biblioteka posiada 8 filii zlokalizowanych na terenie miasta.

Przemyska Biblioteka to instytucja z bogatą ofertą informacyjną, ciekawą i urozmaiconą propozycją kulturalną, dociera do wszystkich grup społecznych: dzieci, młodzieży, dorosłych, seniorów, a także osób niepełnosprawnych (winda).

Chwilę czasu wolnego wykorzystaliśmy na zwiedzanie Przemyśla. Z przewodnikiem wyruszyliśmy do Muzeum Archidiecezjalnego – najstarszego muzeum Podkarpacia, gdzie zgromadzono bogate zbiory sztuki religijnej, pamiątki papieskie, kolekcję tkanin liturgicznych, ikon, malarstwa tablicowego oraz rzeźby. Następnym punktem była rzymskokatolicka bazylika archikatedralna św. Jana Chrzciciela i Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny oraz tamtejsze podziemia. Na koniec zajrzeliśmy do greckokatolickiego soboru archikatedralnego św. Jana Chrzciciela. Po przerwie obiadowej ruszyliśmy w dalszą podróż – do Jarosławia.

Pani Elżbieta Tkacz, dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Aleksandra Fredry, która była naszym przewodnikiem to przykład bibliotekarza z pasją. Z entuzjazmem opowiadała o siedzibie, działalności i osiągnięciach biblioteki. Każdy z nas wchodząc zachwycał się wnętrzem. Bogaty księgozbiór, multimedia, kolory, dodatki a przy tym bardzo miła atmosfera zrobiła na nas OGROMNE wrażenie.

Budynek mieści się w centrum miasta i, co ważne, na parterze. Biblioteka jest przestrzenią połączoną w jedną całość. Dział udostępniania nie ma oddzielnych, zamkniętych pomieszczeń. Rozpoczęliśmy od Sali Konferencyjnej, miejsca gdzie odbywają się najważniejsze imprezy, pokazy, seminaria, konkursy tam poprzez prezentację multimedialną mogliśmy zapoznać się z krótką historią oraz osiągnięciami biblioteki, a także bogatą działalnością.

Wypożyczalnia dla Dzieci i Młodzieży to kolorowe książeczki, stoliki, pufy, regały, wszystko dostosowane do młodszych czytelników. To miejsce, w którym nawet my, dorośli, chętnie zostalibyśmy na dłużej. Wyodrębniona jest strefa gier, gdzie rodzice z dziećmi mogą spędzić fajnie czas.

Wypożyczalnia Główna: nowoczesne regały, przestrzeń. Czytelnik ma swobodny dostęp do książki, a księgozbiór bogaty i jest w czym wybierać. Szarość i żółty kolor to wnętrza Wypożyczalni – doskonale do siebie pasują, przez co pomieszczenie jest bardzo przytulne.

W 2008 roku dzięki dotacji z MKiDN utworzono Czytelnię Multimedialną, połączoną z Czytelnią. Czytelnik może skorzystać ze zbiorów, bogatego wyboru prasy oraz posłuchać muzyki. Jednym słowem „co kto lubi”. W ramach projektu utworzono stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu oraz jedno stanowisko komputerowe dla osób niepełnosprawnych ruchowo. O tej bibliotece można by długo opowiadać i długo się nią zachwycać. Ja ze swej strony zachęcam do odwiedzenia placówki.

Dzięki gościnności pracowników bibliotek, którzy chętnie dzielili się z nami doświadczeniami, wróciliśmy pełni wrażeń, nowych doświadczeń, które chcielibyśmy wprowadzić również w naszej Książnicy.

Iwona Bylina, Książnica Zamojska

Seminarium *Gamifikacja na ActionTrack*

Współczesne biblioteki starają się budować ofertę kulturalną dostosowaną do szybko zmieniających się oczekiwań czytelników i użytkowników. Wraz z rozwijającym się światem przeobrażeniu ulega także rola bibliotekarzy. Zauważalny od pewnego czasu spadek czytelnictwa w Polsce wymusił potrzebę aktywnego działania na rzecz promocji literatury. Jak zachęcić młodych ludzi do czytania? Nad tym problemem głowią się nie tylko bibliotekarze, ale również nauczyciele, wydawcy czy rodzice. Pojawiają się kolejne innowacyjne pomysły. Najnowszym trendem jest gamifikacja literatury na smartfonach. Dzięki wykorzystaniu nowych technologii, gracz wkracza w świat wykreowany przez pisarza i staje się jego częścią. Użytkownik potrzebuje jedynie zwykłego smartfona i specjalnej bezpłatnej aplikacji. Niewątpliwie taki sposób promowania literatury to prawdziwa gratka dla młodych ludzi, którzy nie rozstają się ze swoimi telefonami.

Książnica Zamojska chcąc sprostać zmieniającym się potrzebom, dzięki środkom pozyskanym z budżetu państwa, zakupiła licencję dającą możliwość tworzenia mobilnych gier miejskich na fińskiej platformie ActionTrack. Aby najpełniej wykorzystać możliwości jakie daje to narzędzie my – trzy bibliotekarki pracujące w Książnicy Zamojskiej – w dniach 4-5 września wzięłyśmy udział w seminarium „Gamifikacja na ActionTrack” organizowanym we Wrocławiu przez firmę Good Games. Perła Dolnego Śląska na dwa dni stała się prawdziwą stolicą entuzjastów grywalizacji przybyłych na to wydarzenie z całej Polski.

Pierwszy dzień został poświęcony szkoleniu, które odbyło się w słynnej wrocławskiej Mediatece. Prowadzili je specjaliści w dziedzinie gamifikacji: Alicja Krawczyńska i Marcin Skrabka. Na początku otrzymaliśmy garść informacji na

temat dobrych praktyk związanych z grami. Następnie uczestnicy zostali podzieleni na dwie grupy warsztatowe: „młody adept” i „wytrawny projektant”. My jako nowicjuszek w tej dziedzinie, znalazłyśmy się w grupie początkujących twórców gier. Dzięki warsztatom zdałyśmy sobie sprawę z wielkich możliwości oferowanych przez fińską platformę. Z pomocą praktyków nauczyłyśmy się jak tworzyć poszczególne zadania, planować trasę gry czy modyfikować szablony. Warsztaty były bardzo intensywne, ale też niesamowicie ciekawe i inspirujące. Miałyśmy również okazję przetestować kilka gier, stworzonych przez firmę Good Games. Przed wieczorem, wraz z innymi uczestnikami warsztatów, wyruszyłyśmy na Stare Miasto śladem wrocławskich krasnoludków. Nie obyło się bez drobnych problemów technicznych, jakich może doświadczyć każdy gracz, ale ostatecznie większość uczestników nie dała się zwieść skrzatom i dotarła na metę.

Drugiego dnia miałyśmy okazję odwiedzić kolejne ważne miejsce na mapie Wrocławia – muzeum Centrum Historii Zajezdnia. W tym klimatycznym obiekcie odbyło się seminarium na temat platformy ActionTrack i sposobów jej wykorzystania do celów edukacyjno-kulturalnych. Prelegenci, głównie pracownicy bibliotek i muzeów, opowiadali o swoich doświadczeniach związanych z tworzeniem, promocją i wykorzystywaniem mobilnych gier na smartfona. Ciekawe były zwłaszcza niekonwencjonalne sposoby użycia ActionTrack np. w celu uatrakcyjnienia wystawy czy stworzenia swoistej wyszukiwarki książek segregującej dostępne pozycje pod względem tematyki. Seminarium było świetną okazją do nawiązania kontaktów i wymiany doświadczeń. Szczególnie cenne dla nas okazały się relacje przedstawicieli instytucji, które na co dzień zmagają się z podobnymi wyzwaniami i problemami.

Doskonałym zwieńczeniem naszych dwudniowych zmagania z nowymi technologiami było zwiedzanie innowacyjnej wystawy w Centrum Historii Zajezdnia, która „opowiada” o niezwykle trudnej, ale i fascynującej historii Wrocławia. Opuściłyśmy stolicę Dolnego Śląska nie tylko pełne nowych pomysłów, zapału i dobrej energii, ale też z przekonaniem, że bibliotekarz (wbrew przewidywaniom sceptyków) jest zawodem z przyszłością!

Marlena Jarosz, Książnica Zamojska

Żegnaj Przyjacielu

11 lutego 2020 r. minęła pierwsza rocznica śmierci naszego wspaniałego współpracownika i kolegi Dariusza Piotra Bożka. Kim był ten człowiek dla mnie i dla pozostałych pracowników Książnicy?

Piotrka, bo tak był przez ogół nazywany, poznałem jeszcze w połowie lat osiemdziesiątych ubiegłego wieku jako pracownika sąsiadującego z ówczesną Wojewódzką i Miejską Biblioteką Publiczną Domu Wycieczkowego PTTK w Zamościu. Pracował tam jako kierowca. Widywaliśmy się niemal każdego dnia. Już wtedy zrobił na mnie dobre wrażenie. Dał się poznać jako uczynny, z humorem, a do tego życzliwy człowiek. Niebawem, bo o ile dobrze pamiętam w roku 1989 zostaliśmy współpracownikami. W bibliotece, po odejściu jednego z kierowców powstał wakat na stanowisku kierowcy. Zaproponowałem Piotrowi przejście do naszej firmy. Długo się nie zastanawiał, decyzję podjął niemal z dnia na dzień. I tak zaczęliśmy naszą wieloletnią współpracę.

A jak ona przebiegała? Oj, byłoby o czym mówić! Ale, może po kolei.

Koniec lat osiemdziesiątych to okres rozrastania się sieci bibliotek filialnych miasta Zamość, łączna ich ilość zamknęła się liczbą 12. Powstał także długo wyczekiwany magazyn WiMBP. W ostatniej dekadzie XX wieku, przy utrzymującym się stanie sieci bibliotek filialnych nastąpiła znaczna ich rosada. Filie zmieniały swoje siedziby. Dobrym przykładem jest zamiana pomieszczeń Filii nr 6 i 8, które mieściły się w tej samej kamienicy przy Rynku Wielkim – jedna umiejscowiona była na parterze, druga na drugim piętrze, a po przeprowadzce – odwrotnie. Nieco później obie filie i tak przeniesione zostały do zupełnie nowych pomieszczeń ze zmianą adresu. Przeprowadzek tych było znacznie więcej, można powiedzieć bardzo dużo, nie sposób ich spamiętać. Z chwilą likwidacji województwa zamojskiego, zlikwidowane zostały Zespoły Terenowe WiMBP w Biłgoraju, Hrubieszowie i Tomaszowie. Początek obecnego wieku, czyli lata 2004-2006 najbardziej upamiętniły się w historii już Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej. Wtedy to właśnie nastąpił, przez lata oczekiwany przez pracowników i czytelników, moment przeniesienia Biblioteki do zupełnie nowej siedziby. Siedziby, w której obecnie pracujemy.

Dlaczego o tym piszę? Już wyjaśniam. Wszystkie te prace, oczywiście we współpracy z pozostałymi komórkami i filiami, prowadził Dział Organizacyjno-Administracyjny i Kadr, a w nim główną rolę odgrywali kierowcy. Wiadomo, bez

transportu nie ma przeprowadzki. Kierowcy, a bodajże od 1999 roku już tylko kierowca, czyli Piotr Bożek, wzięli na swoje barki trud wykonania tych prac. Wysilek fizyczny włożony przez każdego pracownika był znaczny, ale Piotra – przeogromny. Człowiek ten nigdy nie powiedział, że jest zmęczony, że mu się najnormalniej nie chce, że może jutro to zrobimy. Nie, on zawsze chciał zrobić wszystko jak najszybciej, jak najlepiej. Obce mu było powiedzenie: „robotą nie zając, nie uciekanie”. I co jest ważne – On robił to wszystko z uśmiechem na twarzy.

Odchodzę od prac fizycznych, napiszę coś może na temat jego kontaktów ze współpracownikami. Dla mnie jak i pozostałych pracowników naszego działu był kimś wyjątkowym. Zawsze uczynny, służący pomocą i radą, ale i o radę pytający. Nie wstydził się poprosić kogokolwiek z nas o pomoc, jeśli była mu potrzebna lub podzielić się swoimi spostrzeżeniami odnoszącymi się do każdej dziedziny życia. Jeśli zaś chodzi o pozostałych pracowników naszej placówki, myślę, że ich sympatia do osoby Piotra jest bardzo zbliżona do naszej, tej z działu. Potrafił rozmawiać z każdym kolegą, każdą koleżanką, niezależnie od stanowiska jakie dana osoba zajmowała. Potrafił nas bawić.

Jednak w jednej kwestii nas nie posłuchał. O jego dolegliwościach część z nas, pracowników działu, wiedziała wcześniej, czasami skarżył się na ból żołądka. Przekonywaliśmy: Piotrek, zrób badania, idź do lekarza, nie męcz się. Bał się, zwłaszcza gastroskopii. A gdy bóle się wzmogły i nie pora już była na strach wszyscy wiemy jak się to skończyło.

Piotrze! Wiem, że na swojej drodze życia nie spotkam już nikogo takiego jak TY!!!

Jerzy Malicki, Książnica Zamojska

Nigdy nie ma dobrego momentu na pożegnanie

Nigdy nie ma dobrego momentu na pożegnanie Bliskich... ale zawsze jest czas by otulić ich wspomnieniami... To dar łączący nas z tymi, których już z nami nie ma... Wspomnienia koją ból, przywołują wspólnie spędzone chwile... a czasem budzą ciepły uśmiech...

W listopadowe popołudnie (16.11.2019 r.) wszystkich nas obiegła przerażająca wiadomość o śmierci Basi Tracz... Zginęła przechodząc przez przejście dla pieszych, nieopodal miejsca gdzie mieszkała w Bodaczowie.

Barbara Tracz była wieloletnią pracownicą Książnicy Zamojskiej im. Stanisława Kostki Zamoyskiego w Zamościu. Pracowała na stanowisku starszego bibliotekarza od 1987 roku, tuż po ukończeniu Studium Bibliotekarskiego w Krośnie. Najdłużej była zatrudniona w Czytelni Głównej, pracowała także w Wypożyczalni Głównej i ostatnio w Filii nr 6 przy ul. B. Prusa w Zamościu. Odznaczała się wielką obowiązkowością, sumiennością i pracowitością. Bardzo koleżeńska – za-

wsze można było na nią liczyć. Jako bibliotekarka była inteligentna, kompetentna i odcytana. Z łatwością wyszukiwała potrzebne informacje dla Czytelników.

Basia była osobą szlachetną, subtelną, ciepłą i serdeczną. Pamiętamy ją także wesołą, pełną delikatnego żartu. Była cicha, cierpliwa, a w swej skromności nie narzucająca się swoją osobą.

Można powiedzieć za poetą Ks. Janem Twardowskim *Śpieszmy się kochać ludzi tak szybko odchodzą*. Nie odkładajmy spotkań, bo za daleko, za późno, za często. Nie szczędźmy ciepłych słów przyjaciółom, braciom, ciociom. Nie zapominajmy mówić dziękuję, przepraszam, Kocham. Nie bójmy się tulić, całować, uśmiechać. Nie kryjmy czułości, tęsknoty, troski. Nie wstydzmy się uczuć bliskich relacji. Bądźmy dla siebie lepsi i celebrujmy wspólnie spędzone chwile. Żyjmy tak, żeby było Kogo wspominać. Bo na końcu liczy się ...Człowiek.

Anna Wróbel, Teresa Grzelaczyk, Książnica Zamojska

Edyta Wójcik – wspomnienie

W zamojskiej bibliotece publicznej pracowała od 24 października 1988 r. Najpierw w Filiach Bibliotecznych nr 8 i 4, potem w Wypożyczalni Głównej. W 2001 roku objęła stanowisko kierownika Filii nr 10 (późniejszej Filii nr 3) pełniąc tę funkcję do 30 czerwca 2009 r. Od lipca 2009 r. była kierownikiem Działu Udostępniania Książnicy Zamojskiej. Łącznie w bibliotece przepracowała 31 lat, wyróżniając się pracowitością, sumiennością, obowiązkowością i skrupulatnością. Była bibliotekarzem z powołania, kochała książki, doskonale знаła zasób biblioteczny i świetnie poruszała się w zgromadzonych źródłach informacji. Uwielbiała kontakt z czytelnikami, była uprzejma i życzliwa. Każdemu starała się pomóc.

Za działalność na rzecz upowszechniania czytelnictwa w 2008 r. otrzymała dyplom, a w 2011 r. odznakę honorową Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Zasłużony dla Kultury Polskiej”.

Jaka była śp. Edyta? Jak ją zapamiętamy? Oto kilka wspomnień.

„Ślą pożegnania, na które nigdy nie będziemy gotowi (...) i są takie osoby, na myśl o których zawsze zasypie nas lawina wspomnień” – dobrych wspomnień... Takie właśnie pozostawiła w moim sercu Edyta. Osoba wrażliwa, z kobiecą delikatnością, obowiązkowa i perfekcyjna w wykonywaniu powierzonych zadań, zawsze otwarta na ludzi, serdeczna i życzliwa. To Ona przekazała mi wiele cennych wskazówek i rad. Zawsze znalazła czas na rozmowę i dobre słowo, które działało niczym balsam dla duszy. Dziś w zakamarkach mej pamięci widzę Edytę, która z teczką dokumentów w ręce podąża bibliotecznym korytarzem, która uśmiechnięta gratuluje mi sukcesów, ciesząc się z nich razem ze mną, która z dumą opowiada

o kolejnych postępach swojej wnuczki, która przed ostatnim Bożym Narodzeniem na bibliotecznym forum, ze łzami w oczach wypowiada słowa ks. Twardowskiego „Śpieszmy się kochać ludzi, tak szybko odchodzą...” – zbyt szybko... Byłaś przyjacielem i autorytetem, „dobrą duszą” z „sercem na dłoni” – taką Cię zapamiętam...
(Joanna Grabczak)

Poznałam ją pierwszego dnia pracy w bibliotece. Przywitała mnie uśmiechem, roztoczyła ciepło i serdeczność, przełamując tym samym mój strach i niepewność. Na zawsze zapamiętam jej miły głos i dobry, wspierający dotyk, który pomagał mi przetrwać trudne chwile w życiu.

Jako kierownik pozwoliła mi się rozwijać, motywowała, dopingowała, pokazywała błędy, podpowiadała, chwaliła podjęty. Cieszyła się moimi sukcesami.

Rozmawialiśmy niemal codziennie... nagle zrobiło się pusto. Na myśl przychodzi mi słowa z wiersza Wisławy Szymborskiej „Ktoś tutaj był i był, a potem nagle zniknął i uporczywie go nie ma”.

(Barbara Grabowska)

Edytę Wójcik znalazłam prawie 30 lat. Przez te lata nasze drogi spletały się ze sobą i ciągle trudno jest uwierzyć, że to już przeszłość. Często o Niej myślę. Mocno to wszystko przeżyłam.

Wspominam Edytę jako skromną, uśmiechniętą, pełną życia, ciepła i radości kobietę. W domu cudowna żona, mama, babcia. W pracy sumienna, kompetentna, odpowiedzialna, niezwykle pracowita. Zawsze życzliwa, zawsze potrafiąca się wsłuchać w cudze problemy. Wyciągająca swą pomocną dłoń do każdego kto tylko pomocy potrzebował.

Ja taką pomoc otrzymałam w trudnym momencie swojego życia.

Dziękuję Edyto . . .

Dziękuję za przeszłość i lata znajomości z Tobą. Będę pamiętała Twój ciepły głos, Twój śmiech kiedy spadał z regału i Twoją żółtą zwiewną sukienkę.

Zawsze będziesz w moim sercu.

(Małgorzata Małyszka)

Rocznice regionalne 2021

1. Arct, Michał (1840-1916) – słynny wydawca i księgarz warszawski, ur. w Zamościu – 105. rocznica śmierci.
2. Balicki, Marian (1895-1956) – organizator życia szachowego w Zamościu – 65. rocznica śmierci
3. Białasiewicz, Wojciech (1940-2016) – dziennikarz, historyk, pisarz – 5. rocznica śmierci
4. Birkowski, Szymon (1574-1626) – filolog, filozof, lekarz, jeden z pierwszych profesorów Akademii Zamojskiej i jej rektor – 395. rocznica śmierci
5. Bojarczuk, Michał (1900-1986) – długoletni dyr. Liceum im. Jana Zamoyskiego, działacz społeczny, regionalista, kronikarz – 35. rocznica śmierci
6. Branicki, Zygmunt (1911-1987) – adwokat, czołowa postać powojennego Zamościa – 110. rocznica urodzin
7. Burski, Adam (1560-1611) – najwybitniejszy uczony i wielokrotny rektor Akademii Zamojskiej – 410. rocznica śmierci
8. Chlebowski, Bronisław (1846-1918) – wybitny historyk i krytyk literacki – 175. rocznica urodzin
9. Chrzan, Nelly (1946-) – animatorka kultury, działaczka opozycyjna – 75. rocznica urodzin
10. Czernicki, Tomasz (1886-1947) – adwokat, poseł, wpływowy przedstawiciel życia publicznego w międzywojennym Zamościu – 135. rocznica urodzin
11. Dąbrowski, Józef (1888-1976) – infulat zamojski – 45. rocznica śmierci
12. De Kawe, Jerzy (ok. 1720-1761) – architekt, oficer artylerii, geometra – 260. rocznica śmierci
13. Drezner, Tomasz (1560-1616) – prawnik, uczony, profesor i rektor Akademii Zamojskiej – 405. rocznica śmierci
14. Dulewski, Baltazar (1718-1796) – długoletni profesor i rektor Akademii Zamojskiej – 225. rocznica śmierci
15. Ettinger, Salomon (1801-1856) – lekarz, literat, jeden z pionierów literatury w języku jidysz – 220. rocznica urodzin i 165. rocznica śmierci
16. Gąsiorowska, Janina (1936-) – działaczka społeczna, matka chrzestna statku m/s *Ziemia Zamojska* – 85. rocznica urodzin

17. Gołębiewski, Marian (1911-1996) – porucznik AK, żołnierz Podziemia, działacz opozycyjny – 110. rocznica urodzin i 25. rocznica śmierci
18. Grechuta, Marek (1945-2006) – kompozytor, poeta, malarz, muzyk, architekt – 15. rocznica śmierci
19. Hadziewicz, Rafał (1803-1886) – znany polski malarz – 130. rocznica śmierci
20. Hałon, Eugeniusz (1925-2011) – piłkarz i trener – 5. rocznica śmierci
21. Kawala, Tadeusz (1951-2009) – ksiądz, prałat, ekumenista – 70. rocznica urodzin
22. Kazimierzczuk, Zdzisław (1933-2016) – dziennikarz, historyk, regionalista – 5. rocznica śmierci
23. Klukowski, Tadeusz (1931-1953) – żołnierz Podziemia, syn Zygmunta Klukowskiego – 90. rocznica urodzin
24. Kościński, Zbigniew (1924-1996) – literat, dyrektor Liceum Plastycznego w Zamościu – 25. rocznica śmierci
25. Kowalczyk, Kazimierz (1938-2001) – regionalista, historyk, pedagog – 20. rocznica śmierci
26. Kowalicka, Romualda (1941-2001) – muzealniczka, poetka – 80. rocznica urodzin i 20. rocznica śmierci
27. Kozioł, Urszula (1931-) – poetka i pisarka – 90. rocznica urodzin
28. Koźmian, Kajetan (1771-1856) – poeta, krytyk literacki, senator – 250. rocznica urodzin i 165. rocznica śmierci
29. Krauze, Zygfryd (1896-1995) – rejent, redaktor *Teki Zamojskiej* – 125. rocznica urodzin
30. Kukolnik, Bazyli (1765-1821) – pedagog, redaktor *Dziennika Ekonomicznego* – 200. rocznica śmierci
31. Lelewel, Jan Paweł (1796-1847) – inżynier wojskowy, podpułkownik – 225. rocznica urodzin
32. Lorentz, Ewa (1956-) – konserwator zabytków, autorka prac badawczo-konserwatorskich dot. zabytków Zamościa – 65. rocznica urodzin
33. Łempicki, Stanisław (1886-1947) – wybitny historyk, badacz kultury i literatury Zamościa – 135. rocznica urodzin
34. Łoński, Kazimierz (1940-2011) – nauczyciel, twórca ekslibrisów – 10. rocznica śmierci
35. Łukasiński, Walerian (1786-1868) – działacz patriotyczny, więzień zamojskiej twierdzy – 235. rocznica urodzin
36. Madlerowa, Wanda (1891-1969) – nauczycielka, działaczka społeczna – 130. rocznica urodzin
37. Magdziak, Alfreda (1926) – poetka ludowa – 95. rocznica urodzin
38. Makarski, Henryk (1946-2001) – poeta, prozaik, publicysta – 75. rocznica urodzin i 20. rocznica śmierci

39. Malletski, Jan (1777-1846) – generał, inżynier wojskowy, autor modernizacji twierdzy zamojskiej – 175. rocznica śmierci
40. Maria Kazimiera (1641-1716) – królowa Polski, żona Jana III Sobieskiego – 380. rocznica urodzin i 305. rocznica śmierci
41. Namysłowski, Karol (1856-1925) – twórca orkiestry włościańskiej, kompozytor, dyrygent, skrzypek – 165. rocznica urodzin
42. Niklewicz, Maria (1926-) – nauczycielka, poetka – 95. rocznica urodzin
43. Onyszkiewicz, Tadeusz (1906-1989) – zamojski chirurg, długoletni dyrektor szpitala, społecznik – 115. rocznica urodzin
44. Pakulski, Lucjan (1916-1985) – malarz, twórca szkoły plastycznej w Zamościu – 105. rocznica urodzin
45. Pałczyński, Jerzy (1949-2006) – malarz, rzeźbiarz – 15. rocznica śmierci
46. Piechowicz, Szymon (1580-1651) – profesor i rektor Akademii Zamojskiej, lekarz, filolog, aptekarz – 370. rocznica śmierci
47. Podobińska, Władysława (1911-1986) – działaczka turystyki, krajoznawstwa i kultury fizycznej – 110. rocznica urodzin i 35. rocznica śmierci
48. Polkowska, Irena (1936-) – nauczycielka muzyki, poetka, tłumaczka, pisarka – 85. rocznica urodzin
49. Pomarański, Zygmunt (1898-1941) – księgarz, wydawca, kompozytor, legionista – 80. rocznica śmierci
50. Pominkiewicz-Kulikiewicz, Maria (1921-1998) – malarka – 100. rocznica urodzin
51. Popek, Stanisław Leon (1936-) – pedagog, psycholog, malarz, literat – 85. rocznica urodzin
52. Przytuła, Józef (1941-2017) – dyrygent i dyrektor Orkiestry Włościańskiej – 80. rocznica urodzin
53. Rogalski, Piotr (1963-2016) – dziennikarz – 5. rocznica śmierci
54. Rosiński, Henryk (1883-1941) – adwokat, bibliofil, działacz kulturalny i społeczny – 80. rocznica śmierci
55. Rybałtowska, Barbara (1936-) – pisarka, autorka tekstów kabaretowych i piosenek, tłumaczka – 85. rocznica urodzin
56. Satorska, Alicja (1951-) – muzykolog, wieloletni kierownik i dyrygent chóru „Rezonans” – 70. rocznica urodzin
57. Serafin-Sochańska, Zofia (1898-1981) – działaczka kulturalna – 40. rocznica śmierci
58. Siegieńczuk, Marian (1951-1990) – muzealnik, regionalista, działacz turystyczny, fotograf – 70. rocznica urodzin
59. Singer, Isaac Bashevis (1904-1991) – pisarz żydowski, laureat Literackiej Nagrody Nobla w 1978 roku – 30. rocznica śmierci
60. Starnigiel, Wawrzyniec (1571-1639) – profesor Akademii Zamojskiej, II infułat zamojski – 450. rocznica urodzin

61. Staszic, Stanisław (1755-1826) – uczony, filozof, prezes Towarzystwa Przyjaciół Nauk, pisarz, ksiądz – 195. rocznica śmierci
62. Szczerbowski, Adam (1894-1951) – poeta, krytyk literacki, pedagog – 65. rocznica śmierci
63. Szewc, Piotr (1961-) – pisarz, poeta, krytyk – 60. rocznica urodzin
64. Szyszka, Bogdan (1946-) – pedagog, regionalista – 75. rocznica urodzin
65. Terlecki, Marek (1951-2020) – malarz, ilustrator – 70. rocznica urodzin
66. Welcz, (Zawada) Wiktor (1931-2006) – pisarz, prawnik – 90. rocznica urodzin i 15. rocznica śmierci
67. Wierchowiak, Zygmunt (1936-2018) – pedagog, pisarz – 85. rocznica urodzin
68. Wróblewski, Krzysztof (1946-) – lekarz, kolekcjoner, bibliofil, regionalista – 75. rocznica urodzin
69. Zamoyski, Maurycy Klemens (1871-1939) – XV ordynat, polityk, dyplomata, mecenas kultury – 150. rocznica urodzin
70. Zamoyski, Stanisław Kostka (1775-1856) – XII ordynat, założyciel Biblioteki Ordynacji Zamojskiej, mecenas kultury i nauki – 165. rocznica śmierci
71. Zawisza, Franciszek (1905-1976) – ksiądz kanonik, wieloletni proboszcz Kolegiaty – 45. rocznica śmierci
72. Żubrowa, Joanna (1786-1852) – pierwsza kobieta odznaczona krzyżem Virtuti Militari, wsławiona obroną oblężonego Zamościa w 1809 roku – 235. rocznica urodzin
73. Żurawski, Jacek (1926-2007) – XVIII infułat zamojski, proboszcz i opiekun Kolegiaty, protonotariusz apostolski – 95. rocznica urodzin

W ROKU 2021 MIJA:

- 365. rocznica oblężenia Zamościa przez Szwedów (luty 1656)
- 190. rocznica oblężenia Zamościa przez Rosjan (lipiec 1831)
- 100 lat od utworzenia biblioteki miejskiej w Zamościu (1921)
- 95 lat od oficjalnego otwarcia Kina „Stylowy” w Zamościu (1926)
- 95 lat od utworzenia Muzeum Zamojskiego (1926)
- 85 lat od utworzenia Biblioteki Pedagogicznej w Zamościu (1936)
- 75 rocznica napadu na więzienie w Zamościu zorg. przez oddział WiN (1946)

Anna Rychter, Książnica Zamojska

Rocznice literackie 2021

- wybór -

- 265 rocz. ur. – TOMASZ KAJETAN WĘGIERSKI (1756-1787), poeta pol.
385 rocz. ur. i 320 rocz. śm. (1.08) – JAN CHRZYSTOM PASEK (ok. 1636-1701),
pamiętnikarz pol.
400 rocz. ur. i 325 rocz. śm. – WACŁAW POTOCKI (1621-1696), poeta pol.

STYCZEŃ

- 3.01 115 rocz. ur. – ROMAN BRANDSTAETTER (1906-1987), pol. pisarz
4.01 80 rocz. śm. – HENRI BERGSON (1859-1941), franc. pisarz i filozof; 1927 –
Nagroda Nobla
4.01 10 rocz. śm. – ZOFIA BYSTRZYCKA (1922-2011), pol. powieściopisarka
4.01 10 rocz. śm. – JERZY S. SITO (1934-2011), pol. poeta, eseista i tłumacz
5.01 100 rocz. ur. – FRIEDRICH DÜRRENMATT (1921-1990), szwajc. dramaturg,
prozaik i eseista
8.01 125 rocz. śm. – PAUL VERLAINE (1844-1896), poeta franc.
9.01 145 rocz. ur. – ADOLF NOWACZYŃSKI (1876-1944), pol. poeta, eseista, saty-
ryk i dramaturg
10.01 70 rocz. śm. – SINCLAIR LEWIS (1885-1951), pisarz amer.; 1930 – Nagroda
Nobla
10.01 35 rocz. śm. – JAROSLAV SEIFERT (1901-1986), poeta czes.; 1984 – Nagroda
Nobla; 23.09 – 120 rocz. ur.
12.01 20 rocz. śm. – ALEKSANDER BOCHEŃSKI (1904-2001), pisarz pol.
12.01 145 rocz. ur. – JACK LONDON (1876-1916), pisarz amer.; 22.11 – 105 rocz. śm.
13.01 80 rocz. śm. – JAMES JOYCE (1882-1941), pisarz irl.
14.01 135 rocz. ur. – HUGH LOFTING (1886-1947), amer. pisarz pochodzenia
bryt.
15.01 130 rocz. ur. – OSIP MANDELSZTAM (1891-1938), ros. poeta i prozaik
18.01 85 rocz. śm. – RUDYARD KIPLING (1865-1936); ang. prozaik i poeta; 1907 –
Nagroda Nobla
18.01 15 rocz. śm. – JAN TWARDOWSKI (1915-2006), pol. poeta, ksiądz
20.01 195 rocz. ur. – STANISŁAW STASZIC (1755-1826), pol. pisarz polityczny
i publicysta, filozof i tłumacz, działacz oświeceniowy
21.01 120 rocz. ur. – JANUSZ MEISSNER (1901-1978), pol. pisarz i dziennikarz
22.01 100 rocz. ur. – KRZYSZTOF KAMIL BACZYŃSKI (1921-1944), poeta pol.
28.01 25 rocz. śm. – IOSIF BRODSKI (1940-1996), pisarz ros.; 1987 – Nagroda Nobla
29.01 155 rocz. ur. – ROMAIN ROLLAND (1866-1944), pisarz franc.; 1915 – Nagro-
da Nobla
29.01 90 rocz. ur. – WŁODZIMIERZ SCISŁOWSKI (1931-1994), pol. satyryk, autor
utworów dla dzieci i młodzieży
31.01 65 rocz. śm. – ALAN ALEXANDER MILNE (1882-1956), pisarz ang., autor
książek dla dzieci

LUTY

- 6.02 115 rocz. ur. – JADWIGA KORCZAKOWSKA (1906-1994), pol. poetka, pisarka, autorka utworów dla dzieci
- 10.02 135 rocz. ur. – JERZY SZANIAWSKI (1886-1970), pol. dramaturg, pisarz
- 11.02 35 rocz. śm. – FRANK HERBERT (1920-1986), pisarz amer.
- 11.02 105 rocz. ur. – SEWERYNA SZMAGLEWSKA (1916-1992), pisarka pol., autorka utworów dla dzieci i młodzieży
- 12.12 200 rocz. ur. – GUSTAW FLAUBERT (1821-1880), pisarz franc.
- 18.02 125 rocz. ur. – ANDRÉ BRETON (1896-1966), franc. pisarz, poeta, eseista i krytyk sztuki; 28.09 – 55 rocz. śm.
- 19.02 5 rocz. śm. – UMBERTO ECO (1932-2016), wł. pisarz, eseista i uczony
- 19.02 70 rocz. ur. – ANDRÉ GIDE (1869-1951), franc. prozaik; 1947 – laureat Nagrody Nobla
- 19.02 5 rocz. śm. – HARPER LEE (1926-2016), pisarka amer.; 28.04 – 95 rocz. ur.
- 20.02 15 rocz. śm. – LUCJAN WOLANOWSKI, właśc. Lucjan Kon (1920-2006), pol. pisarz, reporter, podróżnik i tłumacz
- 23.02 200 rocz. śm. – JOHN KEATS (1795-1821), poeta ang.
- 24.02 80 rocz. śm. – EMIL ZEGADŁOWICZ (1888-1941), pol. poeta, prozaik
- 25.02 145 rocz. śm. – SEWERYN GOSZCZYŃSKI (1801-1876), pol. poeta, działacz niepodległościowy; 4.11 – 220 rocz. ur.
- 28.02 115 rocz. ur. – WIESŁAW WERNIC (1906-1986), pol. prozaik, autor utworów dla dzieci i młodzieży; 1.08 – 35 rocz. śm.

MARZEC

- 5.03 55 rocz. śm. – ANNA ACHMATOWA (1889-1966), poetka ros.
- 5.03 120 rocz. ur. – JULIAN PRZYBOŚ (1901-1970), pol. poeta, eseista, tłumacz
- 7.03 110 rocz. ur. – STEFAN KISIELEWSKI, Kisiel (1911-1991), pol. prozaik, publicysta, kompozytor, krytyk muzyczny; 27.09 – 30 rocz. śm.
- 7.03 5 rocz. śm. – ALEKSANDER MINKOWSKI (1933-2016), pol. pisarz, reportażysta i scenarzysta filmowy
- 12.03 90 rocz. ur. – JÓZEF TISCHNER (1931-2000), pol. filozof i pisarz, ksiądz
- 14.03 220 rocz. śm. – IGNACY KRASICKI (1735-1801), pol. poeta, pisarz, encyklopedysta, arcybiskup gnieźnieński
- 14.03 90 rocz. ur. – ANNA STROŃSKA (1931-2007), pol. pisarka i publicystka
- 18.03 25 rocz. śm. – ODYSEAS ELITIS, właśc. Odiseas Alepudelis (1911-1996), poeta gr.; 1979 – Nagroda Nobla; 2.11 – 110 rocz. ur.
- 23.03 140 rocz. ur. – ROGER MARTIN DU GARD (1881-1958), pisarz franc.; 1937 – Nagroda Nobla
- 23.03 90 rocz. ur. – JERZY KRZYSZTOŃ (1931-1982), pol. pisarz, dramaturg, reportażysta i tłumacz
- 27.03 15 rocz. śm. – LESŁAW M. BARTELSKI (1920-2006), pisarz pol.
- 27.03 150 rocz. ur. – HENRYK MANN (1871-1950), pisarz niem.
- 28.03 85 rocz. ur. – MARIO VARGAS LLOSA (ur. 1936), peruwiański pisarz, dziennikarz, myśliciel, polityk; 2010 – Nagroda Nobla

- 28.03 80 rocz. śm. – VIRGINIA WOOLF (1882-1941), pisarka ang.
 29.03 10 rocz. śm. – EWA NOWACKA (1934-2011), pol. pisarka, autorka utworów dla młodzieży
 31.03 425 rocz. ur. – RENÉ DESCARTES, KARTEZJUSZ (1596-1650), franc. matematyk i filozof
 31.03 5 rocz. śm. – IMRE KERTÉSZ (1929-2016), węg. powieściopisarz, eseista i tłumacz; 2002 – Nagroda Nobla

KWIECIEŃ

- 1.04 125 rocz. ur. – POLA GOJAWICZYŃSKA (1896-1963), pisarka pol.
 2.04 5 rocz. śm. – LARS GUSTAFSSON (1936-2016), szw. poeta, dramaturg, prozaik i eseista; 17.05 – 85 rocz. ur.
 3.04 125 rocz. ur. – JÓZEF CZAPSKI (1896-1993), pol. malarz i pisarz
 3.04 30 rocz. śm. – GRAHAM GREENE (1904-1991), pisarz ang.
 4.04 30 rocz. śm. – MAX FRISCH (1911-1991), szwajc. pisarz, dramaturg i architekt; 15.05 – 110 rocz. ur.
 6.04 120 rocz. ur. – MARIAN HEMAR, ur. jako Jan Marian Heschel (1901-1972), pol. poeta, komediopisarz, dramaturg, tłumacz
 8.04 110 rocz. ur. – EMIL CIORAN (1911-1995), pisarz rum.
 8.04 90 rocz. śm. – ERIK AXEL KARLFELDT (1864-1931), szw. poeta, 1931 – Nagroda Nobla (pośmiertnie)
 9.04 200 rocz. ur. – CHARLES BAUDELAIRE (1821-1867), poeta franc.
 13.04 lub 13.05 115 rocz. ur. – SAMUEL BECKETT (1906-1989), irł. dramaturg, prozaik i eseista; 1969 – Nagroda Nobla
 15.04 90 rocz. ur. – TOMAS TRANSTRÖMER (1931-2015), szw. poeta, pisarz i tłumacz; 2011 – Nagroda Nobla
 17.04 225 rocz. ur. – STANISŁAW JACHOWICZ (1796-1857), pol. bajkopisarz i pedagog, autor utworów dla dzieci
 17.04 35 rocz. śm. – MARIA WARDASÓWNA (1907-1986), pisarka pol., autorka utworów dla dzieci i młodzieży
 19.04 5 rocz. śm. – ARKADIUSZ SANN (1959-2016), pol. poeta i prozaik
 24.04 290 rocz. śm. – DANIEL DEFOE właśc. Daniel Foe (1660-1731), pisarz ang.
 27.04 15 rocz. śm. – JANUSZ WOLNIEWICZ (1929-2006), pol. pisarz, reportażysta i podróżnik

MAJ

- 3.05 30 rocz. śm. – JERZY KOSIŃSKI, ur. jako Józef Lewinkopf (1933-1991), pol.-amer. pisarz poch. żyd. piszący w j. ang.
 5.05 175 rocz. ur. – HENRYK SIENKIEWICZ (1846-1916), pol. pisarz i publicysta; 1905 – Nagroda Nobla; 15.11 – 105 rocz. śm.
 7.05 160 rocz. ur. – RABINDRANATH TAGORE (1861-1941), ind. poeta, prozaik, filozof, kompozytor, malarz; 1913 – Nagroda Nobla; 7.08 – 80 rocz. śm.
 9.05 15 rocz. śm. – JERZY TADEUSZ FICOWSKI (1924-2006), pol. poeta, eseista, autor tekstów piosenek, prozaik, tłumacz

- 10.05 35 rocz. śm. – ANNA KAMIENSKA (1920-1986), pol. poetka, autorka utworów dla dzieci i młodzieży, tłumaczka
- 10.05 100 rocz. śm. – ZOFIA ROGOSZÓWNA (1881 lub 1882-1921), pol. pisarka dla dzieci, tłumaczka i poetka
- 11.05 105 rocz. ur. – CAMILO JOSÉ CELA (1916-2002), hiszp. prozaik; 1989 – Nagroda Nobla
- 11.05 50 rocz. śm. – RAFAŁ WOJACZEK (1945-1971), pol. poeta, prozaik
- 12.05 5 rocz. śm. – MARIA CZUBASZEK (1939-2016), pol. pisarka i satyryk
- 14.05 15 rocz. śm. – MAGDA LEJA, ps. Maria Radecka (1935-2006), pol. pisarka, autorka utworów dla dzieci
- 15.05 130 rocz. ur. – MICHAŁ A. BULHAKOW (1891-1940), ros. dramaturg i prozaik
- 18.05 170 rocz. ur. – ICCHOK LEJB PEREC (1851 lub 1852 -1915), pol. i żyd. pisarz, jeden z głównych twórców literatury jidysz
- 19.05 50 rocz. śm. – CZESŁAW JANCZARSKI (1911-1971), pol. pisarz i poeta piszący dla dzieci; 2.09 – 110 rocz. ur.
- 20.05 35 rocz. śm. – KAROL OLGIERD BORCHARDT (1905-1986), pisarz pol. i malarz
- 21.05 180 rocz. śm. – JULIAN URSYN NIEMCEWICZ (1757-1841), pol. dramaturg, pisarz, poeta, historyk, tłumacz
- 23.05 115 rocz. śm. – HENRYK IBSEN (1828-1906), dramaturg norw.
- 24.05 80 rocz. ur. – BOB DYLAN ur. jako R. A. Zimmerman (1941-), amer. piosenkarz, kompozytor, autor tekstów, pisarz i poeta; 2016 – Nagroda Nobla

CZERWIEC

- 6.06 75 rocz. śm. – GERHART HAUPTMANN (1862-1946), niem. dramaturg i powieściopisarz; 1912 – Nagroda Nobla
- 6.06 180 rocz. ur. – ELIZA ORZESZKOWA (1841-1910), pisarka pol.
- 7.06 5 rocz. śm. – MARITA LINDQUIST (1918-2016), fiń. autorka książek dla dzieci i młodzieży
- 8.06 65 rocz. śm. – JAN LECHOŃ, właśc. Leszek Józef Serafinowicz (1899-1956), pol. poeta, prozaik, krytyk literacki i teatralny
- 14.06 35 rocz. śm. – JORGE LUIS BORGES (1899-1986), argent. pisarz, poeta
- 18.06 85 rocz. śm. – MAKSYM GORKI, właśc. Aleksiej Maksimowicz Pieszkow (1868-1936), ros. pisarz i publicysta
- 21.06 110 rocz. ur. – HANNA MALEWSKA (1911-1983), pisarka pol.
- 22.06 95 rocz. ur. – TADEUSZ KONWICKI (1926-2015), pol. prozaik, scenarzysta
- 24.06 400 rocz. ur. – JAN ANDRZEJ MORSZTYN (1621-1693), poeta pol.
- 27.06 20 rocz. śm. – TOVE JANSSON (1914-2001), fiń. pisarka, malarka, ilustratorka i rysowniczką komiksowa
- 30.06 110 rocz. ur. – CZESŁAW MIŁOSZ (1911-2004), poeta pol.; 1980 – Nagroda Nobla

LIPIEC

- 2.07 55 rocz. śm. – JAN BRZECHWA, właśc. Jan Wiktor Lesman (1898-1966), pol. poeta, autor utworów dla dzieci, tłumacz
- 2.07 60 rocz. śm. – ERNEST HEMINGWAY (1899-1961), pisarz amer.; 1954 – Nagroda Nobla
- 3.07 70 rocz. śm. – TADEUSZ BOROWSKI (1922-1951), pol. poeta, prozaik
- 4.07 80 rocz. śm. – TADEUSZ BOY-ŻELEŃSKI, Boy (1874-1941), pol. tłumacz, krytyk literacki i teatralny, pisarz, poeta-satyryk, kronikarz, eseista
- 4.07 45 rocz. śm. – ANTONI SŁONIMSKI (1895-1976), pol. poeta, felietonista, dramatopisarz, satyryk, krytyk teatralny
- 5.07 90 rocz. ur. – JANUSZ DOMAGALIK (1931-2007), pol. prozaik, dziennikarz, autor utworów dla młodzieży
- 5.07 90 rocz. ur. – BOHDAN PETECKI (1931-2011), pol. pisarz, dziennikarz, autor powieści młodzieżowych; 23.11 – 10 rocz. śm.
- 8.07 15 rocz. śm. – JULIUSZ WIKTOR GOMULICKI (1909-2006), pisarz pol.
- 8.07 400 rocz. ur. – JEAN DE LA FONTAINE (1621-1695), franc. poeta, bajkopisarz
- 9.07 105 rocz. ur. – STANISŁAW PAGACZEWSKI (1916-1984), pol. autor literatury dla dzieci, poeta
- 10.07 25 rocz. śm. – CZESŁAW CENTKIEWICZ (1904-1996), pol. pisarz, reportażysta, podróżnik
- 10.07 90 rocz. ur. – ALICE MUNRO (ur. 1931), pisarka kanad.; 2013 – Nagroda Nobla
- 10.07 150 rocz. ur. – MARCEL PROUST (1871-1922), pisarz franc.
- 10.07 30 rocz. śm. – WŁODZIMIERZ SŁOBODNIK (1900-1991), pol. poeta, tłumacz, satyryk, autor książek dla młodzieży
- 15.07 145 rocz. śm. – ALEKSANDER FREDRO (1793-1876), pol. komediopisarz, pamiętnikarz i poeta
- 17.07 120 rocz. ur. – BRUNO JASIEŃSKI, właśc. Wiktor Zysman (1901-1938), pisarz i poeta futurystyczny
- 20.07 5 rocz. śm. – WŁODZIMIERZ ODOJEWSKI (1930-2016), pol. prozaik
- 24.07 30 rocz. śm. – ISAAC BASHEVIS SINGER (1902-1991), amer. pisarz ur. w Polsce, tworzący w jidysz; 1978 – Nagroda Nobla
- 26.07 165 rocz. ur. – GEORGE BERNARD SHAW (1856-1950), irl dramaturg i prozaik; 1925 – Nagroda Nobla

SIERPIEŃ

- 5.08 100 rocz. ur. – ROMAN BRATNY, właśc. R. Mularczyk (1921-2017), pol. prozaik, poeta, publicysta i scenarzysta filmowy
- 6.08 20 rocz. śm. – JORGE AMADO, właśc. Jorge Leal Amado de Faria (1912-2001), pisarz brazył.
- 7.08 100 rocz. śm. – ALEKSANDR BŁOK (1880-1921), ros. poeta, dramaturg
- 10.08 30 rocz. śm. – TADEUSZ NOWAK (1930-1991), pol. poeta i prozaik, tłumacz
- 10.08 125 rocz. ur. – STEFAN WIECHECKI, Wiech (1896-1979), pol. pisarz, satyryk, publicysta i dziennikarz

- 13.08 75 rocz. śm. – HERBERT GEORGE WELLS (1866-1946), pisarz ang.; 21.09 – 155 rocz. ur.
- 14.08 65 rocz. śm. – BERTOLT BRECHT (1898-1956), niem. pisarz, dramaturg
- 14.08 100 rocz. ur. – JULIA HARTWIG (1921-2017), pol. poetka i eseistka
- 15.08 250 rocz. ur. – WALTER SCOTT (1771-1832), szkocki pisarz i poeta
- 17.08 125 rocz. ur. – JÓZEF WITTLIN (1896-1976), pol. poeta, prozaik i tłumacz; 28.02 – 45 rocz. śm.
- 19.08 95 rocz. ur. – MAŁGORZATA HILLAR (1926- 1995), pol. poetka
- 19.08 85 rocz. śm. – FEDERICO GARCÍA LORCA (1898-1936), hiszp. poeta, dramaturg
- 20.08 120 rocz. ur. – SALVATORE QUASIMODO (1901-1968), wł. poeta, krytyk teatralny; 1959 – Nagroda Nobla
- 25.08 45 rocz. śm. – EYVIND JOHNSON (1900-1976), prozaik szw.; 1974 – Nagroda Nobla
- 25.08 130 rocz. ur. – GUSTAW MORCINEK (1891-1963), pol. pisarz
- 27.08 105 rocz. ur. – JERZY KAMIL WEINTRAUB (1916-1943), pol. poeta, publicysta, tłumacz
- 30.08 15 rocz. śm. – NADŻIB MAHFUZ (1911-2006), egip. prozaik, 1988 – Nagroda Nobla; 11.12 – 110 rocz. ur.
- 31.08 80 rocz. śm. – MARINA I. CWIETAJEWA (1892-1941), poetka ros.

WRZESIEŃ

- 2.09 45 rocz. śm. – STANISŁAW GROCHOWIAK (1934-1976), pol. poeta, dramatopisarz i publicysta
- 4.09 105 rocz. śm. – JOSÉ ECHEGARAY Y EIZAGUIRRE (1832-1916), hiszp. dramatopisarz i polityk; 1904 – Nagroda Nobla
- 12.09 100 rocz. ur. – STANISŁAW LEM (1921-2006), pol. pisarz i filozof; 27.03 – 15 rocz. śm.
- 12.09 40 rocz. śm. – EUGENIO MONTALE (1896-1981), wł. eseista, poeta, polityk, tłumacz; 1975 – Nagroda Nobla; 12.10 – 125 rocz. ur.
- 13.09 105 rocz. ur. – ROALD DAHL (1916-1990), bryt. pisarz, scenarzysta i publicysta pochodzenia norw., autor utworów dla dzieci
- 13 lub 14.09 700 rocz. śm. – DANTE ALIGHIERI (1265-1321), wł. poeta, filozof
- 14.09 170 rocz. śm. – JAMES FENIMORE COOPER (1789-1851), pisarz amer.
- 20.09 50 rocz. śm. – JORGOS SEFERIS (1900-1971), gr. poeta i eseista; 1963 – Nagroda Nobla
- 24.09 125 rocz. ur. – FRANCIS SCOTT FITZGERALD (1896-1940), pisarz amer.
- 24.09 200 rocz. ur. – CYPRIAN KAMIL NORWID (1821-1883), pol. poeta, prozaik, dramatopisarz, malarz
- 26.09 30 rocz. śm. – JERZY AFANASJEW (1932-1991), pol. pisarz, poeta
- 28.09 130 rocz. śm. – HERMAN MELVILLE (1819-1891), amer. pisarz, poeta
- 28.09 35 rocz. śm. – EWA SZELBURG-ZAREMBINA (1899-1986), pol. pisarka, poetka, autorka utworów dla dzieci i młodzieży
- 30.09 25 rocz. śm. – GABRIELA PAUSZER-KŁONOWSKA (1908-1996), polska pisarka, autorka utworów dla dzieci i młodzieży

PAŹDZIERNIK

- 9.10 15 rocz. śm. – MAREK GRECHUTA (1945-2006), pol. kompozytor i piosenkarz, poeta, malarz
- 9.10 85 rocz. ur. – AGNIESZKA OSIECKA (1936-1997), pol. poetka, autorka tekstów piosenek, pisarka, reżyser
- 9.10 100 rocz. ur. – TADEUSZ RÓŻEWICZ (1921-2014), pol. poeta, dramaturg, prozaik i scenarzysta
- 13.10 5 rocz. śm. – DARIO FO (1926-2016), wł. dramaturg; 1997 – Nagroda Nobla; 24.03 – 95 rocz. ur.
- 17.10 120 rocz. śm. – MICHAŁ BAŁUCKI (1837-1901), pol. pisarz, komediopisarz i publicysta
- 20.10 75 rocz. śm. – ELFRIEDE JELINEK (1946-), pisarka austr.; 2004 – Nagroda Nobla
- 21.10 175 rocz. ur. – EDMONDO DE AMICIS (1846-1908), pisarz wł.
- 27.10 105 rocz. ur. – KAZIMIERZ BRANDYS (1916-2000), pol. prozaik

LISTOPAD

- 1.11 100 rocz. ur. – IDA FINK (1921-2011) – pol.-izrael. pisarka; 27.09 – 10 rocz. śm.
- 1.11 525 rocz. śm. – FILIP KALLIMACH, właśc. Filippo Buonaccorsi de Tebadis Experiens (1437-1496), wł. poeta i prozaik piszący w jęz. łac.
- 1.11 15 rocz. śm. – WILLIAM STYRON (1925-2006), pisarz amer.
- 2.11 25 rocz. śm. – ARTUR MIĘDZYRZECKI (1922-1996), pol. poeta, prozaik
- 3.11 50 rocz. śm. – JANINA PORAZIŃSKA (1888-1971), pol. poetka, prozaik, tłumaczka, autorka utworów dla dzieci
- 4.11 90 rocz. śm. – ARTUR OPPMAN, Or-Ot (1867-1931), pol. poeta
- 6.11 100 rocz. ur. – JAMES JONES (1921-1977), pisarz amer.
- 7.11 5 rocz. śm. – LEONARD COHEN (1934-2016), kanad. poeta, pisarz i piosenkarz
- 10.11 130 rocz. śm. – JEAN ARTHUR RIMBAUD (1854-1891), poeta franc.
- 11.11 200 rocz. ur. – FIODOR DOSTOJEWSKI (1821-1881), ros. pisarz i myśliciel; 9.02 – 140 rocz. śm.
- 12.11 85 rocz. śm. – STEFAN GRABIŃSKI (1887-1936), pisarz pol.
- 13.11 75 rocz. śm. – STANISŁAW BARAŃCZAK (1946-2014), pol. poeta, krytyk, tłumacz
- 20.11 10 rocz. śm. – OLGIERD BUDREWICZ (1923-2011), pol. dziennikarz, reportażysta, pisarz, podróżnik
- 21.11 10 rocz. śm. – ANNE MCCAFFREY (1926-2011), amer. pisarka; 1.04 – 95 rocz. ur.
- 24.11 195 rocz. ur. – CARLO COLLODI właśc. C. Lorenzini (1826-1890), pisarz wł.
- 24.11 10 rocz. śm. – ANDRZEJ MANDALIAN (1926-2011), pol. poeta, scenarzysta, tłumacz; 6.12 – 95 rocz. ur.
- 24.11 130 rocz. ur. – MARIA PAWLIKOWSKA-JASNORZEWSKA (1891-1945), pol. poetka i dramatopisarka

GRUDZIEŃ

- 5.12 15 rocz. śm. – CEZARY LEŻEŃSKI (1930-2006), pol. prozaik i publicysta, autor utworów dla dzieci i młodzieży
- 6.12 10 rocz. śm. – ZBIGNIEW SAFJAN (1922-2011), pol. pisarz, scenarzysta
- 10.12 130 rocz. ur. – NELLY SACHS (1891-1970), poetka niem.; 1966 – Nagroda Nobla
- 12.12 200 rocz. ur. – GUSTAW FLAUBERT (1821-1880), pisarz franc.
- 16.12 15 rocz. śm. – RYSZARD LISKOWACKI (1932-2006), pol. prozaik, poeta, publicysta, autor książek dla młodzieży
- 17.12 90 rocz. ur. – KRYSTYNA BOGLAR (1931-2019), pol. prozaik, poetka, autorka utworów dla dzieci
- 17.12 100 rocz. śm. – GABRIELA ZAPOLSKA (1857-1921), pol. pisarka, dramatopisarka, publicystka
- 18.12 10 rocz. śm. – VÁCLAV HAVEL (1936-2011), czes. pisarz, dramaturg, polityk; 5.10 – 85 rocz. ur.
- 18.12 125 rocz. ur. – STANISŁAW MACKIEWICZ, Cat (1896-1966), pol. publicysta, pisarz; 18.02 – 55 rocz. śm.
- 22.12 160 rocz. ur. – ZENON PRZESMYCKI (1861-1944), pol. poeta, krytyk i tłumacz
- 25.12 5 rocz. śm. – MARIA ŁOPATKOWA (1927-2016), pol. pisarka
- 25.12 145 rocz. śm. – NARCYZA ŻMICHOWSKA (1819-1876), pol. pisarka i poetka
- 26.12 130 rocz. ur. – HENRY MILLER (1891-1980), prozaik amer.
- 31.12 45 rocz. śm. – ELŻBIETA JACKIEWICZOWA (1902-1976), pol. pisarka, publicystka, pedagog

Anna Kalniuk, Książnica Zamojska

Jan Henryk Cichosz zestawienie bibliograficzne

Jan Henryk Cichosz (ur. 1 lipca 1949 w Wielobyczy) – poeta, publicysta, dziennikarz, regionalista, animator życia literackiego w Krasnymstawie, gdzie mieszka i tworzy.

Zadebiutował w 1972 r. w *Zielonym Sztandarze* wierszem pt. *Wiejski cmentarz*. Publikował m.in. w *Autografie*, *Akancie*, *Egerii*, *Kamienie*, *Kresach Literackich*, *Morzu i Ziemi*, *Nowym Wyrazie*, *Okolicach*, *Przekroju*, *Radarze*, *Słowie Powszechnym*, *Tygodniku Kulturalnym*, *Wiadomościach Kulturalnych*, *Więziach*, *Za i przeciw*, *Życiu Literackim*. Wydał dotychczas 12 tomików poetyckich, a jego wiersze znalazły się w wielu antologiach i almanachach. Prezentowało je także Polskie Radio w programie 1, 2 i 3, Radio Kielce i Radio Lublin. Jest laureatem ponad 30. ogólnopolskich konkursów poetyckich.

Redagował kolumnę literacką w *Tygodniku Zamojskim*, *Przeglądzie Kresowym*; współpracował również z tygodnikiem *Kronika Zamojska*.

W 1977 r. utworzył przy Krasnostawskim Domu Kultury Grupę Literacką *Słowo*. Był pomysłodawcą wielu inicjatyw literackich w Krasnymstawie. Należał do Lubelskiego Oddziału Związku Literatów Polskich i Grupy Literackiej *Zamoście*. W latach dziewięćdziesiątych wydawał gazetkę literacką *Hereditas*, a w ostatnich latach prowadził internetowego bloga tworzonego w formie literackiego pamiętnika.

Nagrody i odznaczenia: Złote Karpie (Krasnystaw 2001), Srebrny Krzyż Zasługi (2003), dyplom Ministra Kultury (1981), dyplom Prezydenta Lublina i SPP w Lublinie „Niestrudzony dla literatury” (2007), odznaka „Zasłużony Działacz Kultury” (1987), odznaka „Za zasługi dla województwa zamojskiego” (1989), brązowa odznaka Ministra Sprawiedliwości „Za zasługi w penitencjarnej pracy oświatowo-kulturalnej” (2004).

Cz. I. Podmiotowa

Książki

1. Codzień / Jan Henryk Cichosz. – Lublin : Norbertinum, Wydawnictwo, Drukarnia, Księgarnia, 2007
2. Czas fotografii / Jan Henryk Cichosz. – Lublin : Norbertinum, Wydawnictwo, Drukarnia, Księgarnia, 2000

3. In blanco / Jan Henryk Cichosz. – Lublin : Norbertinum, Wydawnictwo, Drukarnia, Księgarnia, 2010
4. Krajobrazy pamięci / Jan Henryk Cichosz ; Wydział Kultury Sportu i Turystyki. Urząd Wojewódzki w Chełmie. – Lublin : Norbertinum, Wydawnictwo, Drukarnia, Księgarnia, 1995
5. Malowanie czasu / Jan Henryk Cichosz ; Krasnostawski Dom Kultury. – Lublin : Norbertinum, Wydawnictwo, Drukarnia, Księgarnia, 1993
6. Pielgrzymka / Jan Henryk Cichosz. – Krasnystaw : Krasnostawski Dom Kultury, 1983
7. Przestrzenie / Jan Henryk Cichosz. – Lublin : Norbertinum, Wydawnictwo, Drukarnia, Księgarnia, 1997
8. Przez otwarte ogrody / Jan Henryk Cichosz. – Lublin : Wydawnictwo Lubelskie : na zlec. Stowarzyszenia Miłośników Ziemi Chełmskiej, 1988
9. Stop-klatka / Jan Henryk Cichosz. – Warszawa: Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, 2012
10. Śmierć motyla : wybór wierszy / Jan Henryk Cichosz. – Lublin : Norbertinum, Wydawnictwo, Drukarnia, Księgarnia, 2002
11. Wieczór autorski / Jan Henryk Cichosz. – Lublin : Norbertinum, Wydawnictwo, Drukarnia, Księgarnia : na zlec. Wydziału Spraw Społecznych Urzędu Wojewódzkiego w Zamościu, 1990
12. Zegar słoneczny / Jan Henryk Cichosz. – Lublin : Norbertinum, Wydawnictwo, Drukarnia, Księgarnia, 2005

Wiersze, proza

13. A duch wieje kędy chce... : almanach poezji religijnej / wybór i oprac. Marian Stanisław Hermaszewski. – Lublin, 1993. – S. 53-56
14. A my jeszcze ciągle ułani... / Jan Henryk Cichosz // Tygodnik Chełmski. – 1989, nr 19, s. 9
15. A my tacy maleńcy... : wybór wierszy poetów związanych z Ziemią Krasnostawską / [wybrał i oprac. Tadeusz Piotr Polanowski] ; Krasnostawski Dom Kultury. – Lublin, 1996. – S. 15-20
16. Brzezina ; Zmartwychwstanie lasu ; Nóż / Jan Henryk Cichosz // Autograf. – 2001, nr 1, s. 11
17. Budzenie kobiety / Jan Henryk Cichosz // Głos Nauczycielski. – 2002, nr 10, dod. Literacki Głos Nauczycielski, nr 144, s. 3
18. Byle jak ; Moja wiedza ; Powroty / Jan Henryk Cichosz // Kresy Literackie. – 1993, nr 3, s. 30-31
19. Cyganie ; List ; Ojciec ; Paryżanka ; Początek ; Ścieżka ; Wędrowanie / Jan Henryk Cichosz // Kresy Literackie – 1990, nr 3-4, s. 21
20. Do Emaus ; Dobrze mi z tobą... ; Ogród codzienności ; Poprzez otwarte ogrody... ; Wytarte tablice / Jan Henryk Cichosz // Tygodnik Chełmski. – 1989, nr 19, s. 9

21. Jakże łatwiej... (Ks. Janowi Twardowskiemu) / Jan Henryk Cichosz // Słowo Powszechne. – 1992, nr 148, s. 6
22. Jeszcze w oczach sen / Jan Henryk Cichosz // Tygodnik Zamojski. – 1989, nr 3, s. 9
 toż.: Autograf. – 2001, nr 1, s. 11 ; Wiadomości Kulturalne. – 1996, nr 39, s. 13 ; Zamojski Kwartalnik Kulturalny. – 1989, nr 1, s. 75
23. Krasnostawskie zapiski poetyckie. T. 2, Poeeci spod herbu Karpia / [wybór tekstów Saturnin Naliwajko]. – Krasnystaw, 2008. – S. 25-30
24. Modlitwa / Jan Henryk Cichosz // Gromada – Rolnik Polski. – 1989, nr 87, s. 9
25. Moja spowiedź ; Fotografia ; Marek Swatowski gdy kończył nową rzeźbę ; Zwykły wiersz ; Chwila / Jan Henryk Cichosz // Fraza. – R. 21[22], nr 3 (2012), s. 153-155
26. Naucz nas Panie / Jan Henryk Cichosz // Za i przeciw. – 1989, nr 5, s. 18
27. Piękno nieposkromione / wybór Marian J. Kawałko, Longin J. Okoń, Stanisław Popek. – Lublin, 2000. – S. 23-26
28. Prababka / Jan Henryk Cichosz // Twórczość Ludowa. – R. 24, nr 3/4 (2009), s. 83
29. Próba komunikatu / Jan Henryk Cichosz // Tygodnik Zamojski – 1985, nr 2, s. 41
30. [Raz jeszcze udało się...] (Annie Kicińskiej) / Jan Henryk Cichosz // Tygodnik Zamojski – 1989, nr 37, s. 11
31. Rozmowa z ojcem / Jan Henryk Cichosz // Tygodnik Kulturalny. – 1985, nr 9, s. 7
32. Ruch wahadła ; Chrystus ; Wykręt ; Spacer z żoną ; Wieczór autorski ; W ławce szkolnej / Jan Henryk Cichosz // Tygodnik Zamojski. – 1989, nr 29, s. 12
33. Stare zdjęcie / Jan Henryk Cichosz // Autograf – 2001, nr 1, s. 11
34. To nie takie proste... / Jan Henryk Cichosz // Przekrój – 2000, nr 24, s. 28
35. W mojej dolinie / Jan Henryk Cichosz // Kresy Literackie. – 1993, nr 3, s. 30
 toż.: Autograf. – 200, nr 1, s. 11 ; Tygodnik Kulturalny. – 1989, nr 21, s. 10 ; Wiadomości Kulturalne. – 1996, nr 39, s. 13
36. [W otwartym oknie] ; Ruch wahadła ; [Jeszcze w oczach sen] ; [Otworzyłem drzwi] ; [Z tej pamięci] ; W mojej dolinie ; Nasza rewolucja ; [Uschła jagoda w dzbanku] ; [Przez otwarte ogrody] : wiersze / Jan Henryk Cichosz // Wiadomości Kulturalne. – 1996, nr 39, s. 13
37. W szpitalu ; Pieve / Jan H. Cichosz // Akant. – 2001, nr 5, s. 18
38. We mnie zapach lata / Jan Henryk Cichosz // Akant. – 2009, nr 5, s. 38
39. Wejście w pamięć ; Wytarte tablice / Jan Henryk Cichosz // Zielony Sztandar. – 1989, nr 49, s. 12
40. Wiara ; Fotografia wykopana ; Byle co ; Pożegnanie / Jan Henryk Cichosz // Więż. – R. 50, nr 8/9 (2007), s. 59-60

41. Wiązanie światłem słowa : antologia współczesnej poezji / wybór Longin Jan Okoń. – Lublin, 1997. – S. 31-38
42. Wiersze ze znakiem zapytania : Wszystko już było ; Rok piąty ; Matka Boska Krasnostawska / Jan Henryk Cichosz // Akcent. – 2011, nr 2, s. 80-81
43. Wigilia / Jan Henryk Cichosz // Zielony Sztandar – 1989, nr 52, s. 12
44. Wigilia ; Ziemia w zimie ; Szopka Lubelska ; Szczodraki / Jan Henryk Cichosz // Tygodnik Zamojski. – 1988, nr 52, s. 7
45. Wytarte tablice / Jan Henryk Cichosz // Zielony Sztandar – 1989, nr 49, s. 12
46. Zasypało bramy do Raju... / Jan Henryk Cichosz // Magazyn Wileński – 2000, nr 12, s. 1

Artykuły, recenzje, prace redakcyjne

47. Andrzej Józef Misiura : wspomnienie (1935-1995) / Jan Henryk Cichosz // Gazeta Wyborcza. – 2005, nr 86, dod. Gazeta Wyborcza Lublin, s. 6
48. Bez patosu i trywialności / Zbigniew Dmitroca ; rozm. przepr. Jan Henryk Cichosz // Przegląd Kresowy. – 1990, nr 23, s. 9
49. Biały kruk współczesności / Jan Henryk Cichosz // Nestor. – 2016, nr 2, s. 63-64
50. Blaski i cienie / Jan Henryk Cichosz // Tygodnik Chełmski. – 1982, nr 28, s. 8
51. Bronisława Żuk / Jan Henryk Cichosz // Hereditas. – 1995, nr 2, s. 4-5
52. Byłam w deszczu / Jan Henryk Cichosz // Tygodnik Zamojski. – 1989, nr 37, s. 11
53. Chłopski Petrarka / Jan Henryk Cichosz // Sztandar Ludu. – 1984, nr 308, s. 3
54. Ciesielczuk / Jan Henryk Cichosz // Tygodnik Zamojski. – 1988, nr 13, s. 10
55. Cimka ale to już jesień / Jan Henryk Cichosz // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. – 2009, nr 1, s. 86-87 [Rec. E.F. Cimek, Listki moich wspomnień, Izbica 2008]
56. Czas inspiracji i sukcesów : rozmowa z Tadeuszem Kicińskim, byłym dyrektorem KDK / Tadeusz Kiciński ; rozm. przepr. Jan Henryk Cichosz // Nestor. – 2008, nr 1, s. 36-37
57. Czas nadziei : almanach poezji więziennej wydany z okazji XIII edycji Ogólnopolskiego Konkursu Poezji Węziennej „Krasnystaw 2007” / pod red. Ryszarda Maleszyka ; [oprac. i wybór wierszy Jan Henryk Cichosz, Ryszard Maleszyk]. – Krasnystaw : Areszt Śledczy ; Lublin : Okręgowy Inspektorat Służby Węziennej, 2007
58. Debiut [Jan Kmiec] / Jan Henryk Cichosz // Tygodnik Zamojski. – 1985, nr 16, s. 7
59. Debiut [Miroslaw Siudyka] / Jan Henryk Cichosz // Tygodnik Zamojski. – 1985, nr 36, s. 11
60. Dlaczego „Podkowa” zaatakował? / Jan Henryk Cichosz // Przegląd Kresowy. – 1991, nr 16, s. 11

61. Dlaczego Zamość nie lubi poetów / Jan Henryk Cichosz // Tygodnik Zamojski. – 1989, nr 31, s. 7
62. Dole i niedole jubilata / Jan Henryk Cichosz // Tygodnik Chełmski. – 1983, nr 15, s. 9
63. Dorabiam satyrę / Krzysztof Konopa ; rozm. przepr. Jan Henryk Cichosz // Tygodnik Zamojski. – 1988, nr 52, s. 8-9
64. Dramateusze / Jan Henryk Cichosz // Tygodnik Zamojski. – 1986, nr 1, s. 10
65. Druga twarz Konopy / Jan Henryk Cichosz // Tygodnik Zamojski. – 1985, nr 34, s. 10
66. Gałązka wiersza, czyli pamiętajmy o poetach : Marian Janusz Kawałko (1947-2017) / Jan Henryk Cichosz // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. – 2017, nr 1, s. 58-59
67. Gdzie się urodziła Anna Kamińska? / Jan Henryk Cichosz // Nestor. – 2018, nr 3, s. 80-81
68. Henryk Radej / Jan Henryk Cichosz // Tygodnik Zamojski. – 1989, nr 15, s. 12
69. I ocknałem się / Jan Henryk Cichosz // Przegląd Kresowy. – 1991, nr 13, s. 10
70. Imienia Leśmiana / Jan Henryk Cichosz // Tygodnik Zamojski. – 1985, nr 28, s. 12
71. Jego pamięci zadedykowali ten numer „Frazy” / Jan Henryk Cichosz // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. – 2014, nr 2, s. 114
72. Jej poetyckie credo / Jan Henryk Cichosz // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. – 1985, nr 3, s. 41-42
73. Jesienna nuta Cimka / Jan Henryk Cichosz // Nestor. – 2014, nr 4, s. 58
74. Józef Nikodem Kłosowski : wspomnienie (1904-1959) / Jan Henryk Cichosz // Gazeta Wyborcza. – 2004, nr 74, dod. Gazeta Wyborcza Lublin, s. 6
75. Krasnostawskie pegazy / Jan Henryk Cichosz // Lublin Kultura i Społeczeństwo. – 2014, nr 4, s. 74-75
76. Krasnystaw wczoraj, Krasnystaw dziś / [zespół red. Jan Henryk Cichosz et al.]. – Krasnystaw : Stowarzyszenie Gloria Vitae, 2012
77. Kryminalny Gorzków / Jan Henryk Cichosz // Nestor. – 2017, nr 1, s. 76-77
78. Krystyna Balińska-Wuttke / Jan Henryk Cichosz // Ziemia Krasnostawska. – 1999, nr 7, dod. Hereditas, nr 2, s. 2
79. Lepienie skrzydeł / Jan Henryk Cichosz // Tygodnik Zamojski. – 1985, nr 30, s. 10
80. Lublin literacki / Tadeusz Jasiński ; rozm. przepr. Jan Henryk Cichosz // Tygodnik Zamojski. – 1987, nr 18, s. 10
81. Mała zagłada / Jan Henryk Cichosz // Nestor. – 2016, nr 1, s. 111
82. Marian Janusz Kawałko człowiekiem Baroku / Jan Henryk Cichosz // Ziemia Krasnostawska. – 1999, nr 4, s. 15
83. Moje pięć spotkań z Bojarcukiem / Jan Henryk Cichosz // Nestor. – 2016, nr 2, s. 65-66

84. Monografia o Konradzie Bielskim / Jan Henryk Cichosz // Nestor. – 2018, nr 3, s. 84
85. Mówią, że jestem człowiekiem renesansu / rozm. przepr. Jan Henryk Cichosz // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. – 2014, nr 2, s. 58-60
86. Motyli kraj / Jan Henryk Cichosz // Tygodnik Zamojski. – 1986, nr 34, s. 12
87. Nie jesteśmy elitarni / Maria Duławska ; rozm. przepr. Jan Henryk Cichosz // Tygodnik Zamojski. – 1989, nr 3, s. 9
88. Nie lubię Happy Endu / Janina Zająćówna ; rozm. przepr. Jan Henryk Cichosz // Ziemia Krasnostawska. – 1999, nr 4, s. 17
89. Nie wracać do tamtych czasów / Janina Zająćówna ; rozm. Jan Henryk Cichosz // Tygodnik Zamojski. – 1994, nr 21, s. 11
90. Nie zdążyłem zapłakać / Jan Henryk Cichosz // Kronika Zamojska. – 1991, nr 7, s. 9
91. Niegdyś czyli tam / Jan Henryk Cichosz // Nestor. – 2018, nr 2, s. 67-68
92. O czasie, w którym dojrzewa bohater / Adam Wiesław Kulik ; rozm. przepr. Jan Henryk Cichosz // Tygodnik Zamojski. – 1989, nr 13, s. 11
93. O poetach, którzy niemalże przed chwilą odeszli / Jan Henryk Cichosz // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. – 2017, nr 1, s. 64
94. Obębnić Tarnogórę / Jan Henryk Cichosz // Tygodnik Zamojski. – 1994, nr 30, s. 11
Toż.: Gazeta Miasta. – 2009, nr 18, s. 11
95. Obiecałem Ci rozmowę / Jan Henryk Cichosz // Tygodnik Zamojski. – 1988, nr 34, s. 11
96. Oblepiony wierszami / Jan Henryk Cichosz // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. – 2014, nr 2, s. 61
97. Odeszła w środku wiersza... / Jan Henryk Cichosz // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. – 1992, nr 4, s. 23
98. Odłamki czasu / Jan Henryk Cichosz // Tygodnik Zamojski. – 1984, nr 43, s. 7
99. Okno maluje cień / Jan Henryk Cichosz // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. – 1988, nr 3, s. 58-60
100. Opisać i obębnić Tarnogórę / Jan Henryk Cichosz // Nestor. – 2014, nr 3, s. 71-72
101. Pacyfikacja Kol. Czysta Dębina / Jan Henryk Cichosz // Ziemia Krasnostawska. – 2000, nr 6, s. 12-13
toż.: Echo Krasnegostawu. – 2005, nr 26, s. 14
102. Piękne lata biblioteki : krasnostawski jubileusz / Jan Henryk Cichosz // Tygodnik Zamojski. – 1999, nr 2, s. 13
103. Poezja i cała reszta / Jan Henryk Cichosz // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. – 1992, nr 3, s. 12
104. Poezja i karaluchy / Tadeusz Mocarski ; rozm. przepr. Jan Henryk Cichosz // Tygodnik Zamojski. – 1988, nr 9, s. 12

105. Poezja jest moim światem / Waldemar Michalski ; rozm. przepr. Jan Henryk Cichosz // Tygodnik Zamojski. – 1987, nr 5, s. 12
106. Pożegnanie poety / Jan Henryk Cichosz // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. – 2015, nr 3, s. 113
 toż.: Nestor. – 2015, nr 3, s.48
107. Pożółkła pamięć / Jan Cichosz / Jan Henryk Cichosz // Tygodnik Zamojski. – 1988, nr 7, s. 11
108. **Przedsionek poetycki [cykl]** / Jan Henryk Cichosz // Tygodnik Zamojski. – 1984-1989
 1984 : nr 49, s. 11 ; nr 50, s. 7
 1985 : nr 3, s. 7 ; nr 5, s. 12 ; nr 6, s. 10 ; nr 8, s. 13 ; nr 11, s. 10 ; nr 15, s. 12 ; nr 17, s. 12 ; nr 19, s. 7 ; nr 21, s. 8 ; nr 24, s. 10 ; nr 29, s. 11 ; nr 30, s. 10 ; nr 33, s. 12 ; nr 36, s. 11 ; nr 37, s. 11 ; nr 39, s. 12 ; nr 44, s. 11 ; nr 48, s. 12 ; nr 49, s. 10
 1986 : nr 1, s. 10 ; nr 2, s. 7 ; nr 3, s. 11 ; nr 4, s. 12 ; nr 6, s. 11 ; nr 14, s. 10 ; nr 22, s. 12 ; nr 24, s. 10 ; nr 25, s. 12 ; nr 27, s. 13 ; nr 29, s. 12 ; nr 33, s. 12 ; nr 34, s. 12 ; nr 36, s. 12 ; nr 37, s. 12 ; nr 38, s. 12 ; nr 39, s. 17 ; nr 43, s. 12 ; nr 44, s. 12 ; 46, s. 12 ; nr 48, s. 10 ; nr 50, s. 12
 1987 : nr 2, s. 7 ; nr 3, s. 12 ; nr 4, s. 12 ; nr 7, s. 10 ; nr 8, s. 12 ; nr 9, s. 12 ; nr 10, s. 10 ; nr 13, s. 10 ; nr 16, s. 10 ; nr 20, s. 10 ; nr 25, s. 12 ; nr 27, s. 12 ; nr 28, s. 12 ; nr 30, s. 13 ; nr 31, s. 11 ; nr 32, s. 12 ; nr 34, s. 12 ; nr 37, s. 11 ; nr 38, s. 12 ; nr 39, s. 11 ; nr 41, s. 11 ; nr 42, s. 12 ; nr 43, s. 11 ; nr 44, s. 11 ; nr 45, s. 10 ; nr 47, s. 12 ; nr 48, s. 11 ; nr 49, s. 11 ; nr 50, s. 11
 1988 : nr 1, s. 11 ; nr 3, s. 13 ; nr 4, s. 12 ; nr 5, s. 11 ; nr 6, s. 12 ; nr 7, s. 11 ; nr 10, s. 11 ; nr 11, s. 10 ; nr 12, s. 10 ; nr 15, s. 11 ; nr 16, s. 11 ; nr 17, s. 11 ; nr 18, s. 12 ; nr 19, s. 12 ; nr 20, s. 10 ; nr 21, s. 10 ; nr 22, s. 11 ; nr 23, s. 11 ; nr 25, s. 13 ; nr 26, s. 10 ; nr 27, s. 12 ; nr 28, s. 12 ; nr 29, s. 12 ; nr 30, s. 11, nr 31, s. 12 ; nr 32, s. 11 ; nr 33, s. 12 ; nr 34, s. 11 ; nr 35, s. 11 ; nr 37, s. 12 ; nr 38, s. 11 ; nr 39, s. 11 ; nr 40, s. 12 ; nr 41, s. 11 ; nr 42, s. 10 ; nr 43, s. 12 ; nr 44, s. 11 ; nr 46, s. 12 ; nr 47, s. 13 ; nr 50, s. 11 ; nr 51, s. 11
 1989 : nr 1, s. 14 ; nr 2, s. 13 ; nr 4, s. 13 ; nr 7, s. 7 ; nr 8, s. 12 ; nr 9, s. 11 ; nr 11, s. 5 ; nr 15, s. 12 ; nr 20, s. 11 ; nr 22, s. 11 ; nr 24, s. 6 ; nr 26, s. 11 ; nr 27, s. 6 ; nr 28, s. 11 ; nr 29, s. 12 ; nr 30, s. 11 ; nr 32, s. 11 ; nr 34, s. 11 ; nr 35, s. 11 ; nr 37, s. 11 ; nr 41, s. 12 ; nr 42, s. 11 ; nr 43, s. 6 ; nr 44, s. 12 ; nr 46, s. 12 ; nr 47, s. 12 ; nr 49, s. 11
109. Przeklęte miasto / Jan Henryk Cichosz // Magazyn Lubelski Gazeta Domowa. – 1992, nr 35, s. 4
110. Psalm - Wygnanie / Jan Henryk Cichosz // Tygodnik Zamojski. – 1988, nr 43, s. 12
111. Relacja z żywym człowiekiem jest prażródłem / Leszek Janeczek ; rozm. przepr. Jan Henryk Cichosz // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. – 2014, nr 4, s. 43-46

112. Ruch literacki w Krasnymstawie w latach 1977-1997 / Jan Henryk Cichosz // W: Z dziejów ruchu literackiego na Lubelszczyźnie : szkice i wspomnienia / zebrał i oprac. Stanisław A. Łukowski. – Lublin, 1998. – S. 119-122
113. Skraj czasu / Jan Henryk Cichosz // Przegląd Kresowy. – 1991, nr 16, s. 6
114. Słowiański Guciów / Jan Henryk Cichosz // Kronika Zamojska. – 1991, nr 13, s. 9
115. Słowiański Guciów / Jan Henryk Cichosz // Kresy Literackie. – 1993, nr 3, s. 43
116. „Sportowiec i żołnierz” / Jan Henryk Cichosz // Tygodnik Zamojski. – 1994, nr 17, s. 7
117. Stan skupienia / Jan Henryk Cichosz // Przegląd Kresowy. – 1990, nr 22, s. 11
118. Stanisław Bojarczuk (1869-1956) / Jan Henryk Cichosz // Echo Krasnegostawu. – 2007, nr 2, s. 14
119. Studium / Jan Henryk Cichosz // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. – 1987, nr 4, s. 5 [Rec. K. Guzowski, Figury, Lublin 1987]
120. Syn dwóch matek / Jan Henryk Cichosz // Nestor. – 2017, nr 1, s. 77
121. Śmierć partyzanta / Jan Henryk Cichosz // Tygodnik Zamojski. – 1996, nr 24, s. 15
122. Świat pełen barw / Jan Henryk Cichosz // Tygodnik Zamojski. – 1984, nr 3, s. 12
123. Tato, zrób mi białą trumnę / Jan Henryk Cichosz // Kronika Zamojska. – 1993, nr 12, s. 21 ; nr 13, s. 13
124. Ten jeden, jedyny / Edward Franciszek Cimek ; rozm. przepr. Jan Henryk Cichosz // Tygodnik Zamojski. – 1989, nr 45, s. 12
125. Tyle mnie będzie, ile jest... / Jan Henryk Cichosz // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. – 1989, nr 1, s. 69-71
126. W milczeniu moim / Maria Szczęsna-Jeleniewska ; wybór i słowo wstępne Jan Henryk Cichosz ; [fot. Dorota Szczęsna-Depta]. – Lublin ; Łęczna : CK-Osiedlowy Dom Kultury, 2002
127. Wczoraj byłem wolny / Jan Henryk Cichosz // Tygodnik Zamojski. – 1990, nr 17, s. 5
128. We mnie zapach lata / Jan Henryk Cichosz // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. – 2009, nr 2, s. 117-118 [Rec. J. Demczuk, Spod stopy kamyk, Lublin 2009]
129. Więcej niż rys / Jan Henryk Cichosz // Nestor. – 2018, nr 3, s. 84
130. Wspomnienia / Maria Jaślikowska ; zebrał Jan Henryk Cichosz // Zapiski Krasnostawskie. – T. 4 (2013), s. 227-231
131. Wspólny poemat / Jan Henryk Cichosz // Nestor. – 2018, nr 4, s. 102-103
132. Wydarty z gniazda / Jan Henryk Cichosz // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. – 1985, nr 2, s. 39-40
toż.: Tygodnik Zamojski. – 1986, nr 12, s. 11

133. Z dębowego szaflika / Jan Henryk Cichosz // Tygodnik Zamojski. – 1985, nr 33, s. 12
134. Z mapy literackiej / Jan Henryk Cichosz // Tygodnik Zamojski. – 1989, nr 46, s. 12
135. Zamierzam wrócić / Andrzej David Misiura ; rozm. przepr. Jan Henryk Cichosz // Tygodnik Zamojski. – 1990, nr 1, s. 11
136. Zamojski Kwartalnik Kulturalny / Jan Henryk Cichosz // Kronika Zamojska. – 1993, nr 16, s. 11
137. Zamość poetycki jaki jest – każdy widzi / Jan Henryk Cichosz // Przegląd Kresowy. – 1991, nr 8, s. 7
138. Zamość zawsze jest mi bliski / Zbigniew Kościński ; rozm. przepr. Jan Henryk Cichosz // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. – 1989, nr 2, s. 4-6
139. Zapomnieć o nim to zgrzeszyć / Jan Henryk Cichosz // Nestor. – 2013, nr 3, s. 33-34
140. Ziola i poezja / Marian J. Kawalko ; rozm. przepr. Jan Henryk Cichosz // Przegląd Kresowy. – 1990, nr 24, s. 10

Cz. II. Przedmiotowa

1. Cichosz, Jan Henryk. Bez nienawiści / Jan Henryk Cichosz ; rozm. przepr. Marian Stopa // Tygodnik Chełmski Zwierciadło. – 1992, nr 23, s. 9
2. Cichosz, Jan Henryk. Dzień i noc zawsze nadchodzą z tej samej strony świata / Jan Henryk Cichosz ; rozm. przepr. Piotr Linek // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. – 2010, nr 3, s. 45-47
3. Cichosz, Jan Henryk. Jestem zafascynowany, ale nie przerażony wpływem czasu... / Jan Henryk Cichosz ; rozm. przepr. Jadwiga Demczuk // Kozirynek. nr 9 (2009), s. 100-103
4. Cichosz, Jan Henryk. Nie jestem prorokiem / Jan Henryk Cichosz ; rozm. przepr. Marek Kliza // Tygodnik Chełmski Zwierciadło. – 1991, nr 12, s. 2
5. Cichosz, Jan Henryk. „Parę słów mi wystarczy” / Jan Henryk Cichosz ; rozm. przepr. Piotr Linek // Tygodnik Zamojski. – 1995, nr 48, dod. literacki NOTA, s. 11
6. Cichosz, Jan Henryk. Poeta jest nieszczęśliwy / Jan Henryk Cichosz ; rozm. przepr. Henryk Radej // Tygodnik Chełmski. – 1988, nr 9, s. 10
7. Cichosz, Jan Henryk. Poeta na prowincji : rozmowa z Janem Henrykiem Cichoszem / Jan Henryk Cichosz ; rozm. przepr. Zbigniew Włodzimierz Fronczek // Lublin Kultura i Społeczeństwo. – 2008, nr 1-2, s. 100-101
8. Cichosz, Jan Henryk. Poeta z ulicy Stokowej / Jan Henryk Cichosz ; rozm. przepr. Zbigniew Dmitroca // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. – 1991, nr 1, s. 23-24

toż.: Tygodnik Współczesny. – 1991, nr 5, s. 11

9. Cimek, Edward Franciszek. Jan Henryk Cichosz - niezwykle życie poety / Edward Franciszek Cimek // Nestor. – 2009, nr 2, s. 38-39
10. Gierszon, Urszula. Zaklinanie czasu / Urszula Gierszon // Lublin Kultura i Społeczeństwo. – 2008, nr 1-2, s. 102-103
toż.: Nestor. – 2009, nr 2, s. 40-41
11. Jan Henryk Cichosz // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. – 1985, nr 2, s. 40-41
12. Jan Henryk Cichosz – poeta // Przegląd Kresowy. – 1991, nr 12, s. 9
13. K.Cz. Jan Henryk Cichosz / K.Cz. // Tygodnik Zamojski. – 2005, nr 30, s. 12
14. Okno poetów [osobiste refleksje autora] / Jan Henryk Cichosz // Przegląd Kresowy. – 1990, nr 14, s. 11
15. Okoń, Longin Jan. Piękno i przemijanie w poezji Jana Henryka Cichosza / Longin Jan Okoń // Egeria. – 2005, nr 3-4, s. 40
16. Polanowski, Tadeusz P. Od Lönngvist do Cichosza : lektury lubelskie / Tadeusz P. Polanowski // Kurier Lubelski. – 1996, nr 69, s. 4
17. Przedsionek poetycki [Jan Henryk Cichosz] // Tygodnik Zamojski. – 1985, nr 37, s. 11
18. Radej, Henryk / Jan Henryk Cichosz // Tygodnik Chełmski. – 1987, nr 40, s. 10
19. Smolarz, Jan. Pisarze współcześni regionu lubelskiego : leksykon / Jan Smolarz. – Lublin, 1999. – S. 46-48
20. Włodarczyk, Dariusz. Jan Henryk Cichosz – szkic biograficzny / Dariusz Włodarczyk // Nestor. – 2009, nr 2, s. 36-37

Renata Ożgo, Książnica Zamojska

Piotr Szewc *Tymczasem*

Piotr Szewc, poeta, prozaik, eseista i krytyk literacki. Urodził się 27 sierpnia 1961 roku w Zamościu, gdzie ukończył Technikum Rolnicze. Debiutował jeszcze jako uczeń artykułem polemicznym: *Nie tak z Białoszewskim*, wydrukowanym w 1978 roku na łamach czasopisma *Kamena* (nr 16), a w 1979 roku na łamach tego samego pisma opublikował swój pierwszy wiersz – *Wiersz na moją śmierć* (nr 9). Studiował polonistykę na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim i w 1986 roku uzyskał stopień magistra. W czasie studiów opublikował w drugim obiegu (1983) swój pierwszy zbiór poetycki *Świadectwo*. W następnych latach pracował jako redaktor w tygodniku *Za i Przeciw* (do 1989), *Życie Warszawy* (1991-92), *Słowo. Dziennik Katolicki*, od 1996 roku objął funkcję redaktora działu literatury współczesnej w *Nowych Książkach*. Współpracował okazjonalnie z Programem II Polskiego Radia. Wywiady z pisarzami publikował m.in. w dodatku do *Rzeczypospolitej Plus-Minus*. Za powieść *Zagłada* wyróżniony został nagrodą literacką im. Stanisława Piętaka (1987) i Nagrodą Artystyczną Młodych im. St. Wyspiańskiego (1990). Kolejna powieść *Zmierzchy i poranki* w 2000 roku otrzymała nominację do Nagrody Literackiej Nike. W następnych latach wydano: *Syn kapłana* (esej, 2001), *Wolność i współzucie* (rozmowy z pisarzami, 2002), *Bociany nad powiatem* (powieść, 2005), *Calkiem prywatnie* (poezja, 2006), *Moje zdanie* (poezja, 2009), *Cienka szyba* (poezja 2014), *Światelko* (poezja, 2017). W 2019 roku pojawił się tom poezji *Tymczasem*, w którym znalazły się wiersze z lat 2004-2019 i jeden (*Dowody rzeczowe*) z 1986 roku. Wyboru dokonał i posłowiem opatrzył Paweł Mackiewicz, który włączył kilka utworów z tomu *Calkiem prywatnie* oraz *Moje zdanie*, *Cienka szyba* i *Światelko*.

Kluczem do poezji Piotra Szewca są osobiste przeżycia związane z rodziną: poczucie straty, bezpowrotności – doświadczenie śmierci dziadków i rodziców. W wierszu *Rozklejam klepsydry*, poświęconym śmierci ojca, poeta opisuje pierwsze chwile pełne smutku, rozgorączkowania i oficjalne obowiązki jak ustalenie treści klepsydry, potem ich rozklejanie w mieście. Wspomnienia rodzinne są treścią *Wielkiej szpuli*, mówiącej o świecie, po którym „przejechał walec”. Konkretny świat dziecinnych przeżyć z nazwami miejscowości, rzek, ulic, które znaczą go jak stemple. Czas, czyli wielka szpula, która przejechała po Czołkach, Zamościu czy Tomaszowie Lubelskim odmieniła je nie do poznania. W tomiku znalazły się elementy metafizyki. Zmarli ożywają, duchowa jest studnia, ptaki i drzewa oraz

przepastna torba nauczycielki rosyjskiego. Zbiór zamyka utwór *Sagan pana Kawy*, w którym tytułowy sagan jest łącznikiem starych i nowych czasów. Tłem społecznym tomiku są prowincjonalne miasta oraz wieś lubelska lat sześćdziesiątych i siedemdziesiątych. Tam w domach stały stare piece, na telewizję chodziło się do sąsiada, a nieutwardzona droga prowadziła do kościoła w sąsiedniej miejscowości. Charakterystyczną cechą utworów zawartych w *Tymczasem* Piotra Szewca jest ich forma z pogranicza poezji i prozy: epickie przedstawienie minionego świata z jednej strony i metafizyczne spojrzenie na codzienne czynności, sprzęty czy otaczającą przyrodę.

Znajdziemy tu utwory o przywiązaniu do ludzi i miejsc bliskich od dzieciństwa, które malowniczo oddają pejzaż i klimat dwudziestowiecznej zamojskiej okolicy. Piotr Szewc udowadnia, że emocje i wspomnienia odnaleźć można w przedmiotach takich jak: młynek do kawy, koń na biegunach, szpilka do włosów, ponieważ to właśnie one przywołują obrazy ważnych dla nas osób i zdarzeń. Dzięki nim czujemy łączność z minionym światem dzieciństwa, mimo że mieszkamy w Warszawie, Łodzi czy za granicą. Tak naprawdę każdy z nas nosi taki zakorzeniony świat w sobie.

Literatura:

- Nowa Panorama Literatury Polskiej/hplp.pl
- Nowe Książki 2019/ nr 12 s. 5-10
- Stowarzyszenie Pisarzy Polskich. Oddział Warszawa/ sppwarszawa.pl
- Szewc, Piotr: *Moje zdanie*. – Kraków: Wydawnictwo Literackie, 2009
- Szewc, Piotr: *Tymczasem: wybór wierszy*. – Poznań: Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury, 2019.
- Szewc, Piotr: *Zagłada*. – Kraków: Wydawnictwo Literackie, 1993.
- Szewc, Piotr: *Zmierzchy i poranki*. – Kraków: Wydawnictwo Literackie, 2000.

Agnieszka Szewczuk, Książnica Zamojska

Czerwony Kapturek w wielkim mieście

Książka nie jest z tych najnowszych. Wydana została w 2014 roku. Zwróciłam na nią uwagę po rozmowie z jedną z matek, która wypożyczyła ją dla swoich dzieci mających 4 i 6 lat. Wywiązała się między nami dyskusja, w wyniku której obie doszłyśmy do tych samych wniosków. Otóż ta współczesna opowieść o Czerwonym Kapturku nie jest adresowana do tak młodych odbiorców. Warto jednak polecać ją dzieciom w wieku co najmniej 8-10 lat.

Klasyczna baśń została napisana z myślą o dzieciach z innej epoki. Miała ostrzegać, uczyć dzieci ostrożności, skłaniać, by słuchały rodziców, nie zbaczały z drogi, by nie zadawały się z nieznajomymi. Wszystko to jest oczywiście aktualne, ale... Zmieniły się czasy. Na dzieci za każdym drzewem w lesie nie czai się przysłowiowy wilk. Zresztą, kto by tam chodził po lesie. Scenerią, w której autor umieszcza akcję tej książki, jest miejska dżungla. Drzewa z betonu? Czemu nie. Ludzie wilki? Czemu nie. Bilbordy, reklamy, neony, sklepy, wieżowce. Bogate, zatłoczone centrum. Bezosobowy, barwny tłum, który płynie ulicami metropolii. Ludzie, którzy patrzą i nie widzą. Jak w każdym mieście są dzielnice biedy, slumsy i zaułki pełne drapieżników – szakali i wilków.

Tekst stanowią krótkie komunikaty: „Przynajmniej do babci jest już niedaleko. Ale też nie blisko. Niebo znów wydaje pomruk. Sophia zaczyna biec. Babci nie ma w progu, gdzie zwykle zastaje ją Sophia. Sophia woła babcię. Zapada ciemność. Gasną wszystkie światła z wyjątkiem jednego. Jak bystre oczy mają wilki. Jak czułe nosy.”

Książka w zasadzie pełna jest kolorów, ale barwy uznawane za ciepłe: czerwony, pomarańczowy, żółty, umieszczone na tle szarości, gasną, stają się zimne. Groza czai się na każdej stronie, sposób prowadzenia narracji wywołuje dreszcz mieszanych emocji. Nawet ilustracja na okładce przywołuje refleksję, że dzieci żyją w świecie pełnym zagrożeń. Rodzice mogą więc uznać tę baśń za zbyt drastyczną, złowieszczą, choć wiedzą, że wśród nas żyją kanale czyhające na bezbronne Czerwone Kapturki. Z dziećmi trzeba rozmawiać o niebezpieczeństwach, uczyć je, jak mają postępować, by uniknąć najgorszego. A czy rodzice wiedzą, że w najwcześniejszej wersji drukowanej *Czerwonego Kapturka* autorstwa Charlesa Perraulta nie pojawił się żaden myśliwy, by Kapturka uratować? Nieposłuszna dziewczynka zostaje pożarta przez wilka.

Opowieść o Czerwonym Kapturku nie ma typowego dla baśni klasycznej rozwiązania akcji – zakończenia. Narrator mówi: „Chmury nie pozwolą dziś ukazać się słońcu”. Kiedy czytelnik ma już łzy w oczach, bo domyśla się najgorszego, zwraca się do niego tymi oto słowy: „Baśnie są magiczne. Kto powiedział, że mogą mieć tylko jedno zakończenie?”. Czytelnik może sobie wyobrazić, że: „Wilk wpada w sidła, rodzina jest ocalona” i jednak: „Gwiazdy zabłysną dziś w nocy nad lasem”.

Ta lektura obok niewątpliwych walorów artystycznych ma szansę, by przyczynić się do zwiększenia bezpieczeństwa dzieci. Może też stanowić podstawę edukacyjnych warsztatów prowadzonych dla młodszych klas szkoły podstawowej.

Joanna Kołtun, Książnica Zamojska

Roberto Innocenti i Aaron Frisch *Czerwony Kapturek w wielkim mieście*. Poznań : Wydaw. Media Rodzina, 2014

Kronika bibliotek publicznych powiatu zamojskiego 2019 rok (wybór)

ZAMOŚĆ

styczeń

- Spotkanie z autorem i promocja książki Adama Kozaczyńskiego *Warto było* – Książnica Zamojska (KZ)
- *Celtyckie Odrodzenie – Celtic Revival* – ekspozycja poświęcona ruchowi kulturalnemu w Irlandii przygotowana przez Fundację Kultury Irlandzkiej – KZ
- Dyskusyjny Klub Książki: W. Myśliwski *Ucho Igiełne* – Książnica Zamojska
- *Czy drogie? Czy tanie? ...Bezcenne jest czytanie!* – spotkania z książką o zwierzętach organizowane w ZOO w Zamościu – ZOO w Zamościu, Książnica Zamojska, Biblioteka Pedagogiczna w Zamościu, Księgarnia na Solnym *Tak Czytam*, Fundacja dla Zwierząt TECTUM
- *Biblioteczne spotkania senioralne* (Dzienny Dom Senior+); *Dawne zwyczaje noworoczne* – spotkanie czwartkowe dla osób niewidomych i niedowidzących (Punkt w PZN) – Mediateka
- *Cztery pory roku* – ogłoszenie konkursu literacko-plastycznego dla niepełnosprawnych, seniorów i zagrożonych wykluczeniem społecznym – Mediateka
- *Szczęście to...* – lekcja biblioterapeutyczna dla podopiecznych *Krok za Krokiem* w Zamościu – Mediateka
- *Puchatkowe spotkania* – cotygodniowe zajęcia dla dzieci 3-5 lat i ich opiekunów, w programie głośne czytanie, zabawy ruchowe i integracyjne, oglądanie bajek, zajęcia plastyczne – Biblioteka dla Dzieci i Młodzieży (BDM)
- *Bajeczki, czytaneczki; Kwadrans z książką; Czytu, czytu...; Poczytajki dla przedszkolaka; Bajki z dżungli i oceanu; Bajkowe bajanie* (BDM), *Mam przyjaciółkę, mam przyjaciela; Czytanki dla przedszkolaka; Bajeczka dla przedszkolaka; Godzina na historyjkę; Spotkanie z bajką* (FB nr 1, 2, 3, 4, 6) – cykliczne głośne czytanie dzieciom z zamojskich przedszkoli
- *Rodzina Rewia Kreatywności* (BDM) oraz *Z książką przy kominku* (FB nr 1, 2, 3, 4, 6) – cotygodniowe zajęcia dla dzieci w wieku szkolnym
- *Rok 2019 – Rokiem Gustawa Herlinga-Grudzińskiego* – Rozmowy o Książce – FB nr 6

luty

- *Urobeni. Reportaże o pracy* – spotkanie autorskie z Markiem Szymaniakiem – Książnica Zamojska
- „*Romeo i Julia*” – od Mickiewicza do Barańczaka – czytanie „sceny balkonowej” z dramatu Szekspira w różnych tłumaczeniach – Książnica Zamojska
- Spotkanie DKK: Zyta Rudzka *Krótką wymianą ognia* – Książnica Zamojska
- *Godzina literacka* – wykłady w Zespole Szkół Ponadpodstawowych nr 1 w Zamościu (Ekonomik) – Książnica Zamojska
- *Czy drogie? Czy tanie? ...Becenne jest czytanie!* – spotkania z książką o zwierzętach organizowane w ZOO w Zamościu – ZOO w Zamościu, Książnica Zamojska, Biblioteka Pedagogiczna w Zamościu, Księgarnia na Solnym *Tak Czytam*, Fundacja dla Zwierząt TECTUM
- *Krzysztof Czubara (1949-2008) – dziennikarz, historyk, regionalista. 70. rocznica urodzin (KZ)*; *Mój ukochany kot* – z okazji Światowego Dnia Kota (BDM) – wystawy
- *Międzynarodowy Dzień Języka Ojczystego – elementarze* – wystawa online z cyklu „Nieoczywiste wystawy rzeczywiste” – Książnica Zamojska
- *Biblioteczne spotkania senioralne* (Dzienny Dom Senior+); *Spotkanie czwartkowe* dla osób niewidomych i niedowidzących (Punkt w PZN) – Mediateka
- *Wielka miłość w literaturze* – lekcja biblioteczna dla podopiecznych Środowiskowego Domu Samopomocy w Zamościu – Mediateka
- *Puchatkowe spotkania* – cotygodniowe zajęcia dla dzieci w wieku 3-5 lat i ich opiekunów – BDM
- *Rodzinna Rewia Kreatywności* (BDM) oraz *Na sanki z pingwinami* (FB nr 1, 2, 3, 4, 6) – cykliczne zajęcia dla dzieci w wieku szkolnym
- *Bajeczki, czytaneczki; Kwadranse z książką; Czytu, czytu...; Poczytajki dla przedszkolaka; Bajki z dżungli i oceanu; Bajkowe bajanie* (BDM), *Mam przyjaciółkę, mam przyjaciela; Czytanki dla przedszkolaka; Bajeczka dla przedszkolaka; Godzina na historyjkę; Spotkanie z bajką* (FB nr 1, 2, 3, 4, 6) – głośne czytanie dzieciom z zamojskich przedszkoli
- *Zimowe fantazje* – zajęcia dla dzieci i młodzieży szkolnej organizowane w czasie ferii zimowych (m.in. Hubert Stasiuk z ZSK *Czerwony Smok – larp Porwani przez czarodzieja*, Adrian Bzowski – sesja RPG *Uwolnienie księżniczki*) – BDM, FB nr 1, 2, 3, 4, 6
- Przeniesienie zbiorów regionalnych do Czytelni Książek i Czasopism – KZ
- Przeniesienie Wypożyczalni Książki Mówionej i Zbiorów Multimedialnych (połączone Mediateka i Ośrodek Czytelnictwa Niepełnosprawnych) do pomieszczeń na parterze. Dział doposażono w nowy sprzęt, m.in. Play Station 4, 2 stanowiska odsłuchowe, 2 pary okularów VR – Książnica Zamojska
- Utworzenie Sali szkoleniowej, wyposażonej w 13 stanowisk – KZ
- Zwiększenie zatrudnienia w FB nr 2 i wydłużenie czasu jej pracy

marzec

- Nadanie Książnicy Zamojskiej nowego Statutu obowiązującego od 22 V 2019
- *Powstanie Wielkanocne 1916 – początek drogi do niepodległości Irlandii* – spotkanie DKK prowadził Krzysztof Nowacki, znawca kultury irlandzkiej i celtyckiej, związany z Fundacją Kultury Irlandzkiej – Książnica Zamojska
- *Powstanie Wielkanocne 1916* – ekspozycja przygotowana przez Fundację Kultury Irlandzkiej – Książnica Zamojska
- *Światowy Dzień Czytania Tolkiena*. W programie: czytanie fragmentów książek Tolkiena, konkursy tolkienowskie, dyskusje o świecie Śródziemia, rozmowy o życiu i twórczości pisarza – BDM, ZSK *Czerwony Smok*
- III Ogólnopolskie Czytanie *Jeżycjady*; w programie m.in.: czytanie fragmentów książek, konkursy na temat znajomości *Jeżycjady* oraz rozmowa o książkach M. Musierowicz – BDM, ZDK
- Spotkanie autorskie dla dzieci z Izabelą Winiewicz-Cybulską – BDM
- *Muzyka zamknięta w miniaturce* – wystawa prac plastycznych Marleny Grzeszaty oraz książek z dziedziny muzyki – BDM
- *Światowy Dzień Dzikiej Przyrody* – wystawa online z cyklu „Nieoczywiste wystawy rzeczywiste” – Książnica Zamojska
- *Biblioteczne spotkania senioralne* (Dzienny Dom Senior+); *Spotkanie czwartkowe* dla osób niewidomych i niedowidzących (Punkt w PZN) – Mediateka
- *Szukamy wiosny; Krótka historia komputera i telefonu; Polskie tradycje i zwyczaje wielkanocne* – lekcje biblioteczne dla uczniów SOSW w Zamościu, SP nr 3 w Zamościu – Mediateka
- *Puchatkowe spotkania* – cykliczne zajęcia dla dzieci w wieku 3-5 lat i ich opiekunów – BDM
- *Bajeczki, czytaneczki; Kwadrans z książką; Czytu, czytu...; Poczytajki dla przedszkolaka; Bajki z dżungli i oceanu; Bajkowe bajanie* (BDM), *Mam przyjaciółkę, mam przyjaciela; Czytanki dla przedszkolaka; Bajeczka dla przedszkolaka; Godzina na historyjkę; Spotkanie z bajką* (FB nr 1, 2, 3, 4, 6) – głośne czytanie dzieciom z zamojskich przedszkoli
- *Rodzinna Rewia Kreatywności* (BDM) oraz *Wiosenne czytanie* (FB nr 1, 2, 3, 4, 6) – cykliczne zajęcia dla dzieci w wieku szkolnym

kwiecień

- *Kiermasz starej książki* na Rynku Wielkim w ramach Zamojskiej Majówki w dn. 29-30.04 i 2.05 – Książnica Zamojska
- *Katalog pelen niespodzianek* – instalacja artystyczna – Książnica Zamojska
- *Katyń – zachować w pamięci* – spotkanie z Markiem Splewińskim, prezesem Stowarzyszenia Zamojska Rodzina Katyńska – Książnica Zamojska
- Obchody Światowego Dnia Książki i Praw Autorskich. W programie: spotkanie z prawnikiem *Prawo autorskie zmiany związane z wprowadzaniem dyrektywy Acta2; Krótka historia książki i bibliotek* – prelekcja; *Biblioteka*

w *rękach Sieka*, czyli spotkania autorskie dla dzieci z J. Siekiem i wydawcą A. Ziomkiem, konkursy, możliwość zakupu książek z autografem; wystawy *Bombajka dzieciom* z okazji 10-lecia działalności wydawnictwa „Bombajka” i *Kolekcja zakładek książkowych* – Książnica Zamojska, BDM

- Spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki. Rozmowa o książce irlandzkiego pisarza Johna Boyne’a *Zostań, a potem walcz* – Książnica Zamojska
- Premierowe spotkanie Klubu Literackiego TARABOOK – KZ
- *Czytamy „Pana Tadeusza”* – akcja czytelnicza do uczniów zamojskich szkół średnich, upamiętniająca rocznicę wydania epopei narodowej – KZ
- *O morzu i nie tylko z przedszkolakami* – cykl spotkań dla zamojskich przedszkolaków z udziałem J. Gąsiorowskiej, Matki Chrzestnej Statku *Ziemia Zamojska*, ogłoszenie konkursu na pracę plastyczną zainspirowaną tematyką spotkań – KZ
- *Zwyczaj i tradycje wielkanocne* – międzypokoleniowe spotkanie świąteczne dla osób niewidomych i niedowidzących – Mediateka
- *Biblioteczne spotkania senioralne* (Dzienny Dom Senior+); *Spotkanie czwartkowe* dla osób niewidomych i niedowidzących (Punkt w PZN) – Mediateka
- *Międzynarodowy Dzień Paskudy* – wystawa online – Książnica Zamojska
- *Czytanie łączy pokolenia* – integracyjne spotkanie seniorów z przedszkolakami – BDM
- *Puchatkowe spotkania* – zajęcia dla 3-5-latków i ich opiekunów – BDM
- *Bajeczki, czytaneczki; Kwadrans z książką; Czytu, czytu...; Poczytajki dla przedszkolaka; Bajki z dżungli i oceanu; Bajkowe bajanie* (BDM), *Mam przyjaciółkę, mam przyjaciela; Czytanki dla przedszkolaka; Bajeczka dla przedszkolaka; Godzina na historyjkę; Spotkanie z bajką* (FB nr 1, 2, 3, 4, 6) – głośne czytanie dzieciom z zamojskich przedszkoli
- *Rodzinna Rewia Kreatywności* (BDM), *Wielkanocne inspiracje* (FB nr 1, 2, 3, 4, 6) – cotygodniowe zajęcia dla dzieci w wieku szkolnym
- Okresowa kontrola zbiorów w Bibliotece dla Dzieci i Młodzieży

maj

- Obchody Tygodnia Bibliotek ph. #biblioteka. W programie m.in.: *Plejada książniczek, czyli co nieco o ziarnku grochu* – czytanie baśni Andersena z podziałem na role, kiermasz starej książki – BDM
- IX Zamojski Festiwal Książki. W programie m.in.: *Multimedia bez tajemnic* – dni otwarte Wypożyczalni Multimedialnej, promocja tomiku wierszy *Oczekiwanie* Krzysztofa Czubary, spotkania autorskie m.in. z Weroniką Kostyrko i Władysławem Tadeuszem Lichotą, dla dzieci z I. Winiewicz-Cybulską i J. Siekiem, inscenizacja baśni Andersena *Książniczka na ziarnku grochu*, warsztaty *Jak rysować komiks*, Giełda Twórców Regionalnych, spotkanie z „przewodnikiem mówionym”, kiermasz starej książki, koncert zespołu folklorystycznego

- Wójtowanie* oraz koncert *Łukasz Jemiola autorsko* – Książnica Zamojska
- *Gustaw Herling-Grudziński – życie i twórczość* – ogłoszenie konkursu czytelniczego – Książnica Zamojska
 - *Wokół reportażu* – warsztaty biblioteczne przygotowujące do IX Międzynarodowego Przeglądu Reportażu organizowanego przez II LO – KZ, Katolickie Radio Zamość, *Skafander, Zamojski Kwartalnik Kulturalny*
 - *Światowy Dzień Wolności Prasy* – wystawa online
 - Rozmowa o książce Eleny Varvello *Czy mnie słyszysz?* w DKK – KZ
 - Spotkanie Klubu Literackiego TARABOOK – Książnica Zamojska
 - *Cztery pory roku* – uroczyste podsumowanie konkursu literacko-plastycznego i wystawa pokonkursowa – Mediateka
 - *Pies, nasz wierny przyjaciel* – lekcja biblioteczna dla ucz. SOSW w Zamościu – Mediateka
 - *Biblioteczne spotkania senioralne* (Dzienny Dom Senior+); *Spotkanie czwartkowe* dla osób niewidomych i niedowidzących (Punkt w PZN) – Mediateka
 - *Moniuszko pędzlem malowany* – cykl warsztatów artystycznych dla dzieci z okazji Roku Moniuszki – BDM
 - *Puchatkowe spotkania* – cotygodniowe zajęcia dla 3-5-latków i ich opiekunów – BDM
 - *Bajeczki, czytaneczki; Kwadrans z książką; Czytu, czytu...; Poczytajki dla przedszkolaka; Bajki z dżungli i oceanu; Bajkowe bajanie* (BDM), *Mam przyjaciółkę, mam przyjaciela; Czytanki dla przedszkolaka; Bajeczka dla przedszkolaka; Godzina na historyjkę; Spotkanie z bajką* (FB nr 1, 2, 3, 4, 6) – głośne czytanie dzieciom z zamojskich przedszkoli
 - Warsztaty pt. *Bezpieczeństwo z elementami pierwszej pomocy* oraz prelekcje prozdrowotne *Dopalacze? Nie, dziękuję* w ramach projektu *PoCiąg do czytania*, promującego zdrowy styl życia wśród dzieci i młodzieży, dofinansowanego z Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – FB nr 3, 4, 6
 - *Rodzinna Rewia Kreatywności* (BDM) oraz *Majówka z książką* (FB nr 1, 2, 3, 4, 6) – cykliczne zajęcia dla dzieci w wieku szkolnym
 - *100 urodziny Gustawa Herlinga-Grudzińskiego – Rozmowy o książce* w Klubie Seniora *Pogodna Jesień* – FB nr 4

czerwiec

- *Planszówki na Rynku Wielkim* – gry i zabawy – udział w miejskim wydarzeniu plenerowym organizowanym z okazji Dnia Dziecka – Mediateka
- *Literatura włoska zaprasza* – spotkania realizowane w ramach Zamojskiego Festiwalu Kultury „arte, cultura, musica e...”. W programie czytanie literatury włoskiej: U. Eco, G. Boccaccio, N. Machiavelli, A. Moravia; *Pod włoskim niebem*: Sycylia, Toskania, Rzym – F. Mayes, M. de Blasi, E. Ferrante; *Bohaterowie dziecięcy znani i nieznani*: Pinokio, Gelsomino, Pisarczyk; *Amore*,

Amore! Miłość po włosku, czyli F. Petrarca, F. Moccia, A. D'Avenia (w Dziennym Domu Senior+) – Książnica Zamojska

- *Sportowcy czytają dzieciom – wychowanie przez sport i czytanie* – obchody XVII Ogólnopolskiego Tygodnia Czytania Dzieciom. W programie: zamojscy sportowcy czytają dzieciom, spektakl teatralny *Co w trawie piszczy*, zajęcia plastyczne, gry i zabawy – BDM, filie biblioteczne
- *Ignacy Jan Paderewski – wirtuoz, kompozytor i mąż stanu* – wykład Michała Piroga w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki – Książnica Zamojska
- *Cztery pory roku; Jan Paweł II – 20. rocznica pobytu w Zamościu; Biblioteka Szymona Szymonowica z Księgozbioru Klemensowskiego Rodziny Zamoyskich; Niecodzienni goście – zwierzęta widziane z okien biblioteki; Mój komiksowy świat – prace Wojciecha Fostakowskiego* – wystawy – KZ
- *Godzina literacka* – wykłady w Ekonomiku w Zamościu – KZ
- *Moniuszko jakiego nie znacie* – lekcja dla podopiecznych SOSW w Zamościu; *Od PlayStation do planszówki, testujemy gry – nowki* – gry i zabawy; *Co to jest VR i jak to działa?* – warsztaty dla podopiecznych Poradni Pedagogiczno-Psychologicznej – Mediateka
- *Światowy Dzień Środowiska* – wystawa online
- *Biblioteczne spotkania senioralne* (Dzienny Dom Senior+); *Spotkanie czwartkowe* dla osób niewidomych i niedowidzących (Punkt w PZN) – Mediateka
- *Najważniejsze jest niewidoczne dla oczu* – warsztaty biblioterapeutyczne – BDM
- *Puchatkowe spotkania* – cotygodniowe zajęcia dla 3-5-latków i ich opiekunów – BDM
- *Bajeczki, czytaneczki; Kwadrans z książką; Czytu, czytu...; Poczytajki dla przedszkolaka; Bajki z dżungli i oceanu; Bajkowe bajanie* (BDM), *Mam przyjaciółkę, mam przyjaciela; Czytanki dla przedszkolaka; Bajeczka dla przedszkolaka; Godzina na historyjkę; Spotkanie z bajką* (FB nr 1, 2, 3, 4, 6) – głośne czytanie dzieciom z zamojskich przedszkoli
- *Rodzinna Rewia Kreatywności* (BDM) oraz *Nadchodzi lato!* (FB nr 1, 2, 3, 4, 6) – cykliczne zajęcia dla dzieci w wieku szkolnym
- Warsztaty nt. *Bezpieczeństwo z elementami pierwszej pomocy* oraz prelekcje prozdrowotne *Dopalacze? Nie, dziękuję* w ramach projektu *PoCiąg do czytania*, dofinansowanego z Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – BDM, FB nr 1, 2
- Zgodnie z nowym Regulaminem Organizacyjnym, wprowadzonym z dniem 14.06.2019 r. dokonano zmian w strukturze organizacyjnej instytucji. Nowa struktura ograniczyła liczbę samodzielnych komórek działalności podstawowej i stanowisk kierowniczych oraz zatrudnienie w działach niemerytorycznych. Wprowadziła też nowe nazewnictwo dla poszczególnych działów i komórek. Najistotniejsze zmiany: utworzenie stanowiska zastępcy dyrektora,

połączenie Działu Informacji, Bibliografii i Wiedzy o Regionie z Czytelnią Ogólną w jedną komórkę wchodzącą w skład Działu Udostępniania – Czytelnię Regionalną i Ogólną, połączenie Mediateki i Ośrodka Czytelnictwa Niepełnosprawnych – Wypożyczalnię Książki Mówionej i Zbiorów Multimedialnych (również wchodzącą w skład Dz. Udostępniania), przeorganizowanie Działu Gromadzenia i Opracowania Zbiorów w samodzielne stanowiska: ds. Gromadzenia i Opracowania Zbiorów oraz dwuosobowe – ds. Ewidencji, Opracowania Zbiorów i Katalogów oraz utworzenie Działu Sieci Miejskiej, w skład którego wchodzi wszystkie filie biblioteczne. Nowe nazwy otrzymały: Dział Rozwoju, Analiz i Działalności Wydawniczej (dotychczasowy Dział Promocji i Upowszechniania Czytelnictwa), Biblioteka dla Dzieci i Młodzieży (dotychczasowy Oddział dla Dzieci i Młodzieży). Nowe nazwy oraz korektę zadań wprowadzono w Dziale Księgowości i Kadr (dotychczas Dział Finansowo-Księgowy) oraz w Dziale Organizacyjno-Administracyjnym (dotychczas Organizacyjno-Administracyjny i Kadr)

lipiec /sierpień

- Promocja książki *Lista Wächtera. General SS, który ograbił Kraków* i spotkanie autorskie z Magdaleną Ogórek – Książnica Zamojska
- Książnica Zamojska na *Festiwalu Stolica Języka Polskiego*: udział dyr. KZ Piotra Bartnika w III spotkaniu autorskim z Joanną Kuciel-Frydryszak; *Wstęp do historii języków słowiańskich: staro-cerkiewno-słowiański* – Nina Palinśka; *Letnia Czytelnia Książek i Prasy: O Zamościu i Roztoczu* – zajęcia dla dzieci; *Panie Michale, fantastyka, czyli Jeden z Dziewięciu* – konkurs z „Fantastyki” z nagrodami – ZSK „Czerwony Smok”; *Warsztaty kaligrafii europejskiej* – Michał Herda; *Chrześci, syczy, szumi* – łamańce językowe głośno czytane – Dyskusyjny Klub Książki KZ
- Udział w audycji *Lato z Dwójką* nt. Powstania Zamojskiego 1942-1944
- *Letnia Czytelnia Książek i Prasy* od środy do niedzieli na Rynku Wodnym w Zamościu; w programie m.in.: gry i zabawy, czytanie literatury, warsztaty kaligrafii – Książnica Zamojska
- *Wyspy lądowe Oleksy Konchenko* – wystawa Zamojskiego Towarzystwa Fotograficznego w ramach Międzynarodowego Festiwalu Fotografii WSCHODNIA; *Wystawa rękodzieła artystycznego* – prace słuchaczy ZUTW; *Robinsonady* – z okazji 300. rocznicy wydania *Przypadków Robinsona Crusoe* D. Defoe; *Powstanie Zamojskie 1942-1944* – wystawy – Książnica Zamojska
- *Światowy Dzień Architektury*; *Światowy Dzień Komara* – wystawy online z cyklu *Nieoczywiste wystawy rzeczywiste* – Książnica Zamojska
- *Książka paszportem do świata* – wakacyjne spotkania dla dzieci i młodzieży w ramach projektu *PoCiąg do czytania* – BDM, FB nr 1, 2, 3, 4, 6; *Wakacyjna strefa gier i zabaw* – zajęcia dla dzieci i młodzieży z wykorzystaniem gier planszowych, wielkoformatowych, PlayStation – Mediateka

- *Ale kosmos!* – zajęcia dla uczestników półkolonii TPD – Mediateka
- *Puchatkowe spotkania* – zajęcia dla dzieci w wieku 3-5 lat wraz z opiekunami – BDM
- *Od zachwytu światem teatru do fascynacji literaturą* – cykl spotkań dla dzieci w wieku przedszkolnym: przedstawienia teatralne, zajęcia warsztatowe, wycieczki do bibliotek oraz konkurs – BDM
- *Wędrująca estrada – postaw na rodzinę* – udział w imprezach plenerowych organizowanych przez ZDK – Książnica Zamojska, filie

wrzesień

- *Narodowe Czytanie 2019 – Nowele polskie* – zamojska edycja ogólnopolskiej akcji promującej czytelnictwo, z udziałem m.in. przedstawicieli władz miasta, szkół i ośrodków edukacyjno-wychowawczych, słuchaczy ZUTW, czytelników biblioteki – Książnica Zamojska, Lubelskie Kuratorium Oświaty – Delegatura w Zamościu, LSCDN – O. w Zamościu
- *Od zachwytu światem teatru do fascynacji literaturą* – cykl spotkań dla dzieci w wieku przedszkolnym – BDM
- *Mała książka – wielki człowiek* – ogólnopolska kampania społeczna adresowana do dzieci w wieku przedszkolnym. Dla każdego z uczestników akcji przewidziano Wyprawkę Czytelniczą – BDM, FB nr 1, 2, 3, 4, 6
- *Międzypokoleniowy Festiwal Literatury Dziecięcej „Ojce i Dziatki”* – zamojski dzień ogólnopolskiej akcji promującej czytelnictwo wśród najmłodszych, organizowany przez Fundację Czas Dzieci. W programie: warsztaty, spotkania oraz Ostry Dyżur Literacki – BDM
- *Kto Ty jesteś? Artyści i dzieci w dwugłosie o niepodległości* – wystawa przygotowana przez Fundację Czas Dzieci, prezentująca prace znanych artystów polskich (BDM); *Zagroda sitariska – dzieje biłgorajskiego rzemiosła* – wystawa w ramach EDD; *Międzynarodowy Dzień Urody* – wystawa online z cyklu *Nieoczywiste wystawy rzeczywiste* – Książnica Zamojska
- *Dzielnica występku* Mario Vargasa Llosy w DKK – Książnica Zamojska
- *Biblioteczne spotkania senioralne* (Dzienny Dom Senior+); *Spotkanie czwartkowe* dla osób niewidomych (Punkt w PZN) – Mediateka
- *Projektowanie mobilnych gier miejskich na podstawie literatury* – warsztaty dla młodzieży szkół średnich realizowane w ramach projektu *Młodzież Aktywna Kulturowo – program aktywizacji młodzieży w bibliotece „MAK”*, dofinansowane ze środków MKiDN – Fundusz Promocji Kultury – Mediateka
- *Podstawy obsługi komputera i Internetu* – kurs dla seniorów – KZ
- Spotkania autorskie z Wojciechem Wiślakiem i ogłoszenie konkursu plastycznego *Stawiam na zdrowie* dla uczniów szkół podstawowych, promującego zdrowy styl życia w ramach projektu *PoCiąg do czytania*, dofinansowanego z Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – BDM, FB nr 1, 2, 3, 4, 6

- *Puchatkowe spotkania* – cotygodniowe zajęcia dla dzieci w wieku 3-5 lat i ich opiekunów – BDM
- *Bajeczki, czytaneczki; Kwadrans z książką; Czytu, czytu...; Poczytajki dla przedszkolaka; Bajki z dżungli i oceanu; Bajkowe bajanie* (BDM), *Mam przyjaciółkę, mam przyjaciela; Czytanki dla przedszkolaka; Bajeczka dla przedszkolaka; Godzina na historyjkę; Spotkanie z bajką* (FB nr 1, 2, 3, 4, 6) – głośne czytanie dzieciom z zamojskich przedszkoli
- *Rodzinna Rewia Kreatywności* (BDM) oraz *Jesienią malowane* (FB nr 1, 2, 3, 4, 6) – cykliczne zajęcia dla dzieci w wieku szkolnym
- Przeprowadzono okresową kontrolę zbiorów w FB nr 4

październik

- *Hubertus Ogólnopolski 2019* – udział w zamojskich obchodach święta myśliwych na Rynku Wielkim. W programie: kiermasz książki używanej, Biblioteczne Koło Fortuny, prezentacja księgozbioru przyrodniczego oraz gry planszowe o przyrodzie, wystawa przyrodnicza – Książnica Zamojska
- *Znajdźmy wspólny język* – V edycja ogólnopolskiej akcji *Noc Bibliotek*. W programie: warsztaty z programowania i robotyki (*Robocikowo*), plastyczne (ZUTW), origami (ZSK *Czerwony Smok*); pokazy Freestyle football (grupa FootArt w składzie Szymon Knap i Michał Witkowski); występy uczniów zamojskiej Szkoły Muzycznej Yamaha oraz spektakle i interpretacje utworów literackich w wykonaniu Bibliotecznej Grupy Senioralnej, słuchaczy ZUTW oraz dzieci; kąciek zabaw i animacji oraz *harce, pląsy i dąsy* przygotowane przez 12 Drużynę Harcerską *Białe orły* i 121 Gromadę Zuchową *Słoneczne Promyki* działające przy SP nr 10 w Zamościu; *Kawiarenka Pod Księżycem*; koncert zespołu *Show Men* z Szopinka – Książnica Zamojska
- Spotkanie z pisarzem Marcinem Wrońskim – Książnica Zamojska
- Spotkanie autorskie z Anną Fryczkowską w ramach DKK – KZ
- Otwarcie wystawy *Dzieci Zamojszczyzny: historie prawdziwe* i spotkanie z jej autorką Beatą Kozaczyńską – Książnica Zamojska
- *Maryja prawdziwym Rajem* – spotkanie literacko-poetyckie z Moniką Zawiaślak nt. starodruku *Pustynia w Ray zamieniona* w ramach Dni Kultury Chrześcijańskiej w Zamościu – Książnica Zamojska
- *Młodzież Aktywna Kulturowo* – program aktywizacji młodzieży w bibliotece „MAK” – realizacja projektu dofinansowanego ze środków MKiDN – Fundusz Promocji Kultury. Odbłyły się warsztaty dla młodzieży szkół średnich *Projektowanie mobilnych gier miejskich na podstawie literatury* i mobilna gra miejska *Quest(ja) Zygi* dla młodzieży i dorosłych, inspirowana kryminałem M. Wrońskiego *Kwestja krwi*. Nagrody zwycięzcom wręczał M. Wroński – Mediateka
- *Pojednanie polsko-ukraińskie: czy jest możliwe bez prawdy o ludobójstwie* – otwarte spotkanie z prof. Włodzimierzem Osadczym – w siedzi-

- bie WSH-E w Zamościu – WSH-E im. J. Zamoyskiego z s. w Zamościu, Stowarzyszenie Upamiętniania Polaków Pomordowanych na Wołyniu, KZ
- *Od zachwytu światem teatru do fascynacji literaturą* – cykl spotkań kierowanych do dzieci w wieku przedszkolnym – BDM Książnicy Zamojskiej
 - *Mała książka – wielki człowiek* – ogólnopolska kampania społeczna skierowana do dzieci w wieku przedszkolnym – BDM, FB nr 1, 2, 3, 4, 6
 - *Czytam i rysuję z energią* – XI edycja akcji czytelniczno-edukacyjnej dla najmłodszych, propagującej wiedzę o energii elektrycznej i jej znaczeniu w życiu codziennym, realizowana we współpracy z zamojskimi przedszkolami i w partnerstwie z PGE Dystrybucja S. A. O. Zamość – BDM, FB nr 1, 2, 3, 4, 6
 - *Godzina literacka* – wykłady w *Ekonomiku* w Zamościu – KZ
 - *Inicjały figuralne i ornamentalne w XVI i XVII-wiecznych publikacjach Księgozbioru Klemensowskiego* – wystawa online z cyklu *Nieoczywiste wystawy rzeczywiste* – KZ
 - *Wanda Chotomska – królowa literatury dla najmłodszych* – wystawa z okazji 90. rocznicy urodzin pisarki – BDM
 - *Biblioteczne spotkania senioralne* (Dzienny Dom Senior+) – Mediateka
 - *Życie osób niewidomych. Spotkanie z nowelą „Katarynka”* – lekcja biblioteczna dla uczniów SOSW w Zamościu w ramach Narodowego Czytania polskich nowel – Mediateka
 - *Tak wygląda mój świat* – spotkanie podopiecznych SOSW w Zamościu z osobą niewidomą – Mirosławem Berbeckim – Mediateka
 - *Puchatkowe spotkania* – cotygodniowe zajęcia dla dzieci w wieku 3-5 lat i ich opiekunów – BDM
 - *Bajeczki, czytaneczki; Kwadrans z książką; Czytu, czytu...; Poczytajki dla przedszkolaka; Bajki z dżungli i oceanu; Bajkowe bajanie* (BDM), *Mam przyjaciółkę, mam przyjaciela; Czytanki dla przedszkolaka; Bajeczka dla przedszkolaka; Godzina na historyjkę; Spotkanie z bajką* (FB nr 1, 2, 3, 4, 6) – głośne czytanie dzieciom z zamojskich przedszkoli
 - *Rodzinna Rewia Kreatywności* (BDM) oraz *Czas ucieka, książka czeka* (FB nr 1, 2, 3, 4, 6) – cykliczne zajęcia dla dzieci w wieku szkolnym
 - Spotkania autorskie z Barbarą Gawryluk, spektakle profilaktyczne Teatru *Maska*, warsztaty literacko-artystyczne prowadzone przez Ł. Trojanowskiego oraz warsztaty biblioterapeutyczne w ramach projektu *PoCiąg do czytania* – BDM, FB nr 1, 2, 3, 4, 6

listopad

- Spotkanie autorskie z Andrzejem Pilipiukiem – Książnica Zamojska, Zamojskie Stowarzyszenie Kulturalne *Czerwony Smok*
- *Zamość czyta Klukowskiego* – głośne czytanie fragmentów wspomnień Zygmunta Klukowskiego – Książnica Zamojska

- *Od zachwytu światem teatru do fascynacji literaturą* – cykl spotkań kierowanych do dzieci w wieku przedszkolnym – BDM
- *Mała książka – wielki człowiek* – ogólnopolska kampania społeczna skierowana do dzieci w wieku przedszkolnym – BDM, FB nr 1, 2, 3, 4, 6
- *Czytam i rysuję z energią* – XI edycja akcji czytelniczko-edukacyjnej dla najmłodszych, realizowana we współpracy z przedszkolami i w partnerstwie z PGE Dystrybucja S. A. O. Zamość – BDM, FB nr 1, 2, 3, 4, 6
- *Cyberprzemoc, cyberpomoc. Różne aspekty Internetu* – seminarium edukacyjne skierowane do rodziców, nauczycieli, wychowawców, młodzieży. W programie: *Współczesne zagrożenia w Internecie* – Jowita Kostrubała, Ewa Turczyn-Iskrzak (Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 2 w Zamościu); *Prawne aspekty cyberprzemocy* – asp. Dariusz Kuropatnicki, sierż. sztab. Edyta Mazurek (Komenda Miejska Policji w Zamościu); *Rola technologii informacyjno-komunikacyjnych w życiu osób z niepełnosprawnościami* – Agnieszka Pilch (ZSNN „Krok za krokiem” w Zamościu); spektakl *Like me* w wykonaniu Grupy Teatralnej GOK Stary Zamość – Książnica Zamojska
- Spotkanie Klubu Literackiego TARABOOK – Książnica Zamojska
- Rozmowa o książce Sayaki Muraty *Dziewczyna z konbini* w DKK – KZ
- *Dzieci Zamojszczyzny: historie prawdziwe* – wystawa autorstwa Beaty Kozaczyńskiej; *Błogosławiony Biskup Grzegorz Chomyszyn – Prorok Ukrainy* – poświęcona orędownikowi polsko-ukraińskiego pojednania; *Kotyliny narodowe*; *W sieci Internetu* o negatywnych zjawiskach w Internecie; *Zygmunt Klukowski (1885-1959) – lekarz, społecznik, bibliofil, autor pamiątek*, w 60 rocz. śmierci – wystawy – Książnica Zamojska
- *Dzień Czarnego Kota* – wystawa online z cyklu *Nieoczywiste wystawy rzeczywiście* – Książnica Zamojska
- *Biblioteczne spotkania senioralne* (Dzienny Dom Senior+) – Mediateka
- *Życie osób niewidomych* – lekcja biblioteczna w oparciu o nowelę *Katarynka* dla ucz. SOSW w Zamościu – Mediateka
- *Techniki fotografii i metody obróbki zdjęć* – warsztaty dla ucz. SP nr 3 – KZ
- *Niech nam żyją misie* – impreza czytelnicza z okazji Międzynarodowego Dnia Pluszowego Misia – BDM
- *Puchatkowe spotkania* – zajęcia dla dzieci w wieku 3-5 lat i ich opiekunów – BDM
- *Bajeczki, czytaneczki; Kwadrans z książką; Czytu, czytu...; Poczytajki dla przedszkolaka; Bajki z dżungli i oceanu; Bajkowe bajanie* (BDM), *Mam przyjaciółkę, mam przyjaciela; Czytanki dla przedszkolaka; Bajeczka dla przedszkolaka; Godzina na historyjkę; Spotkanie z bajką* (FB nr 1, 2, 3, 4, 6) – głośne czytanie dzieciom z zamojskich przedszkoli

- *Rodzinna Rewia Kreatywności* (BDM) oraz *Nie pytaj tylko czytaj* (FB nr 1, 2, 3, 4, 6) – cykliczne zajęcia dla dzieci w wieku szkolnym
- Wyjazd szkoleniowy bibliotekarzy z Zamojszczyzny do bibliotek Przemysła i Jarosławia – Książnica Zamojska

grudzień

- *Statystyczny czytelnik* – seminarium. W programie: *Odbiorcy informacji statystycznej* – dr Sławomir Dziaduch, Urząd Statystyczny w Lublinie; *Jak Statystyka widzi Czytelnika* – Dorota Kostrubiec, US w Lublinie O. w Zamościu; *Analiza Funkcjonowania Bibliotek. Praktyczne narzędzie statystyczne* – Paweł Kordybacha, WBP im. H. Łopacińskiego w Lublinie; *16+1. Współpraca bibliotek Europy Środkowo-Wschodniej i Chin* – Joanna Chapska, WBP im. H. Łopacińskiego w Lublinie; *Statystyczny czytelnik dyskutujący* – Halina Zielińska, KZ; *Zasięg czytelnictwa. Tendencje i preferencje na przykładzie Książnicy Zamojskiej* – Alina Malinowska, KZ; *Statystyczny (nie)czytelnik* – Danuta Zwolińska, KZ; prowadzenie dr Krzysztof Markowski – Książnica Zamojska, Urząd Statystyczny w Lublinie
- *Teatr ma wiele twarzy* – konkurs kończący projekt *Od zachwytu światem teatru do fascynacji literaturą* kierowany do przedszkolaków – BDM
- Książnica Zamojska wydała *Dwadzieścia piór*, publikację zawierającą prace 20. członków Literackiego Klubu TARABOOK, działającego przy Książnicy
- *Mała książka – wielki człowiek* – ogólnopolska kampania społeczna skierowana do dzieci w wieku przedszkolnym – BDM, FB nr 1, 2, 3, 4, 6
- *Czytam i rysuję z energią* – finał XI edycji akcji czytelniczo-edukacyjnej organizowanej z przedszkolami przy wsparciu finansowym PGE Dystrybucja O. w Zamościu. W programie: podsumowanie konkursu plastycznego *Energetyczny Zamość* i projektu, warsztaty artystyczne prowadzone przez reżysera teatralnego, aktora, lalkarza Mateusza Tymurę – BDM, FB nr 1, 2, 3, 4, 6
- *Pociąg do Czytania* – podsumowanie projektu edukacyjno-kulturalnego dla dzieci i młodzieży dofinansowanego przez Miasto Zamość w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W programie: podsumowanie konkursu plastycznego *Stawiam na zdrowie*, wręczenie nagród i podziękowań, otwarcie wystawy pokonkursowej – BDM, FB 1, 2, 3, 4, 6
- *Mikołajki mogą być jak z bajki...* – spotkanie ze Świętym Mikołajem. W programie: głośne czytanie świątecznych bajek i opowiadań przez Świętego Mikołaja, *Świąteczny Quiz Literacki* oraz degustacja bałwankowych pierniczków – KZ
- *Biblioteczne spotkania senioralne* (Dzienny Dom Senior+); *W świątecznym nastroju* – spotkanie z członkami PZN – Mediateka
- Spotkanie Klubu Literackiego TARABOOK połączone z podsumowaniem konkursu czytelniczego *Gustaw Herling – Grudziński – życie i twórczość* – KZ

- *Zygmunt Klukowski (1885-1959) – lekarz, społecznik, bibliofil, autor pamiętników, w 60 rocz. śmierci; W sieci Internetu; Energetyczny Zamość* – wystawy – Książnica Zamojska
- *Puchatkowe spotkania* – cotygodniowe zajęcia dla dzieci w wieku 3-5 lat – BDM
- *Bajeczki, czytaneczki; Kwadrans z książką; Czytu, czytu...; Poczytajki dla przedszkolaka; Bajki z dżungli i oceanu; Bajkowe bajanie (BDM), Mam przyjaciółkę, mam przyjaciela; Czytanki dla przedszkolaka; Bajeczka dla przedszkolaka; Godzina na historyjkę; Spotkanie z bajką* (FB nr 1, 2, 3, 4, 6) – głośne czytanie dzieciom z zamojskich przedszkoli
- *Rodzinna Rewia Kreatywności (BDM) oraz Damy radę, bo czytamy* (FB nr 1, 2, 3, 4, 6) – cykliczne zajęcia dla dzieci w wieku szkolnym

ADAMÓW

styczeń/luty

- *Najaktywniejszy Czytelnik Roku* – konkurs
- *W świecie gier* – ferie w bibliotece
- *Sztuka tworzenia komiksu* – spotkanie autorskie ze Zbigniewem Masternakiem

marzec/kwiecień

- *Palmy wielkanocne* – warsztaty rękodzielnicze
- *Nowe smaki* – warsztaty kulinarne

maj

- *Prastara książnica – skarb i tajemnica* – spektakl edukacyjny dla dzieci Teatru Maska z Krakowa
- *Tydzień Bibliotek* – gry, zabawy biblioteczne, łamigłówki, słodkie upominki dla czytelników

lipiec/sierpień

- *Para buch! Książka w ruch* – udział w pilotażowym projekcie FRIS popularyzującym książkę i wiedzę w zakresie dziedzin STEM (matematyki, technologii czy nauk przyrodniczych)

wrzesień/październik

- *Ogólnopolski Dzień Głośnego Czytania (29.09)* – udział w akcji ogólnopolskiej
- *Zagubione sumienie* – spektakl w wykonaniu krakowskiego Teatru Maska.
- *Recepta na długowieczność* – prelekcja nt. zmian nawyków żywieniowych dla seniorów

GRABOWIEC

styczeń/luty

- *Gustaw Herling-Grudziński* – wystawa
- *Ferie zimowe* – zajęcia biblioteczne i plenerowe organizowane we współpracy z GOK

marzec/kwiecień

- *Tydzień z Internetem* – warsztaty dla młodzieży licealnej zorganizowane we współpracy z GOK
- Spotkanie z Marią Mileną Krenz – malarką i publicystką
- Spotkanie autorskie dla dzieci ze Zbigniewem Dmitrocią

maj/czerwiec

- *Wycieczka przedszkolaków do Biblioteki*
- *Cała Polska czyta dzieciom* – głośne czytanie dzieciom tekstów literackich

lipiec/sierpień

- *Bibliowakacje* – zajęcia plastyczne i ruchowe, mali naukowcy eksperymentują, zlot małych „czarownic”, wycieczka do Pacanowa i Gotlandii (wioski Gotów w Masłomęczu). Ognisko w Dańcypolu na zakończenie wakacji

wrzesień/październik

- *Narodowe czytanie* – udział w ogólnopolskiej akcji
- Spotkanie z Joanną Nowicką – dziennikarką „Tygodnika Zamojskiego”

listopad

- *Dzień Pluszowego Misia* – spotkania urodzinowe z przedszkolakami
- Spotkanie z Leszkiem Wójtowiczem – dziennikarzem „Kroniki Tygodnia”

KOMARÓW – OSADA

styczeń/luty

- *XXVII Final Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy. Światelko do nieba* – SOK i Biblioteka
- *XXI Gminny Przegląd Zespołów Kołędniczych* – SOK i Biblioteka
- *77 rocznica wysiedlenia z terenu gminy* – organizacja obchodów rocznicy wspólnie z SOK

marzec

- *Gminny Dzień Kobiet* – SOK i Biblioteka, Stow. Aktywni w Kulturze
- *Czwartkowe spotkania z książką i plastiką* – popołudniowe zajęcia dla dzieci

maj

- *Święto 3 Maja* – gminne obchody rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja – SOK i Biblioteka

czerwiec

- *Gminne Święto Sportu* – impreza rekreacyjno-sportowa – SOK i Biblioteka

lipiec/sierpień

- *Smaki Komarowa* – gminny konkurs kulinarny
- *Stodoła party* – zabawa integracyjna osób niepełnosprawnych i seniorów
- *99 rocznica Bitwy pod Komarowem* – uroczystość patriotyczna

wrzesień

- *Dożynki* – konkurs na najładniejszy balkon i ogród przydomowy

- *Mała książka – wielki człowiek* – udział w ogólnopolskiej akcji czytelniczej dla najmłodszych
- *Wtorkowe zajęcia dla dzieci* – popołudniowy cykl zajęć bibliotecznych w ciągu roku szkolnego

listopad

- *Andrzejkę z seniosem* – wydarzenie środowiskowe

KRASNOBRÓD

luty

- *Ferie w bibliotece* – cykl zajęć integracyjnych dla dzieci w MGBP i FB Hutki

kwiecień

- *Świąteczne warsztaty dla dorosłych*
- *Kaczórki na starych fotografiach* – wystawa fotografii w Centrum Informacji Turystycznej

maj

- *Mały Mistrz Czytania* – gminny konkurs pięknego czytania dla dzieci
- *Prastara księżnica, skarb i tajemnica* – spektakl teatralny dla dzieci
- *Mistrz Pięknego Czytania* – konkurs dla młodzieży i dorosłych
- *Foamiradowe cudenka* – warsztaty dla dorosłych
- *Makaronowe rybki, Odrysowywanie cieni, Przybornik na biurko* i in. – comiesięczne zajęcia biblioteczne dla dzieci – FB Hutki

lipiec/sierpień

- *Wakacyjne zajęcia dla dzieci* – FB Hutki

wrzesień/październik

- *Narodowe Czytanie* – we współpracy z Zespołem Szkół w Krasnobrodzie
- *Ogólnopolski Dzień Głośnego Czytania*
- *Uroki naszego Roztocza w kolorach jesieni* – konkurs fotograficzny
- *Mydło lubi zabawę* – warsztaty mydlarskie
- *Czapka klasyczna* – warsztaty z origami – FB Hutki

grudzień

- *Zaczarowana choinka* – konkurs plastyczny dla dzieci

LABUNIE

styczeń/luty

- *Malowanie kołęd* – wystawa pokonkursowa
- *Ferie szyte na miarę* – zajęcia biblioteczne (m.in. czytanie bajek, gry planszowe, tworzenie własnych gier, zajęcia plastyczne, czytelnicze, integracyjne)
- *Obrońcy rodzinnych strzech* Lucjana Momota – promocja książki wydanej przez Bibliotekę
- *Przed szkolaki w bibliotece* – całoroczny cykl zajęć bibliotecznych

marzec/kwiecień

- *Mała książka – wielki człowiek* – zdobycie certyfikatu przez GBP
- *Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych* – wystawa okolicznościowa
- Wystawa prac malarskich Stefanii Wójcik
- *Zbrodnia Katyńska* – wystawa

maj/czerwiec

- *Wielka Majówka* – udział Biblioteki w gminnych obchodach święta, m.in. referat *Witaj Majowa Jutrzenko* – kier. GBP
- *Obchody Tygodnia Bibliotek*
- Prezentacja wydawnictw biblioteki na *Gieldzie Twórców Regionalnych* podczas IX Zamojskiego Festiwalu Książki
- udział Biblioteki w ogólnopolskiej akcji *Jak nie czytam, jak czytam* – próba bicia ogólnopolskiego rekordu

wrzesień/październik

- *Narodowe czytanie nowel w plenerze* – udział w ogólnopolskiej akcji
- *Noc Bibliotek* – m.in. spektakl teatralny dla dzieci
- *Bitwa pod Barchaczowem i Łabuniami w 1939 r., Wysiedlenia ludności w gm. Łabunie w 1942 r. przez okupantów niemieckich* – prelekcje dla 3. grup młodzieży szkolnej

listopad/grudzień

- *Pałac w Łabuniach oraz Mieszkańcy gminy Łabunie* – wystawy fotograficzne ze zbiorów archiwalnych biblioteki
- *Szkoła do hymnu* – współudział z miejscowym Przedszkolem i Szkołą w akcji ogólnopolskiej
- *Dzień Pluszowego Misia w bibliotece*
- *Agnieszka Szykuła-Żygawska: Cmentarz parafii św. Dominika i Matki Bożej Szkaplerznej w Łabuniach. Zabytkowe nagrobki i najstarsze pochówki (1862-1973)* – Biblioteka wydała 31. publikację z serii *Łabuńska Biblioteczka Regionalisty*, promocja odbyła się w siedzibie Katolickiego Stowarzyszenia „Civitas Christiana” w Zamościu

MIĄCZYN

styczeń/luty

- *Ferie w bibliotece* – biblioteczne zajęcia integracyjne dla dzieci
- Cykliczne głośne czytanie bajek w bibliotece i zajęcia biblioteczne

marzec/czerwiec

- *Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych* – wystawa
- *Międzynarodowy Dzień Książki Dziecięcej*
- Wycieczki do biblioteki i lekcje biblioteczne – dla uczniów SP w Miączynie
- *Dzień Matki* – warsztaty plastyczne

sierpień

- *Wakacyjne podróże po literaturze* – zajęcia biblioteczne

wrzesień/grudzień

- *Mała książka – wielki człowiek* – udział w ogólnopolskiej akcji czytelniczej dla najmłodszych

MOKRE (BPG ZAMOŚĆ)

styczeń/luty

- *Cała Polska czyta dzieciom* – całoroczny cykl spotkań czytelniczych dla dzieci – wszystkie biblioteki gminy Zamość
- *Mała książka – wielki człowiek* – wszystkie biblioteki w gminie przystąpiły do ogólnopolskiej akcji promującej czytelnictwo wśród 3-latków i ich rodziców
- *Cztery pory baśni – ferie w bibliotece* – różnorodne zajęcia dla dzieci w bibliotece gminnej oraz wg odrębnych harmonogramów we wszystkich filiach
- *Anioły, Aniolki, Aniolecзки* – finał XIII edycji konkursu plastycznego pod patronatem Wójta Gminy Zamość oraz wystawa pokonkursowa
- *Dzień Babci i Dziadka* – VI uroczyste spotkanie międzypokoleniowe – FB Sitaniec
- *Wystawa porcelanowych słoników* – z kolekcji Marii Kuroń oraz książek dla dzieci, których bohaterem jest słon

marzec/kwiecień

- *Bądź szczęśliwy będąc sobą* – współudział BPGZ w projekcie społecznym realizowanym w ramach Olimpiady *Zwolnieni z Teorii*
- Spotkanie autorskie z Moniką Rebizant-Siwiło oraz wernisaż wystawy obrazów Stefanii Wójcik w ramach obchodów *Dnia Kobiet*
- *VIII Otwarte Dni Biblioteki* – blok zajęć bibliotecznych i warsztatów z Moniką Sawicką w BPGZ w Mokrem dla dzieci i młodzieży ze SP w Borowinie Sitanieckiej
- *Pierwszy Dzień Wiosny w Bibliotece i GOK* – we współpracy z miejscową szkołą – FB Wysokie
- Spotkanie autorskie z Bożeną Gałczyńską-Szurek w ramach obchodów ŚDKiPA

maj

- *XIII edycja konkursu recytatorskiego o Laur Najlepszego Recytatora Gminy Zamość* pod patronatem Wójta Gminy Zamość
- *#biblioteka* – obchody Tygodnia Bibliotek – FB Płoskie, FB Zawada
- *Warsztaty literackie* z Jarosławem Górskim – dla uczestników konkursu recytatorskiego oraz dla uczniów SP w Mokrem
- *Spotkanie literacko-kulinarne z Dusiolkiem* – spotkanie integracyjne 9. KGW i Koła Chłopa w Skaraszowie, władz gminy, delegacji z zaprzyjaźnionej MBP w Bychawie

czerwiec

- *10-lecie DKK w Mokrem* – w programie m.in. spotkanie autorskie z Joanną Jodełką
- *Dzień Muzealnika i Samorządowca* – współudział FB w Wysokiem w festynie gminnym
- *Poezja i bajka słowem i pędzlem malowana* – XI finał konkursu plastycznego pod patronatem Wójta Gminy Zamość
- *Ogólnopolski Tydzień Głośnego Dzieciom* ph. *Sportowcy czytają dzieciom* – filie w Kalinowicach, Lipsku, Płoskiem, Wysokiem, Sitańcu, Zawadzie

lipiec/sierpień

- *Wakacje w bibliotece* – cykl zajęć bibliotecznych dla dzieci – 3 dni w tygodniu przez całe wakacje i wydarzenie finałowe w dn. 13-22 sierpnia wakacyjne zajęcia biblioteczne ph. PLANETA ROBOTÓW. Wakacje w filiach wg odrębnych programów
- *Dzień Susła* – festyn środowiskowy z udziałem BPGZ (konkurs literacki, gry i zabawy, promocja biblioteki)

wrzesień/październik

- *Narodowe Czytanie* – z udziałem szkół z Lipska, Białowoli i Pniówka oraz przedstawicieli społeczności lokalnej
- *Męskie czytanie z Tomaszem Karolakiem* – udział BPGZ w Międzypokoleniowym Festiwalu Literatury Dziecięcej „*Ojce i Działki*”
- *Cała Polska czyta dzieciom* – udział w ogólnopolskiej akcji promującej głośne czytanie dzieciom – Filie: Lipsko, Płoskie, Sitaniec, Wysokie, Zawada, Żdanów
- *Kinder mleczna kanapka* – udział Biblioteki w ogólnopolskiej akcji promocyjnej, dzięki zaangażowaniu w głosowanie lokalnej społeczności biblioteki pozyskały nagrody
- *Mala książka – wielki człowiek* – udział w projekcie ogólnopolskim, BPGZ oraz Filie: Lipsko, Płoskie, Zawada, Żdanów
- *Noc w Bibliotece* – spotkanie z Sebastianem Bielakiem, występy męskiej grupy wokalne *ShowMen* z Szopinka i tanecznej – czarownic z grupy *Sabat*, zagadki literackie oraz prezentacja M. Momota nt. historii polskiego pieniądza z okazji 100-lecia polskiego złotego

listopad/grudzień

- *Dzieci Zamojszczyzny: historie prawdziwe/The Children of the Zamosc region true stories* – wystawa udostępniona przez MSZ i wykład Beaty Kozaczyńskiej, kuratora wystawy
- *Historia monetami i banknotami pisana – 100 lat polskiego złotego* – konkurs prasowo-czytelniczy. Finał konkursu z udziałem I. Skibińskiej-Fabrowskiej dyr. Oddziału Okręgowego NBP w Lublinie, wystawa *Dzieje złotego z okazji*

obchodów 100-lecia polskiego złotego oraz quiz interaktywny i warsztaty dla uczestników konkursu

- Obchody *Światowego Dnia Pluszowego Misia* – BPGZ i Filie: Płoskie, Sitaniec, Wysokie
- *Odkrywamy talenty poetyckie* – finał VI edycji konkursu literacko-poetyckiego
- *Skarby Gminy Zamość* – finał VI edycji konkursu fotograficznego
- Spotkanie z Jadwigą Grzesiak, autorką powieści *Pensjonat Pod Malinką* połączone ze spotkaniem opłatkowym

NIELISZ

styczeń/luty

- *Książka Twoim przyjacielem* – comiesięczne zajęcia edukacyjno-kulturalne dla dzieci i młodzieży
- Warsztaty komiksowe ze Zbigniewem Masternakiem
- *Ferie z książką i nie tylko*

marzec/kwiecień

- *Wiosenno-święteczne warsztaty rękodzielnicze* – dla dorosłych
- *Pisanki i rękodzieło świąteczne* – wystawa

maj/czerwiec

- *Prastara księżnica, skarb i tajemnica* – spektakl teatralny dla dzieci
- Spotkanie autorskie z Jarosławem Górskim
- *Kapliczki, figury i krzyże przydrożne w gm. Nielisz* – konkurs fotograficzny

lipiec/sierpień

- *Bezpieczne wakacje w bibliotece*
- *Wakacyjny konkurs czytelniczy* – dla dzieci
- *Szkatułka, vintage, makrama* – cykl warsztatów rękodzielniczych
- *Kapliczki, figury i krzyże przydrożne w Gminie* – konkurs fotograficzny w ramach projektu *Wokół ludowych tradycji*, dofinansowanego przez Narodowe Centrum Kultury
- *I Ogólnopolski Plener Rzeźbiarski Nielisz 2019*
- *Malowanie toreb z wykorzystaniem motywów ludowych* – warsztaty ekologiczne podczas Festiwalu Turystycznego Nielisz 2019
- *Fascynujący świat wazki* – konkurs plastyczny w ramach projektu *Wokół ludowych tradycji*

wrzesień/grudzień

- *Para buch! Książka w ruch* – udział w pilotażowym projekcie FRSI popularyzującym książkę i wiedzę w zakresie dziedzin STEM – cykl zajęć bibliotecznych
- *Rozmowy przy wspólnym stole* – cykl spotkań w ramach realizacji projektu ogłoszonego przez FRSI

- *Noc Bibliotek* – udział w akcji ogólnopolskiej
- *Warsztaty kulinarne kultywujące regionalne tradycje* – dla dorosłych
- Pozyskanie dotacji z Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa „Infrastruktura bibliotek 2016-2020” na realizację projektu *Modernizacja budynku Biblioteki Publicznej Gminy Nielisz w celu stworzenia dostępnej użytkownikom funkcjonalnej i estetycznej przestrzeni oraz zakup wyposażenia*
- Wizyta w bibliotece delegacji samorządu gm. Radomyśl – partnerska wymiana doświadczeń
- Wizyta dzieci i opiekunów z Pogotowia Opiekunczego w Zamościu
- *Ozdoby świąteczne* – bombka akrylowa – warsztaty rękodzielnicze

RADECZNICA

styczeń/luty

- *Inspiracje muzyczne w plastyce* – warsztaty malarsko-graficzne
- *Piękny zapach* – warsztaty kosmetyczne
- *Świat zwierząt* – zajęcia biblioteczne dla dzieci – FB Gorajec
- Promocja tomików poetyckich Janiny Gąsior i Heleny Sobczak

marzec

- *Dzień Kobiet* – spotkanie integracyjne aktywnych czytelników i sympatyków Biblioteki

kwiecień/czerwiec

- *Świąteczne ozdoby, palmy i stroiki wielkanocne* – konkurs rękodzieła
- *Święto książki* – zajęcia dla dzieci z okazji ŚDKiPA – FB Gorajec
- *Stanisław Zybała (bibliotekarz i regionalista)* – promocja publikacji Mariany Zybały

wrzesień/październik

- *Narodowe Czytanie 2019*
- Wystawa prac malarskich Piotra Wanata
- Skrzypa Jan *Moje wiersze* – promocja tomiku wydanego z inicjatywy GBP

listopad/grudzień

- Regina Smoter-Grzeszkiewicz *Kropla ciszy* oraz wspomnienia z lat wojny *Jesień 1939* – promocja publikacji
- Promocja *Tomiku poezji* Reginy Fietzek
- Wystawa prac malarskich Marii Magdziarz
- *Talenty małych Ojczyzn* – finał konkursu literackiego

SITNO

styczeń/luty

- *Reksio i przyjaciele* – rodzinny konkurs plastyczny
- *Jedna po drugiej, czytamy na długiej* – całoroczna biblioteczna akcja codzien-

nego czytania przez dzieci na długiej przerwie jednej strony wybranej przez dzieci książki – FB Horyszów Polski

- *Ferie w Bibliotece* – Światowy Dzień Kota, zajęcia plastyczne, czytelnice, komputerowe, kulinarne oraz sportowe dla dzieci – Biblioteka w Sitnie,
- FB Cześniki, FB Horyszów Polski
- *Walentynki w bibliotece* – zajęcia biblioteczne – FB Horyszów Polski
- *Dzień Bezpiecznego Internetu* – zajęcia dla dzieci nt. bezpieczeństwa w sieci – FB Horyszów Polski

marzec/kwiecień

- *Poezja Juliusza Słowackiego* – gminny konkurs recytatorski
- *Międzynarodowy Dzień Kobiet* – warsztaty plastyczne dla chłopców – FB Horyszów Polski
- *Paprocie zakwitły krwią partyzantów – historia bitwy pod Osuchami* – wystawa historyczno-fotograficzna opracowane przez IPN i GOK w Łukowej
- *Legends Zamościa i okolic* – zajęcia biblioteczne dla przedszkolaków
- *Historia gminy Sitno* – zajęcia biblioteczne dla młodzieży szkolnej
- *Obchody Światowego Dnia Książki i Praw Autorskich* – wręczano czytelnikom czerwone róże i słodycze, wystawa książek z różą w tytule oraz nietypowych zakładów do książek – Biblioteka w Sitnie, FB Cześniki i FB Horyszów Polski

maj/czerwiec

- Spotkanie z Jarosławem Siekiem – autorem książek dla dzieci
- *Tydzień Bibliotek* – konkurs literacki dla młodzieży szkolnej całej gminy, lekcje biblioteczne, finał konkursu *Reksio i przyjaciele* oraz spektakl edukacyjny Teatru *Maska* – biblioteka w Sitnie, FB Cześniki i FB Horyszów Polski
- *Konkurs wiedzy o Parafii pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Horyszowie Polskim* – z okazji jubileuszu 100-lecia istnienia
- *Tydzień Głośnego Czytania Dzieciom* – FB Cześniki i FB Horyszów Polski
- *Dzień Papieski w bibliotece* – z okazji 20. rocznicy pobytu papieża Jana Pawła II w Zamościu – FB Horyszów Polski
- Spotkanie autorskie z Agnieszką Martinką w Dziennym Domu Seniora w Stanisławce

sierpień

- *Wakacje w bibliotece* – cykl zajęć bibliotecznych dla dzieci – FB Horyszów Polski

wrzesień/październik

- *Noc w bibliotece ph. Znajdźmy wspólny język* – całonocny program zajęć dla dzieci – FB Horyszów Polski
- *Kalendarz Adwentowy* – warsztaty w bibliotece. Na poszczególne dni tygodnia do Wigilii dzieci proponowały zadania do wykonania w bibliotece (w dni

pracujące), a na weekend do wykonania w domu wspólnie z rodziną, np. plakat o zimowej tematyce, śpiewanie kolęd, przygotowywanie listów do św. Mikołaja, kartek świątecznych, zawieszek do prezentów itp. – FB Horyszów Polski

SKIERBIESZÓW

styczeń/luty

- *Kodowanie w bibliotece* – udział w projekcie FRIS. Pozyskano: 3 tablety, 3 gry Scotie Go!, 3 roboty Photon, 3 Magic Dongle, matę edukacyjną oraz szkolenie w zakresie podstaw kodowania w celu organizacji zajęć
- *Laurka dla Babci i Dziadka* – konkurs plastyczny
- *Czytelnicze poranki* – cykl spotkań z dziećmi we wszystkich szkołach gminy poświęconych głośnemu czytaniu tekstów literackich
- *Spotkania Dyskusyjnego Klubu Książki dla dorosłych* – co miesiąc
- *Ferie z biblioteką i GOK* – tygodniowy cykl zajęć dla dzieci
- *Pinokio – chłopiec z drewna* – konkurs plastyczny
- *Czy znasz te wiersze i ich autorów?* – konkurs z bibliotecznej tablicy
- *Czytelnik miesiąca* – comiesięczny konkurs na najaktywniejszego czytelnika dziecięcego

marzec

- *Spotkanie z Panem Poetą* – spotkanie autorskie dla dzieci
- *Pierwszy Dzień Wiosny* – podchody, biblioteka jednym z punktów konkursowych
- *Mistrz ortografii 2019* – konkurs ortograficzny dla uczniów klas VI
- *Poznajemy Photona* – kodowanie w bibliotece
- Podjęcie przez Radę Gminy Skierbieszów Uchwały o zamiarze połączenia GBP i GOK

kwiecień

- *Jeden z dziesięciu* – konkurs wiedzy dla uczniów kl. V
- *Wielkanocne zwyczaje* – zajęcia czytelniczo-plastyczne
- *Zwiedzanie schroniska dla bezdomnych zwierząt* – wycieczka i lekcja
- *Dbajmy o zęby* – wizyta w gabinecie stomatologicznym i pogadanka tematyczna (dzieci otrzymały szczoteczki do zębów)

maj

- *Dzień Bibliotekarza na wesoło* – turniej rozrywkowy
- *Mistrz Pięknego Czytania 2019* – VIII edycja konkursu gminnego
- *Muminkowa rodzinka* – konkurs plastyczny
- *Jeden rysuje – drugi zgaduje* – kalambury
- *Czy znasz tytuły tych bajek* – konkurs z bibliotecznej tablicy

czerwiec

- *Kolorowy wachlarz kwiatów* – zajęcia manualne dla przedszkolaków

- *200 książek do wygrania* – konkurs internetowy dla bibliotek. Biblioteka pozyskała w konkursie 4 książki (drogą głosowania internetowego)
- *Kajko i Kokosz* – konkurs plastyczny

sierpień

- *Wakacje w bibliotece* – tygodniowy cykl zajęć (zabawy, konkurs, wyjazdy do Zoo, parku linowego w Zamościu, do Wioski Gotów w Masłomęczu)

wrzesień/październik

- *Narodowe Czytanie 2019*
- *Mała książka – wielki człowiek* – udział w ogólnopolskiej akcji czytelniczej dla najmłodszych
- *Czy znasz tytuły tych książek* – konkurs czytelniczy z bibliotecznnej tablicy

listopad/grudzień

- *Miś, którego dobrze znam* – spotkanie z dziećmi z okazji obchodów Światowego Dnia Misia
- *Święty, który przynosi prezenty* – konkurs plastyczny
- *Czytelnik Roku 2019* – doroczny konkurs czytelniczy
- *77 rocznica wysiedlenia Skierbieszowa i okolic* – obchody rocznicowe
- *Wigilia Skierbieszowska* – impreza plenerowa współorganizowana z GOK

STARY ZAMOŚĆ

styczeń/luty

- Całoroczny cykl zajęć czytelniczo-plastycznych dla różnych grup przedszkolaków klas 0 poświęconych czytaniu – GBP i FB Udrycze
- *Ostatki* – spotkanie integracyjne członków Gminnego Koła Emerytów i Rentistów
- *Zimowisko podczas ferii* dla dzieci z terenu gminy we współpracy z GOK
- *Ferie w bibliotece* – FB Udrycze
- *XI Halowy Turniej Piłki Nożnej o Puchar Wójta Gminy Stary Zamość*
- *Młodzież zapobiega pożarom* – konkurs wiedzy pożarniczej – etap gminny dla dzieci i młodzieży
- *Lampion lustrzany-srebrny i Postarzane lustro* – warsztaty plastyczne dla dorosłych

marzec

- *Ciamajda oraz Gadająca niespodzianka* – przedstawienia teatralne dla dzieci
- *Powitanie wiosny* – FB Udrycze

kwiecień/maj

- Cykl zajęć czytelniczo-plastycznych dla różnych grup uczniów
- *Palma 2019* – konkurs okolicznościowy
- *Tydzień Bibliotek* – spektakl teatralny dla dzieci
- *Dzień Strażaka* – gminne święto współorganizowane z OSP i UG

- *Majówka* – spotkanie integracyjne członków Gminnego Koła Emerytów i Rencistów
- *Czyste powietrze wokół nas* – zajęcia plastyczne w ramach przedszkolnej edukacji antynikotynowej – FB Udrycze
- *Noc w Bibliotece z legendami polskimi* – całonocny program zajęć bibliotecznych zrealizowanych wspólnie z GOK, w ramach ogólnopolskiej akcji *Noc Bibliotek*

czerwiec

- *Zawody sportowo-pożarnicze* – międzygminne święto sportu
- *Dzień Dziecka* – festyn o zasięgu gminnym współorganizowany z GOK
- *Integracyjny rajd rowerowy po okolicy* we współpracy z GOK
- *Noc Świętojańska przy źródleku* – impreza integracyjna zorganizowana we współpracy z Gminnym Kołem Emerytów i Rencistów
- *Szkatułki vintage* – warsztaty rękodzieła
- *Dzień Rodziny* – piknik integracyjny – FB Udrycze
- *Letnisko dla dzieci* – współorganizowane z GOK
- *Moje wymarzone wakacje* – FB Udrycze

lipiec/sierpień

- *Wakacje z biblioteką* – FB Udrycze
- *Co w trawie piszczy* – spektakl teatralny dla dzieci i młodzieży
- Spotkanie autorskie z przyrodnikiem Sebastianem R. Bielakiem
- Turniej Piłki Nożnej o Puchar Wójta Gminy Stary Zamość
- 2 spotkania integracyjne seniorów z Gm. Koła Emerytów i Rencistów
- Dożynki powiatowo-gminne w Starym Zamościu

wrzesień/październik

- *Narodowe czytanie „Katarynki” B. Prusa*
- Gminne obchody 80 rocznicy wybuchu II wojny światowej oraz rocznicy bombardowania Majdanu Sitanieckiego
- Biblioteczne zajęcia dla uczniów – cykl zajęć cotygodniowych w ciągu roku szkolnego – GBP w Starym Zamościu i FB w Udryczach
- *Międzygminny Przegląd Twórczości Ludowej* – we współpracy z GOK
- *Ogrody w słoju* – warsztaty plastyczne dla dorosłych
- *Ilustracja do wybranego wiersza o jesieni* – finał konkursu literacko-plastycznego dla dzieci i młodzieży

listopad

- Gminne obchody *Święta Niepodległości*
- *Ogrody w słoju* – warsztaty plastyczne dla dorosłych
- *Miś Niegrzeczniś* oraz *Super prank* – spektakle teatralne dla dzieci i młodzieży
- *Urodziny Misia Puchatka* – obchody Światowego Dnia Misia
- Andrzejkowe spotkanie integracyjne seniorów z Gm. Koła Emerytów i Rencistów
- *Zabawa Andrzejkowa dla dzieci* – FB Udrycze

grudzień

- *Świąteczny dar, magia i czar* – spektakl teatralny dla dzieci
- Wyjazd dzieci do kina na bajkę *Śnieżna paczka* – FB Udrycze
- Wyjazd dzieci do zamojskiej Sali Zabaw *Jaś i Małgosia* – FB Udrycze
- *Świąteczna kartka* – konkurs plastyczny dla dzieci
- *Schwytaj białego kruka* – finał konkursu literackiego
- *Boże Narodzenie* – zajęcia plastyczne dla przedszkolaków
- *Wśród nocnej ciszy* – przedstawienie wigilijne z udziałem dzieci i dorosłych – FB Udrycze

SUŁÓW

styczeń/luty

- *Ferie w Bibliotece* – turniej sportowy o *Puchar Wójta Gminy Sułów*

marzec/kwiecień

- *Gminne Święto Kobiet* – spotkanie okolicznościowe pań z gminy Sułów z przedstawicielami władzy samorządowej, współczesna wersja bajki o Czerwonym Kapturku w wykonaniu Grupy Artystycznej Gminy Sułów działającej przy bibliotece oraz amatorski chór panów softysów i radnych

maj

- *Gminne Święto Flagi* – okolicznościowe wydarzenie patriotyczno-integracyjne
- *Dzień Bibliotek i Bibliotekarza* – spotkanie okolicznościowe i wspólna zabawa bibliotekarzy i społeczności szkolnej z Sułowa

czerwiec

- *Dzień Dziecka w Sułowcu* – gminna impreza integracyjna
- *Bieg Pamięci* – wydarzenie upamiętniające pacyfikację wsi Kitów
- *III Festiwal Twórczości Patriotyczno-Chrześcijańskiej w Tworczowie* – wydarzenie o zasięgu ponadlokalnym współorganizowane przez bibliotekę, gminę i parafię w Tworczowie

lipiec/sierpień

- *IV Piknik Archeologiczny* – festyn o charakterze historycznym, odbywająca się „u stóp” grodziska w Sasiadce. Współorganizowana przez GBP w Sułowie, Gminę Sułów oraz Stowarzyszenie „Grodzisko Sasiadka Dawny Sutiejsk”
- *Spotkania Sąsiedzkie* – impreza lokalna
- *Pożegnanie Lata* – środowiskowa impreza sportowo- rozrywkowa
- *Dożynki Gminne* w Deszkowicach Drugich

wrzesień/październik

- *III Memoriał im. Feliksy Poździk* – powiatowy wyścig kolarski
- *Narodowe Czytanie*
- *Święto Pieczonego Ziemniaka* – festyn rodzinny

listopad/grudzień

- Gminne obchody *Święta Niepodległości* w Sułowie

- *Warsztaty literackie i plastyczne* – dla uczniów szkół podstawowych w Sułowie i Tworczowie

SZCZEBRZESZYN

styczeń/luty

- *Cała Polska czyta dzieciom* – czytanie przedszkolakom przez cały rok szkolny
- *Wizyta Przedszkolaków w bibliotece* – wycieczka i lekcja biblioteczna
- *5,5 miliona. Wdzięczni Ameryce* – wystawa

marzec/kwiecień

- *Warsztaty pierwszej pomocy* – dla ucz. SP prowadzili strażacy OSP
- *Wiosenny kiermasz książki*

maj/czerwiec

- Spotkanie autorskie z Leszkiem Szczasnym
- *Prastara księżnica – skarb i tajemnica* – spektakl dla dzieci w wykonaniu Teatru Maska z Krakowa
- *Sanitariuszka szpitala leśnego 665 Janina Roguska-Bartoszewska* – wystawa
- *Zeszyt lektur* – finał konkursu edukacyjno- plastycznego
- *Ogólnopolski Tydzień Czytania Dzieciom* – czytanie w szkołach i przedszkolach całej gminy

lipiec

- *Stanisław Moniuszko 1819-1872 natchniony duchem polskich pieśni ludowych* – wystawa

wrzesień/

- *Wiesz kto to napisał* – konkurs czytelniczy
- *Kopciuszek* – bajka malowana piaskiem przez Teatr Piaskowej Animacji *Febus*
- Spotkanie z Wojciechem Widiakiem, autorem książek dla dzieci
- *Mala książka – wielki człowiek* – projekt skierowany do 3-latków
- *Cała Polska czyta dzieciom* – bibliotekarze czytają przedszkolakom przez cały rok szkolny

październik/listopad

- *Noc Bibliotek* – przygotowano program dla przedszkolaków
- *Unia Lubelska 1569* – wystawa
- *Kinder mleczna kanapka* – udział MGBP w ogólnopolskiej akcji promocyjnej
- *Nie szata zdoła człowieka* – akcja promująca czytelnictwo
- *Zygmunt Klukowski* – wystawa z okazji obchodów Roku dr. Zygmunta Klukowskiego w Szczebreszynie
- *W liście do burmistrza Szczebreszyna uzasadnij, że nowej bibliotece należy nadać imię dr. Z. Klukowskiego* – konkurs dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych

grudzień

- Kiermasz Mikołajkowy
- *Świąteczny dar – magia i czar* – mikołajkowy spektakl teatralny dla dzieci
- *Najładniejsza zakładka do książki* – finał konkursu plastycznego
- *Mikołaj w bibliotece* – spotkanie św. Mikołaja z przedszkolakami uczestniczącymi w zajęciach bibliotecznych

ZWIERZYNIEC

styczeń/luty

- *Finlandia w relacjach i fotografii Łukasza i Jolanty Kowalczyków* – spotkanie podróżnicze dla czytelników
- *Ferie w bibliotece* – zajęcia dla wypoczywających uczniów

kwiecień

- *No to się popisz* – VIII edycja konkursu kaligraficznego
- *Kobieta czynu* – spotkanie z psycholog Edytą Dudą

lipiec

- *Wędrówki po starożytności* – zajęcia wakacyjne dla dzieci z udziałem międzynarodowych wolontariuszy

wrzesień/październik

- *Narodowe Czytanie* – w plenerze
- Spotkanie autorskie z Małgorzatą Kardzis, autorką książki *A gdyby tak rzucić wszystko?*
- *Rowerem wokół Gotlandii* – relacja z wyprawy – spotkanie z podróżnikami

listopad

- *Mała książka – wielki człowiek* – udział Biblioteki w ogólnopolskiej kampanii promującej czytelnictwo wśród najmłodszych
- *Obchody Światowego Dnia Misia*

Anna Kalniuk, Danuta Zwolińska, Książnica Zamojska

Wójtowanie z Krasnobrodu podczas IX Zamojskiego Festiwalu Książki w Książnicy Zamojskiej

Noc bibliotek w Książnicy Zamojskiej

KSIĘGARNIA
TRIO
Z ROZTOCZA

Krzysztof Bielecki

885 050 095 i 697 346 771

wp.pl

**ul. Grodzka 12
22-400 Zamość**

**KOMPLEKSOWA OBSŁUGA
BIBLIOTEK I KSIĘGARN**